ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

ปริญญา

รัฐศาสตร์ | รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

สาขา | **ภาควิชา**

เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี

Factors Related People Political Participation at Muang Ratchaburi Municipality

นามผู้วิจัย นางสาวอารีวรรณ พลจันทร์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

(รองศาสตราจารย์โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, กศ.ด.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

(รองศาสตราจารย์สุพัตรา จุณณะปิยะ, M.A.)

หัวหน้าภาควิชา .....

(รองศาสตราจารย์วัชรินทร์ ชาญศิลป์, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี

Factors Related People Political Participation at Muang Ratchaburi Municipality

โดย

นางสาวอารีวรรณ พลจันทร์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อารีวรรณ พลจันทร์ 2557: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, กศ.ด. 179 หน้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การผันแปร (Analysis of Variance, Anova) และการวิเคราะห์การจำแนกพหุ (Multiple Classification Analysis, MCA)

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบบประชาธิปไตย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ ในระดับมาก และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของหัวคะแนนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า อยู่ในระดับปานกลางโดยมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งและด้านกิจกรรมทางการเมืองในระดับปานกลาง สำหรับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

_____ _____ ___ / ___ / ___

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Areewan Ponchan 2014: Factors Related Political Participation at Muang in Ratchaburi Municipality. Master of Arts (Political Science), Major Field: Political Science, Department of Political Science and Public Administration. Thesis Advisor: Associate Professor Kovit Wongsurawat, Ed.D. 179 pages.

The objectives of the study were to investigate the people political participation at Muang Ratchaburi Municipality, and study the factors related to people political participation at Muang Ratchaburi Municipality. The 395 people who entitle the voting residing in Muang Ratchaburi Municipality were the sample of the study. The questionnaire was the instrument of collecting data. The percentage, mean, standard deviation, one way ANOVA and Multiple classification Analysis (MCA) were used as the statistical analysis.

The result of the study found that the people in Muang Ratchaburi Municipality has moderate receiving concerning the political information acknowledgement. The understanding of democratic political system, the understanding of right, freedom and people responsibility including the opinion of role of the leader were much level. The political participation, the election political participation the activities in political participation were the moderate level. The analysis of the relationship between social and economics factor and people political participation in Muang Ratchaburi Municipality found that the personal factors such as age, education, occupation, income and group membership related to the people political participation in Muang Ratchaburi Municipality at .05 level of statistical significance. The political factor found that political information acknowledgement and the understanding of democratic political system has related to the people political participation in Ratchaburi Municipality at .05 level of statistical significance.

_____ _____ ___ / ___ / ___

Student's signature Thesis Advisor's signature

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์ของรองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์สุพัตรา จุณณะปิยะ กรรมการร่วม ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่ง ให้คำแนะนำและช่วยกรุณาให้แนวทางในการแก้ไขปรับปรุง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนมีความสมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานที่ให้ความร่วมมือ ทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ให้ความช่วยเหลือแนะนำ ในเรื่องการเรียน การวิจัย สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้องทุกคน ที่ได้ให้ การส่งเสริม สนับสนุน รวมถึงให้ความรักและกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

อารีวรรณ พลจันทร์

มีนาคม 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง (3)

สารบัญภาพ (8)

บทที่ 1 บทนำ 1

ความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์การของการวิจัย 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 3

ขอบเขตของการวิจัย 3

นิยามศัพท์ 3

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร 6

แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย 6

แนวความคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง 15

แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร 37

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ 49

แนวคิดเกี่ยวกับหัวคะแนน 55

ข้อมูลเทศบาลเมืองราชบุรีจังหวัดราชบุรี 63

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 67

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย 71

กรอบแนวคิดในการวิจัย 72

สมมติฐานในการวิจัย 73

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 77

วิธีการและอุปกรณ์ 77

ประชากร 77

การสุ่มตัวอย่าง 77

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 78

เกณฑ์การให้คะแนน 79

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 84
การเก็บรวบรวมข้อมูล 85
การวิเคราะห์ข้อมูล 85
สถิติที่ใช้ในการวิจัย 86
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย 86
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ 88
ผลการวิจัย 88
ข้อวิจารณ์ 124
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 133
สรุปผลการวิจัย 133
ข้อเสนอแนะ 137

เอกสารและสิ่งอ้างอิง 142

ภาคผนวก 150
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 151
ภาคผนวก ข แสดงความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย 161
ภาคผนวก ค แสดงคะแนนของกลุ่มย่อย 166

ประวัติการศึกษาและการทำงาน 179

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รูปแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง	27
2	แสดงจำนวนประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี และ จำนวนตัวอย่างประชาชน (ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง)	78
3	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ	89
4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี	91
5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี เกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย	93
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรีเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ	94
7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี เกี่ยวกับบทบาทของหัวคะแนน	96
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี เป็นรายด้าน	98
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี เป็นรายข้อ	99

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ	102
11	การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ	103
12	การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีกับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ	106
13	การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนเทศบาลเมืองราชบุรีกับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ	107
14	การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีกับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ	110
15	การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมการเมืองของประชาชนเทศบาลเมืองราชบุรีกับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ	111
16	การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง	114
17	การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง	115

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง	117
19	การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง	118
20	การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง	121
21	การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง	122
22	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	136

ตารางผนวกที่

1	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับข่าวสารทางการเมือง	163
2	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวคะแนน	164

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
3	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	165
4	จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง	167
5	จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง (สื่อบุคคล)	168
6	จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง (สื่อมวลชน)	169
7	จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง (สื่อเฉพาะกิจ)	170
8	จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจ	171
9	จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย	172
10	จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ	173

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
11	จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านหัวคะแนน	174
12	จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชุบรี	175
13	จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชุบรี ด้านการเลือกตั้ง	177
14	จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชุบรี ด้านกิจกรรมทางการเมือง	178

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	72

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจการปกครองประเทศ และเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งการที่จะศึกษาว่า ระบบการเมืองการปกครองของประเทศใดๆ มีความเป็นประชาธิปไตยหรือเผด็จการสามารถพิจารณาได้จากผลสรุปว่า เกณฑ์ที่จะเป็นค่าวัดความเป็นประชาธิปไตยหรือเผด็จการ สามารถดูได้จากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หากยิ่งเป็นประชาธิปไตยมากเท่าใดการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็ยิ่งมากตามไปด้วย แต่ในทางตรงกันข้าม ยิ่งมีความเป็นเผด็จการมากเท่าใดการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็ยิ่งน้อยตามไปด้วย (ธีรวุฒิ โศภิษฐิกุล, 2543: 109)

การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ วัฒนธรรมประชาธิปไตย หมายถึง หลักการเรื่องประชาชนมีอำนาจสูงสุด และมีสิทธิปกครองตนเอง หลักสิทธิและหน้าที่ และหลักการเคารพสิทธิของผู้อื่น (ลิขิต ธีรเวคิน, 2541: 333) ประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบการเมืองการปกครองของประเทศว่าจะมีแนวโน้มที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพียงใดอันจะนำไปสู่ความสำเร็จของการปกครองในระบบประชาธิปไตย (ไพบูลย์ ช่างเรียน, 2527: 205)

การที่จะทำให้ระบอบประชาธิปไตยมีความเสถียรภาพ ควรเริ่มจากการเสริมสร้างให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนหรือโดยความยินยอมของประชาชนได้มีโอกาสที่จะแสดงเจตนารมณ์ ตามความต้องการของเขาว่าต้องการอะไร บุคคลหรือกลุ่มใด เป็นตัวแทนในการตัดสินใจทางการเมืองต่างๆ สามารถสนับสนุนผู้ที่เขาเห็นว่าเหมาะสมที่เป็นผู้ปกครอง ผู้บริหารประเทศต้องมีโอกาสที่จะติดตามข่าวสารทางการเมืองต่างๆมีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นเสนอข้อเรียกร้อง ความต้องการให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนไปปกครองพิจารณาทั้งโดยลำพังและเป็นกลุ่ม และมีโอกาสที่จะทักท้วงหรือประท้วง เมื่อไม่เห็นด้วยกับนโยบาย มาตรการหรือการดำเนินการต่างๆ ของผู้บริหารประเทศ และผู้บริหารระดับท้องถิ่น กระบวนการเหล่านี้ คือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (นรนิติ เศรษฐบุตร และคณะ, 2541: 3)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าว ทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะมีการปกครองในรูปแบบคอมมิวนิสต์ สังคมนิยมเผด็จการ และประชาธิปไตยต่างส่งเสริมให้ประชาชนในการปกครองเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องสนับสนุนความชอบธรรมทางการเมือง (Political Legitimacy) ในการเข้ามา“ครองอำนาจรัฐ” “การใช้อำนาจรัฐ” และ “การรักษาอำนาจรัฐ” การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยในการนำเสนอความต้องการและสนับสนุนต่อระบบการเมือง ทำให้ระบบการเมืองดำรงอยู่ได้ และประการสุดท้ายการมีส่วนร่วมทางการเมือง ก่อให้เกิดความปรองดอง ความสามัคคี และความยอมรับระหว่างปัจเจกชนในชาติ

“เทศบาล” ถือเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีวิธีการปกครองตนเองตามแนวทางของการกระจายอำนาจ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลในการดำเนินการให้บริการต่างๆ แก่ประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกขั้นตอน และทุกระดับ โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ประการหนึ่งที่เทศบาลได้ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นสถาบันสอนการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ จึงเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น และชุมชน โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในทุกๆด้านไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเลือกตั้งซึ่งมีปัจจัยในการให้ประชาชนใช้คะแนนเสียงมีหลากหลายปัจจัย ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาคือ การเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมือง แต่มีการแยกย่อยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองออก อย่างอาทิ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเป็นหัวคะแนน ซึ่งที่กล่าวมามีสัมพันธ์กับความต้องการของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และจากผลการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ในการเลือกนายกเทศมนตรี และสมาชิกเทศบาลเมืองราชบุรี เมื่อ 26 กันยายน 2553 ในเขตเลือกตั้งที่ 2 มีผู้ออกมาให้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นจำนวนมากถึง70.52 เปอร์เซ็นต์แต่พบว่าเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2555 มีการเลือกตั้งซ่อม มีผู้มาใช้สิทธิ์ลดลงเหลือเพียง 34.90 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญที่ทำการศึกษาปัจจัยที่ความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดราชบุรี เพื่อได้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากหรือน้อยเพียงใด และมีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบท และด้วยจังหวัดราชบุรี ประชาชนส่วนใหญ่ค่อนข้างมีความรู้มีการศึกษาพอสมควรจึงทำให้มีการต่อสู้ทางการเมืองค่อนข้างสูง นอกจากนี้ จังหวัดราชบุรียังเป็นจังหวัดที่มีลักษณะทางสังคมสองประการในจังหวัดเดียวกัน คือ ด้านหนึ่งเป็นสังคมเมือง และอีกด้านหนึ่งเป็นสังคม จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจทำวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางเมือง ซึ่งข้อมูลที่ได้น่าจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมสร้างพฤติกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดีให้แก่ประชาชนเพื่อเสริมสร้างการเมืองที่เข้มแข็งให้กับท้องถิ่น และเพื่อเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความสงบสุขในการบริหารงานของเทศบาลเมืองราชบุรีต่อไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิจัยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการส่งเสริมการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

2. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา เพื่อส่งเสริมพัฒนาความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่เกี่ยวข้องให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบบระบอบประชาธิปไตยและรวมทั้งเรื่องสิทธิ เสรีภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กำหนดขอบเขตในการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งที่เป็นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 28,239 คน (ข้อมูลจากเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2556)

นิยามศัพท์

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย

เพศ หมายถึง สถานภาพโดยกำเนิดที่บอกถึงความเป็นชาย และหญิงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อายุ หมายถึง จำนวนปีตามปฏิทินที่ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามนับถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม

รายได้ หมายถึง เงินหรือค่าตอบแทนที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุดที่ได้รับของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ หมายถึง การทำกิจกรรมอันก่อให้เกิดรายได้หลักของผู้ตอบแบบสอบถาม

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม หมายถึง การที่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสมาชิกและมีรายชื่อร่วมอยู่ภายในกลุ่มตามประเภทของกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ที่ตนเองสนใจ โดยมีการแสดงออกด้วยการร่วมทำกิจกรรม ร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง หมายถึง ความเกี่ยวข้องของผู้ตอบแบบสอบถามกับการเมือง ได้แก่

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลที่ให้ความสนใจและแสวงหาข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอโดยพิจารณาจากความถี่ในการรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ

ความรู้เข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบบประชาธิปไตย หมายถึง การที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถจำแนกเนื้อหาสาระของข้อคำถามที่ถูกและผิด ในเรื่องเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ หมายถึง การที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถจำแนกเนื้อหาสาระของข้อคำถามที่ถูกและผิดในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญแล้วแสดงโดยการตอบแบบสอบถามได้ถูกต้อง

หัวคะแนน หมายถึง พฤติกรรมและการกระทำทุกอย่างของหัวคะแนน ซึ่งเป็นบุคคลหรือกลุ่มคนที่เป็นสมาชิกพรรคพวกของผู้สมัครที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือและการสนับสนุนผู้สมัครให้ได้รับการเลือกตั้ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยการศึกษานี้ได้แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

การเลือกตั้ง หมายถึง การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตนเองทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น

กิจกรรมทางการเมือง หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทางการเมือง เช่น การช่วยเหลืองานเลือกตั้ง การหาเสียง การร่วมงานกับพรรคการเมือง การเข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมทางการเมืองที่มีอยู่ในชุมชนโดยเป็นผู้นำ ผู้สนับสนุน หรือส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนั้นๆ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเสนอเป็นหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง
4. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
5. แนวคิดเกี่ยวกับหัวคะแนน
6. ข้อมูลเทศบาลเมืองราชบุรี
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

ความหมายของการเมือง

สำหรับความหมายของ “การเมือง” นั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ซึ่งนับตั้งแต่สมัยอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ล้วนแล้วแต่เป็นความพยายามของหลายท่านในแต่ละยุคละสมัยที่จะให้ความหมายของคำว่า “การเมือง” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาเหตุผลและข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางการเมืองและเพื่อนำข้อเท็จจริงเหล่านั้นไปสรุปเป็นกฎเกณฑ์หรือแนวคิดที่นำไปประยุกต์ใช้เพื่อการมีชีวิตที่ดีของมนุษย์ โดยมีความหลากหลายของความหมาย ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2531: 90) ให้ความหมายของคำว่า “การเมือง” หมายถึง 1) งานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่ วิชาว่าด้วยรัฐ การจัดส่วนแห่งรัฐและการดำเนินการแห่งรัฐ 2) การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่ การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ 3) กิจการอำนวยการหรือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ ตำแหน่งที่มีหน้าที่อำนวยการ (คณะรัฐมนตรี) หรือควบคุม (สภาผู้แทนราษฎร) การบริหารแผ่นดิน

ลิขิต ธีรเวคิน (2536: 9) ได้กล่าวว่าการเมือง คือ กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจและเพื่อการได้มาซึ่งอำนาจรัฐ แต่หลังจากการได้อำนาจรัฐแล้ว จะต้องมุ่งไปสู่การบริหารเพื่อให้การแจกแจงทรัพยากรเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

จำนง อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ (2545: 107-112) ให้ความหมายว่า “การเมือง” คือ กิจกรรมทางสังคมหรือความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจสังคม มีแบบแผนต่างๆที่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือความสัมพันธ์ทางอำนาจ เช่น แบบแผนที่กำหนดว่าใครเป็นผู้มีอำนาจ การที่จะได้อำนาจมีกฎเกณฑ์วิธีการอย่างไร มีการแบ่งสรรอำนาจกันอย่างไร มีวิธีการและขอบเขตในการใช้อำนาจอย่างไร ตลอดจนแบบแผนในการสืบทอดหรือเปลี่ยนแปลงอำนาจแบบแผนเหล่านี้ เรียกว่า สถาบันการเมือง นักสังคมวิทยาถือว่า สถาบันการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของการจัดระเบียบสังคมในฐานะเป็นวิธีการควบคุมทางสังคมอย่างเป็นทางการ

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2546: 7) ได้กล่าวว่า การเมือง เป็นเรื่องสำคัญที่สุดในสังคมมนุษย์เพราะเป็นเรื่องของอำนาจที่จัดสรรผลประโยชน์ในสังคมนั้นๆ การเมืองจึงเป็นตัวกำหนดกิจกรรมที่สำคัญๆของสังคมแทบทุกแง่มุมเลยทีเดียว อาทิ การที่จะใช้ระบบเศรษฐกิจแบบใด หรือจะมีการศึกษาในรูปใดหรือการจะมีศาสนาประจำชาติหรือไม่ ไปจนแม้กระทั่งการสร้างเขื่อน การขุดถนนวางท่อ ที่อาจจะเอื้อประโยชน์หรืออาจทำความเดือดร้อนให้แก่เราเมื่อไหร่ก็ได้

กล่าวโดยสรุป “การเมือง” คือ กิจกรรมทางสังคมหรือความสัมพันธ์ทางสังคมและกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจสังคม เพื่อให้สังคมบรรลุถึงข้อตกลงทางผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีความสัมพันธ์ทางสังคมและอำนาจ และมีความเกี่ยวข้องกับมหาชน รัฐ และนโยบายสาธารณะ

ความหมายของประชาธิปไตย

สาโรช บัวศรี (2520: 66-68) ได้ให้ความหมายประชาธิปไตยแบ่งเป็น 3 สถานะที่เรียกว่าองค์สามประชาธิปไตย คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมคติ ซึ่งหมายถึง การมีศรัทธาและความเชื่อมั่นในสติปัญญา เหตุผล และความสามารถของมนุษย์ เทิดทูนอิสรภาพและเสรีภาพของมนุษย์

2. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมือง และวิธีการจัดระเบียบการปกครอง หมายถึง ระบบการเมืองที่ถือว่าอำนาจเป็นของประชาชนหรือมาจากประชาชน รัฐบาลเป็นเพียงผู้ได้รับมอบอำนาจให้หน้าที่ปกครองแทนประชาชนเท่านั้น และประชาชนมีโอกาสเปลี่ยนแปลงผู้ใช้อำนาจแทนตนได้โดยการเลือกตั้งที่มีการกำหนดวาระถือว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนเพื่อประชาชน

3. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิธีหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน หมายถึง การอยู่ร่วมกัน ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพทั้งกายและวาจา ไม่ก้าวก่ายในสิทธิของผู้อื่น เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกัน รับผิดชอบและทำประโยชน์เพื่อความผาสุกของส่วนรวม ตลอดจนการใช้สติปัญญาและความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหาทั้งมวล

วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น (2524: 13) กล่าวไว้ว่า ประชาธิปไตย (Democracy) เป็นคำที่มีความหมายกว้างคำหนึ่ง ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เสร็จสิ้นลงใหม่ๆ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Education Scientific and Cultural Organization หรือ UNESCO) ได้ให้ทุนแก่นักวิชาการมากกว่าหนึ่งร้อยคนเพื่อทำการวิจัยเกี่ยวกับคำว่า “ประชาธิปไตย” ผลปรากฏว่าเมื่อการวิจัยเสร็จสิ้นสุดลงได้มีข้อสรุปว่า ประชาธิปไตยถูกใช้เป็นคำอธิบายให้แก่ระบบการเมืองและสังคมทุกระบบที่ผู้ใช้อธิบายสนับสนุน ได้อธิบายถึงแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย ซึ่งสามารถสรุปได้ 3 แนวคิดดังนี้ (วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น, 2524: 45)

1. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการปกครอง หรือระบบการเมือง คือ มีองค์กรต่าง ๆ ในการปกครองเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการปกครอง เช่น การมีสภาผู้แทนราษฎร มีพรรคการเมือง มีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ศาลมีอิสระจากฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

2. ประชาธิปไตยในฐานที่เป็นอุดมการณ์ หมายความว่า ประชาชนมีความรู้สึกและยอมรับคุณค่าของประชาธิปไตยในขอบเขตแห่งกฎหมาย เสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพ โดยยึดถือและปฏิบัติอย่างมั่นคงตามวิถีทางแห่งกฎหมายเพื่อธำรงไว้ซึ่งหลักการแห่งประชาธิปไตย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต หมายความถึง การปฏิบัติตามหลักการประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิตประจำวัน ประชาชนทุกคนเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ไม่ละเมิดหรือเอารัดเอาเปรียบสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น เคารพกฎหมายบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด หากประชาชนของประเทศใดไม่ยึดถือหลักประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิตประเทศนั้นก็ ไม่เรียกว่าเป็นประเทศประชาธิปไตย แม้ว่าจะมีรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือแม้จะมีกลไกอื่น เช่น มีรัฐธรรมนูญ มีพรรคการเมือง หรือมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม

ลิขิต ธีรเวคิน (2545: 155-157) ได้กล่าวไว้ว่า รากฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น นักวิชาการส่วนใหญ่ยอมรับว่าเริ่มต้นมาจากประเทศกรีกโบราณและได้พัฒนากันมาในบรรดาประเทศยุโรปตลอดจนสหรัฐอเมริกาซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาซึ่งพอจะประมวลลักษณะสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตยได้เป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจประชาธิปไตย คือ ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในรัฐ

2. ประชาชนทุกคนในรัฐมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ตลอดจนมีสิทธิเสรีภาพขอบเขตของกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

3. การดำเนินการต่างๆของรัฐนั้นถือเอามติของเสียงข้างมากเป็นเครื่องตัดสินแต่ในเวลาเดียวกันเสียงส่วนน้อยหรือคนส่วนน้อยในรัฐจะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายที่ป้องกันมิให้ประชาชนส่วนใหญ่กดขี่ข่มเหงอย่างผิดทำนองคลองธรรม

4. กระบวนการของประชาธิปไตยคือวิธีการปกครองซึ่งได้รับความยินยอมพร้อมใจของประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งแสดงออกในรูปของการเลือกตั้ง การอภิปราย การออกเสียงประชามติ การเสนอร่างกฎหมายของประชาชน เป็นต้น ลัทธิการปกครองแบบประชาธิปไตยก็เช่นเดียวกันกับปรัชญาความเชื่อถือซึ่งมักจะมีการแบ่งแยกเป็นนิยามความเชื่อต่างๆบางครั้งก็มีการเปลี่ยนแปลงจนจำไม่ได้เช่นประชาธิปไตยแบบเผด็จการ (Democratic Dictatorship) ของเหมาเจ๋อตุงประชาธิปไตยแบบชี้นำ (Guided Democracy) ของซูการ์โนแห่งอินโดนีเซียหรือแม้แต่ประชาธิปไตยแบบไทยๆ ซึ่งอาจมีลักษณะประชาธิปไตยอยู่บ้างแต่อาจจะไม่ครบสมบูรณ์

สุนทร ยามศิริ (2546: 10) คำว่า “ประชาธิปไตย” ถอดคำศัพท์มาจากภาษาอังกฤษ “Democracy” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก 2 คำคือ “Demo” แปลว่า “ประชาชน” และ “Kratein”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แปลว่า “การปกครอง” เมื่อรวมกันแล้วมีความหมายว่าเป็นรูปแบบการปกครองแบบหนึ่งที่ประชาชนทั้งหมดเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครองโดยตรงหรือประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครองด้วยตนเองเพราะฉะนั้นหลักการขั้นมูลฐานของระบอบประชาธิปไตย “การยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีของความเป็นศูนย์ของบุคคลความเสมอภาคและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต”

จากความหมายของ “ประชาธิปไตย” สรุปได้ว่า ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่ประชาชนเป็นผู้มีใช้อำนาจในการปกครองโดยตรงโดยถือว่า ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดและประชาชนทุกคน มีสิทธิ เสรีเท่าเทียมกัน โดยอาศัยหลักการของการแบ่งแยกอำนาจ และหลักการความถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ปกครองประเทศที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเป็นตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจแทนประชาชนและอาจกล่าวได้ว่า ประชาธิปไตยเป็นระบบการปกครองที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับมากที่สุด

หลักประชาธิปไตย

เชาวรัตน์ ศันสยะวิชัย (2525: 45-48)ได้กล่าวว่าประชาธิปไตยต้องยึดหลักสำคัญ 3 ประการ คือ

1. หลักเสรีภาพ (Liberty) หมายถึง การที่บุคคลจะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบทำได้ตามเสรีหรืองดเว้นทำอะไรก็ได้ไม่มีใครมีบังคับ เช่น นาย ก. ไม่ร้องเพลงก็ได้ ไม่มีใครบังคับ เสรีภาพมีกฎหมายคุ้มครองอยู่แล้ว แต่ในการใช้เสรีภาพของบุคคลต้องไม่กระทบกระเทือนเสรีภาพหรือสิทธิของผู้อื่น ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ทุกคนต้องเคารพกฎหมายเสรีภาพของบุคคลที่สำคัญ ได้แก่

1.1 เสรีภาพในร่างกาย คือ จะไปไหนมาไหนก็ได้ ไม่มีใครบังคับห้ามปราบแต่อย่างใด

1.2 เสรีภาพในการนับถือศาสนา ทุกคนจะต้องนับถือศาสนาอะไรก็ได้

1.3 เสรีภาพในการพูด การแสดงความคิดเห็น ทุกคนย่อมพูดได้ คิดเห็นอะไรก็ได้ภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อรัฐให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนแล้วประชาชนก็ต้องมีหน้าที่ต่อประเทศเพราะประเทศเป็นของประชาชนทุกคน ประชาชนจึงต้องมีหน้าที่อันพึงกระทำต่อประเทศ ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองโดยเคร่งครัด เช่น การเสียภาษีอากร การเข้ารับราชการทหารของพลเมืองที่เป็นเพศชาย การใช้สิทธิ์ออกเสียงตั้ง เป็นต้น

2. หลักความเสมอภาค (Equality) หมายความว่า ประชาชนทุกคนของประเทศต้องมีสิทธิเท่ากันไม่แตกต่างกัน มีการสิทธิเสรีภาพเป็นของตน ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมียศตำแหน่งฐานะร่ำรวยกว่าบุคคลอื่นสักเพียงใดก็ย่อมสิทธิเท่าเทียมกับประชาชนทั่วไป ทุกคนต้องมีความเท่าเทียมกัน เช่น สิทธิที่ได้รับการศึกษาเล่าเรียนไม่ว่าจะเป็นเศรษฐี หรือนายเขียว ซึ่งเป็นชาวนาก็มีสิทธิเท่ากัน

3. หลักภารดรภาพ (Fraternity) คือ ประชาชนพลเมืองอยู่ในแบบแผนแห่งความเป็นพี่น้องกัน มีความรักใคร่กลมเกลียว มีกฎหมายเป็นหลักในการอำนวยความสุขร่วมกันบุคคลแต่ละคนต้องเคารพสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกันต้องไม่ทำการใดๆ เป็นการลิดรอนเสรีภาพของผู้อื่น ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนต้องได้รับโทษตามกฎหมาย เมื่อทุกคนปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองก็เป็นสุข

จากหลักการประชาธิปไตยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นหลักการพื้นฐานที่ยกย่องในคุณค่าของมนุษย์ว่าเป็นทรัพยากรที่มีศักดิ์ศรี มีเสรีภาพ และเชิดชูความเสมอภาคของบุคคล ไม่มีการแบ่งชนชั้นทางเศรษฐกิจและการเมือง แต่อย่างใดความเสมอภาคในทางสังคมนั้นจะถือว่าประชาชนทุกคนมีฐานะสิทธิ เกียรติยศ ศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับบุคคลอื่นๆ ไม่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในฐานะของบุคคล ความเสมอภาคในทางเศรษฐกิจ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยเท่าเทียมกัน และทั่วถึงกันด้วย และความเสมอภาคในทางการเมืองนั้น ทุกคนมีสิทธิได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่และได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมภายใต้กฎหมาย รวมทั้งการดำรงชีวิตและการใช้เสรีในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชนชาวไทยตามระบอบประชาธิปไตย

สิทธิ หมายถึง สิ่งที่ไม่มีรูปร่างซึ่งมีอยู่ในตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดหรือเกิดขึ้นโดยกฎหมายเพื่อให้มนุษย์ได้รับประโยชน์และมนุษย์จะเป็นผู้เลือกใช้สิ่งนั้นเอง โดยไม่มีผู้ใดบังคับได้ เช่น สิทธิในการกิน การนอน แต่สิทธิบางอย่างมนุษย์ได้รับโดยกฎหมายกำหนดให้มี เช่น สิทธิในการมี การใช้ทรัพย์สิน สิทธิในการร้องทุกข์เมื่อตนถูกกระทำละเมิดกฎหมาย เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เสรีภาพ หมายถึง การใช้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างอิสระ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทบต่อสิทธิของผู้อื่นซึ่งหากผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขตจนก่อความเดือดร้อนต่อผู้อื่นก็ย่อมถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

หน้าที่ หมายถึง การกระทำหรือการละเว้นการกระทำเพื่อประโยชน์โดยตรงของการมีสิทธิหน้าที่เป็นสิ่งที่บังคับให้มนุษย์ในสังคมต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคมหรือกฎหมายบัญญัติไว้ จะไม่ปฏิบัติตามไม่ได้ส่วนสิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งที่มนุษย์มีอยู่แต่จะใช้หรือไม่ก็ได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชนชาวไทยไว้ดังนี้

สิทธิของปวงชนชาวไทย

1. สิทธิในครอบครัวและความเป็นอยู่ส่วนตัว ชาวไทยทุกคนย่อมได้รับความคุ้มครองเกียรติยศ ชื่อเสียงและความเป็นอยู่ส่วนตัว

2. สิทธิอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณีบุคคลในท้องถิ่นและชุมชนต้องช่วยกันอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีต ประเพณี วัฒนธรรมอันดีงาม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อรักษาไว้ให้คงอยู่ตลอดไป

3. สิทธิในทรัพย์สิน บุคคลจะได้รับการคุ้มครองสิทธิในการครอบครองทรัพย์สินของตนและการสืบทอดมรดก

4. สิทธิในการรับการศึกษาอบรม บุคคลย่อมมีความเสมอภาคในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างมีคุณภาพและทั่วถึงโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

5. สิทธิในการรับบริการทางด้านสาธารณสุขอย่างเสมอภาคและได้มาตรฐานสำหรับผู้ยากไร้จะได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

6. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองโดยรัฐ เด็ก เยาวชน สตรีและบุคคลในสังคมที่ได้รับการปฏิบัติอย่างรุนแรงและไม่เป็นธรรม จะได้รับการคุ้มครองโดยรัฐ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7. สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ เช่นบุคคลที่มีอายุเกิน60 ปี และรายได้ไม่พอต่อการยังชีพรัฐจะให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น

8. สิทธิที่จะได้สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยรัฐจะให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะแก่บุคคลในสังคม

9. สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

10. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นอย่างเปิดเผยเว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะมีผลต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนส่วนรวม หรือเป็นส่วนได้ส่วนเสียของบุคคลซึ่งมีสิทธิได้รับความคุ้มครอง

11. สิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์โดยได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันควรตามบทบัญญัติของกฎหมาย

12. สิทธิที่บุคคลสามารถฟ้องร้องหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรของรัฐที่เป็นนิติบุคคลให้ความรับผิดชอบการกระทำหรือละเว้นการกระทำตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐภายในหน่วยงานนั้น

เสรีภาพของปวงชนชาวไทย

1. เสรีภาพในเคหสถาน ชาวไทยทุกคนย่อมได้รับความคุ้มครองในการอาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานของผู้อื่นโดยปราศจากการยินยอมของผู้ครอบครองหรือการเข้าไปตรวจค้นเคหสถานโดยไม่มีหมายค้นจากศาลย่อมทำไม่ได้

2. เสรีภาพในการเดินทาง และการเลือกถิ่นที่อยู่ การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักรหรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักรจะกระทำมิได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นผ่านการพูด การเขียน การพิมพ์การโฆษณาและการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น จะจำกัดแก่บุคคลชาวไทยมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

4. เสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลรวมทั้งการกระทำต่างๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลนั้นจะกระทำมิได้

5. เสรีภาพในการนับถือศาสนานิกาย ลัทธิ ความเชื่อทางศาสนาและเสรีภาพในการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของตนโดยไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมือง และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนย่อมเป็นเสรีภาพของประชาชน

6. เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำไม่ได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อคุ้มครองประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย เมื่อประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือระหว่างประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

7. เสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นสมาคม สหพันธ์ สหองค์กร องค์กรเอกชน หรือหมู่คณะอื่นการจำกัด เสรีภาพต่างๆเหล่านี้จะกระทำมิได้เว้นแต่อาศัยอำนาจกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนการรักษาความสงบเรียบร้อย หรือป้องกันการผูกขาดในทางเศรษฐกิจ

8. เสรีภาพในการรวมตัวจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. เสรีภาพในการประกอบอาชีพ และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะทำได้โดยอาศัยกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หน้าที่ของประชาชนชาวไทย

1. บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

3. บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุผลอันสมควรย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

4. บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศโดยการรับราชการทหาร

5. บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีให้รัฐ

6. บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม ปกป้องและสืบสานวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7. บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนร่วม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชน

จากแนวคิดเกี่ยวกับ “การเมืองของระบอบประชาธิปไตย” คือ กระบวนการปกครองที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับในกระบวนการปกครอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรลุเป้าหมายในการดำรงชีวิต โดยยึดหลักของเสรีภาพ ความเสมอภาค และประชาชนต้องรับรู้สิทธิและหน้าที่ของตัวเองในระบอบประชาธิปไตยด้วย

แนวความคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Easton (1965: 112-117) การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของกระบวนการทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะต่างๆ เนื่องจาก *ประการแรก* การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องสนับสนุนความชอบธรรมทางการเมือง (Political Legitimacy) ในการเข้ามาครอง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อำนาจรัฐ การใช้อำนาจรัฐและรักษาอำนาจรัฐ *ประการที่สอง* การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยในการนำเสนอความต้องการและการสนับสนุนต่อระบบการเมือง จะเป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่งการดำรงอยู่ระบบการเมือง หรือทำให้ระบบการเมืองอยู่ในภาวะดุลยภาพได้ หากระบบการเมืองปราศจากสิ่งเหล่านี้แล้วก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ (Weber, 1968: 328) และ*ประการที่สาม* การมีส่วนร่วมทางการเมืองก่อให้เกิดความสามัคคี และการยอมรับระหว่างปัจเจกชนในชาติ

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ในความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายได้หลากหลายดังนี้

Weiner (1971: 161-163) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันได้รวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นักรัฐศาสตร์หลายท่านได้ให้ไว้โดยแบ่งออกเป็น 10 ความหมายดังนี้

1. การกระทำที่สนับสนุนหรือเรียกร้องต่อคณะผู้ปกครองประเทศ เพื่อให้สนองตอบความต้องการ

2. ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบหรือใช้อิทธิพล (Influence) ต่อการดำเนินงานของรัฐบาล หรือในการเลือกผู้นำในรัฐบาล

3. การมีส่วนร่วมทางในกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายและได้รับการรับรองว่าถูกต้อง (Legitimate)

4. การมีตัวแทน (Representative) เพื่อเข้าไปในอำนาจแทนตนเอง

5. การแยกตนเองจากการเมือง (Alienation) หรือความเฉื่อยชาหรือเมินเฉยทางการเมือง เป็นการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง หรือไม่กระทำการใดๆทางการเมืองเลย

6. ความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องทางการเมืองหรือเป็นผู้ที่ชอบกระทำกิจกรรมทางการเมือง (Activists)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7. การต่อเนื่องอย่างคงที่ (Persistence Continuum) ซึ่งอาจเป็นการกระทำที่มีความเป็นสถาบัน (Institutionalized) และมีการจัดตั้งหรืออาจจะเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด เช่น การก่อการจลาจล

8. การกระทำที่มุ่งต่อการเลือกผู้นำทางการเมือง มุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ หรือเป็นความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการกระทำต่างๆของหน่วยงานราชการ

9. การกระทำที่เป็นกิจกรรมอันมีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติเท่านั้น (National Polities)

10. การกระทำที่มีลักษณะเป็น “การกระทำทางการเมือง” (A Political Act)

จากความหมายทั้ง 10 นี้ Weiner ได้นำมาสรุปว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำกิจกรรมทางการเมืองเพื่อให้รัฐบาลกระทำตอบสนองความต้องการในสิ่งที่เราเรียกร้องไป โดยมีจุดมุ่งหมายที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายสาธารณะไม่ว่าจะเป็นฝ่ายท้องถิ่นหรือระดับชาติ ซึ่ง Weiner ได้เน้นประเด็นสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ เป็นการกระทำโดยสมัครใจ โดยที่ประชาชนสามารถเลือกเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลได้ด้วย

Hunting and Nelson (1976: 4-7)ได้ให้คำนิยามของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า “เป็นกิจกรรมของประชาชนแต่ละคนที่มีความมุ่งหมายเพื่อจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล” โดย Huntingได้พิจารณาแง่มุมที่สำคัญของนิยามนี้ และกำหนดขอบเขตความหมายชัดเจนขึ้นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น หมายถึง เฉพาะการกระทำไม่รวมถึงทัศนคติเป็นการกระทำของผู้มีส่วนร่วมที่เป็นพลเมืองธรรมดา ไม่ใช่นักการเมืองอาชีพ (Political Professional) ดังเช่น ผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง ซึ่งกิจกรรมทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นประชาชนธรรมดานั้น จะมีลักษณะเป็นช่วงๆไม่ต่อเนื่องกัน เป็นกิจกรรมไม่เต็มเวลา (Part Time) และเป็นบทบาทรองจากบทบาทอื่นๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังหมายความเฉพาะการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลซึ่งเป็นผู้ที่มีความชอบธรรมในการตัดสินใจแบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าซึ่งมีอยู่จำกัดในสังคมไม่รวมถึงการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อกดดันหรือมีอิทธิพลต่อกลุ่มอื่นๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล ทั้งนี้ไม่ว่ากิจกรรมหรือการกระทำนั้นจะสำเร็จผลหรือไม่ ก็ถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอาจเป็นไปด้วยความสำนึกของตนเองหรือถูกชักจูงระดมพลังให้เข้าร่วมก็ได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Verba *et al*. (1978:46) ได้ให้คำนิยามของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย กระทำโดยราษฎรโดยมีเป้าหมายเพื่อเข้าไปมีอิทธิพลต่อการคัดเลือกบุคลากรของรัฐบาล และกิจกรรมของรัฐบาล

ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2527: 623-624) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งผู้นำหรือผู้บังคับบัญชา การเข้าไปมีเสียงในการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติรวมทั้งการเข้าไปมีส่วนในการพิจารณาดูผลกระทบของนโยบาย เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงเป็นนโยบายใหม่ในครั้งต่อไปด้วย

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527: 6) ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนและชุมชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครในรูปต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2535: 170) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ประชาชนมีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม ประชาชนยังขาดความรู้ในการปกครองตนเอง แต่มีความสนใจอยากปกครอง อยากทำงาน และสละทรัพย์สินสมทบเพื่อสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นและสนใจฟังข่าวคราวจากรัฐบาลเสมอ

เชาวนะ ไตรมาศ (2542: 6-7) ได้อธิบายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิทธิทางการเมืองของฝ่ายที่อยู่ใต้การปกครองในการเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมือง เพื่อแสดงเจตนาเกี่ยวกับอำนาจ ผลประโยชน์และอุดมการณ์ต่อฝ่ายผู้ปกครองให้ฝ่ายผู้ปกครองหรือไม่ปฏิบัติอะไรให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนผู้แสดงเจตนานั้นๆ

สุจิต บุญบงการ (2542: 38) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ถือว่าเป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการเมืองสมัยใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมักมีความตื่นตัวหรือสนใจทางการเมืองสูงกว่าในระบบจารีตประเพณี อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้จะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของระบบการเมืองสมัยใหม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2548: 30) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า คือ กิจกรรมที่ประชาชนทำเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลกระทำในสิ่งที่ประชาชนต้องการได้แก่ การปิดถนน การบุกทำเนียบ การเผาหุ่น การเอาขนมเค้กไปป้ายนักการเมือง การไปเลือกตั้ง ฯลฯ

จากความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักวิชาการแต่ละท่านนั้น โดยสรุปแล้ว "การมีส่วนร่วมทางการเมือง" หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยกิจกรรมนั้นมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะและยังมีอิทธิพลต่อกิจกรรมของทางรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น โดยเน้นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องเป็นการกระทำโดยสมัครใจ

อย่างไรก็ดีต้องยอมรับว่า "การเมือง" เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน ในทางการเมืองประชาชนเข้าไปมีความสัมพันธ์กับระบบการเมืองในหลายลักษณะบางคนอาจต้องการเพียงให้ระบบการเมืองยอมรับและเอาใจใส่กับความต้องการของประชาชน แต่หลายคนต้องการให้ระบบรับผิดชอบในการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนเพื่อสนองตอบความต้องการให้มากยิ่งๆขึ้นด้วย ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีหลากหลายรูปแบบและหลายระดับ ซึ่งสามารถอธิบายด้วยเหตุผลและปัจจัยหลายๆ ด้านประกอบกัน

ประเภทของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Almond and Powell (1976: 145-146) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยแยกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองตามรูปแบบที่เรียกว่า "มาตรฐานทั่วไป" เป็นการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมือง โดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคลไม่คำนึงภูมิหลังทางสังคมหรือกลุ่มแต่อย่างใด

2. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองตามรูปแบบที่เรียกว่า "มาตรฐานเฉพาะอย่าง" เป็นการคัดเลือกคนโดยคำนึงสถานภาพทางสังคม ส่วนเรื่องอื่นนั้นจำกัดอยู่แต่เฉพาะกลุ่มบุคคลบางประเภท

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทั้งนี้ Almond และ Powell ได้กล่าวสรุปว่า ความจริงการดึงเอาบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเมือง ไม่ว่าจะเป็นในสังคมแบบดั้งเดิม แบบจารีตประเพณี แบบกำลังพัฒนา หรือแม้แต่แบบที่ได้พัฒนาแล้วก็ตาม แนวทางในการดึงตัวบุคคลเข้าสู่การเมืองเป็นส่วนผสมของทั้ง 2 ประเภทอยู่นั่นเอง เนื่องจากการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลต่างๆนั้นล้วนแต่อยู่บนรากฐานของความเชื่อ ทัศนคติ การเรียนรู้ทางการเมือง ตลอดจนประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับในขณะที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จิรโชค วีระสัย และคณะ (2538: 445-446) ได้กล่าวว่า ในทุกสังคมจะมีกลุ่มคนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองและมีระดับของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันไป อาจแบ่งเป็นลำดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปหามากได้ดังนี้

1. รับฟังข่าวสารทางการเมือง
2. ออกเสียงและลงคะแนน
3. ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง
4. ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง
5. ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศสนับสนุนหรือให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป
6. ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมือง
7. สนับสนุนด้วยการบริจาคให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
8. ติดตามหาเสียงของนักการเมือง
9. ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

10. เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ

11. เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค

12. ช่วยหาเงินให้พรรค

13. สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง

14. เป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคหรือได้รับเลือกตั้ง

จันทนา สุทธิจารี (2544: 412-417) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังกระทำได้ใน 2 ระดับของการปกครอง คือ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการเป็นวิธีการที่ยอมรับปฏิบัติใช้กันทั่วไปในระบอบประชาธิปไตยมีกฎหมายรองรับให้ทำได้ ได้แก่

1.1 การเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นการเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มองเห็นชัดเจนเป็นรูปธรรมที่สุดซึ่งสามารถวัดระดับและประเมินการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ชัดเจนกว่ารูปแบบอื่นๆ

1.2 การใช้สิทธิเสรีภาพแสดงความคิดเห็นทางการเมืองการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณชนอาจแสดงออกมาในรูปแบบการพูดการอภิปราย การเขียนการตีพิมพ์ก็ได้ซึ่งในระบอบประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมโดยการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการต่างๆมีความสำคัญมากเพราะเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) ระหว่างประชาชนกับรัฐบาลคือรัฐบาลสามารถรับรู้ความคิดเห็น การวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลจากประชาชน

1.3 การจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเห็นทางการเมืองตรงกันและมีความมุ่งหมายที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศให้เป็นไปตามอุดมการณ์ของพรรค

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.4 การรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์เป็นการรวมกันในอาชีพการงานมีผลประโยชน์หรือมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มตนซึ่งถือว่าเป็นการรวมตัวของกลุ่มผลประโยชน์ที่สำคัญเพราะสามารถสร้างเครือข่ายขนาดใหญ่ในการรวมกลุ่มกันมีอำนาจการต่อรองสามารถเรียกร้องต่อรัฐบาลได้อย่างเป็นรูปธรรม และการรวมกลุ่มดังกล่าวมิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอำนาจทางการเมืองเพื่อบริหารประเทศโดยตรงเพียงแต่ต้องการใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลหรือต่อรองกับรัฐบาลในการกำหนดนโยบายให้ตรงกับผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้นอย่างไรก็ตามอาจมีการพัฒนากลุ่มเป็นพรรคการเมืองเพื่อมุ่งที่จะเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศก็ได้ซึ่งสามารถกำหนดนโยบายตามความต้องการของตนโดยตรง

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะที่ไม่เป็นทางการนี้ในระบบการเมืองแบบเผด็จการหรือประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยก็ไม่ยอมรับ และไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม โดยจะมีกฎหมายห้ามไว้ชัดเจนหรือไม่มีกฎหมายรองรับว่าให้กระทำกิจกรรมต่อไปนี้ได้

2.1 การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วงเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่งโดยประชาชนรวมตัวกันเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการดำเนินการของรัฐบาลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเป็นการรวมตัวเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาลในการกำหนดนโยบายหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการของประชาชนผู้ชุมนุมซึ่งอาจทำไปเพราะต้องการสนับสนุนนโยบายหรือโครงการของรัฐบาลก็ได้ไม่ใช่เพียงเพื่อการต่อต้านคัดค้านอย่างเดียว

2.2 การก่อความวุ่นวายทางการเมืองเป็นวิธีแสดงออกของประชาชนโดยการไม่เชื่อฟังอำนาจรัฐหรือปฏิบัติการที่ละเมิดกฎหมายโดยอ้างความบกพร่องของรัฐบาล เช่น การนัดหยุดงานการไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ถ้าหากรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขเหตุการณ์ได้เหตุการณ์อาจยืดเยื้อลุกลามเป็นความวุ่นวายทางการเมืองเกิดความไม่สงบในบ้านเมืองได้อาจมีการใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกายและทรัพย์สินซึ่งเป็นการกระทำผิดกฎหมาย

วิวัฒนาการการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วิวัฒนาการการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีมาแต่ช้านานนับตั้งแต่อดีตจนสืบมาถึงปัจจุบันซึ่งได้มีจัดรูปแบบ และประเภทของกิจกรรมการมีส่วนร่วมเมืองทางการเมืองต่างๆ ได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จรูญ สุภาพ (2514: 331-334) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบโบราณไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบกรีก (Greek System) วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศ (Citizen) ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรงซึ่งกำหนดให้ประชาชนทั้งนครรัฐประชุมร่วมกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และกำหนดนโยบาย รวมทั้งตัวผู้ปกครองด้วย

2. การมีส่วนร่วมแบบโรมัน (Roman System) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ได้กำหนดให้มีสภาขึ้นแทนการประชุมทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่ของสภานั้นครอบคลุมเสมือนการปกครองโดยประชาชนโดยตรง

3. การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (Feudal System) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านาย (Load) กับไพร่ (Vassal) ที่แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่อกัน เจ้านายมีหน้าที่ให้ความคุ้มครองและปกครองแก่ไพร่ ส่วนไพร่มีหน้าที่บริการด้านต่างๆ และมีสิทธิได้รับการคุ้มครองประชาชนทั่วไปมีสิทธิเช่นนี้เหมือนกัน จึงถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมแบบปราศจากความเสมอภาค

4. การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss System) มีลักษณะสำคัญ คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงเช่นเดียวกับระบบกรีก

5. การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (New England System) มีการให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมโดยตรงเช่นเดียวกับระบบสวิส สำหรับประเทศแรกที่พยายามปฏิรูปการปกครองให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ คือ ประเทศอังกฤษเมื่อปี ค.ศ.1215 ได้มีการตกลงต่อรองกันระหว่างฝ่ายกษัตริย์กับขุนนาง เพื่อให้ฝ่ายกษัตริย์ทรงยินยอมให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองจนเกิดเอกสารสิทธิแมคนาคาร์ต้า (Magana – Carta) ขึ้น ซึ่งเป็นเอกสารที่ยินยอมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในรัฐบาล ต่อมา Oliver Cromwell ได้ดำเนินการใช้กำลังเพื่อประชาชนกลุ่มต่างๆในประเทศ ได้มีบทบาททางการเมืองจนทำให้เกิดหลักการที่ว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิในการออกเสียง และประชาชนทุกคนควรจะมีสิทธิมีตัวแทนในสภานิติบัญญัติ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ปฏิบัติในฝรั่งเศส ปี ค.ศ.1789 สิทธิของการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนจึงขยายออกไป จนทำให้เกิดหลักเสรีภาพความเสมอภาค และการนำเอาเจตนารมณ์ของปวงชนมาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนั้นในสหรัฐอเมริกาก็มีการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตั้งแต่สมัยที่ Samuel Adams ร่วมกับประชาชนเรียกร้องสิทธิ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในการปกครองตนเองจากอังกฤษ และThomas Paine ได้มีส่วนช่วยให้ประชาชนระลึก และสำนึกความสำคัญในการที่จะเข้าไปดำเนินการปกครองตนเองโดยเริ่มจากระดับท้องถิ่นขยายไปจนถึงระดับชาติ

เกษม อุทยานิน (2516: 120-121) กล่าวถึง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ดังนี้

1. การแสดงประชามติ (Referendum) มีการให้ประชาชนเข้าร่วมพิจารณา และตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับกฎหมาย ซึ่งจะออกมามีผลบังคับให้แก่ตนที่ผ่านการพิจารณาของสภาในขั้นต้นมาแล้ว ประชามตินี้อาจจะมีทั้งแบบบังคับให้ประชาชนต้องแสดงประชามติ และไม่บังคับให้ต้องแสดงประชามติก็ได้ขึ้นอยู่กับว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด

2. การริเริ่มให้เสนอกฎหมาย เกิดขึ้นในสวิสเป็นเวลานานแล้ว โดยการชุมนุมของผู้มีสิทธิการเลือกตั้งเหมือนกับวิธีการแบบประชุมชาวเมืองในสหรัฐอเมริกา แต่เป็นการเสนอกฎหมายรูปแบบจะเป็นการทำคำร้องและลงมติในการเลือกตั้ง จุดประสงค์ในการริเริ่มกฎหมายนี้เพื่อให้ประชาชนได้ผ่านกฎหมายบางอย่างโดยไม่ต้องฟังความคิดเห็นของสภา

3. การเลือกออก เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปลดเจ้าหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลได้ เมื่อเห็นว่าผู้นั้นไม่ดำเนินการตามความต้องการของประชาชน หรือปฏิบัติตนไม่สมควรแต่จะต้องเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง

4. การร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินปัญหาที่สำคัญนั้นๆได้

5. การเลือกตัวแทน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกและกำหนดตัว ผู้บริหารงานสาธารณะ ประชาชนจะเลือกตัวแทนเพื่อไปทำหน้าที่บริหาร

นอกจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแบบต่างๆ แล้ว ปัจจุบันประชาชนยังสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยผ่านสถาบันต่างๆ เช่น กลุ่มผลประโยชน์ หรือพรรคการเมือง เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รูปแบบของการมีเข้าส่วนร่วมทางการเมือง

เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์ของกิจกรรมทางการเมืองหลายอย่างรวมกันอยู่ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ต่างก็มุ่งที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลทั้งสิ้น รูปแบบต่างๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละสังคม อาจเน้นหรือให้ความสำคัญแตกต่างกันไป บางสังคมอาจให้ความสำคัญกับการใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับชาติ แต่บางสังคมอาจเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปของการเดินขบวนประท้วงรัฐบาลก็ได้ นอกจากนี้ในการที่บุคคลแต่ละคนจะยึดเอาการมีส่วนร่วมในรูปแบบใดๆ เป็นแนวทางย่อมที่จะต้องมีกระบวนการที่แตกต่างกันไปด้วย พวกที่เข้าไปช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งอาจดำเนินการได้โดยเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคนั้นๆปฏิบัติการไปตามแนวทาง หรือแนวนโยบายที่พรรควางไว้ ให้ส่วนพวกที่ติดต่อโดยตรงกับผู้เทนราษฎร เพื่อหวังที่จะให้ผู้แทนช่วยเหลือการใดๆก็ย่อมที่จะใช้กระบวนการที่แตกต่างกันไป

Milbrath (1971: 12-16) ได้จำแนกแบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไว้ 6 รูปแบบด้วยกันคือ

1. การเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นรูปแบบในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แยกจากกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองแต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ ซึ่งแสดงออกโดยการเคารพธงชาติ การเสียภาษี การเคารพกฎหมาย และสนับสนุนให้ประเทศต่อต้านสงคราม และผลการวิจัยของ Milbrath ได้พบอีกว่า การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อระบบมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตนที่มีต่อระบบการเมืองจึงเห็นว่า การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นเชื่อได้ยากว่าทำให้เกิดความแตกต่างที่สำคัญต่อผลผลิตทางการเมืองโดยให้เหตุผลเพิ่มเติมว่าบุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ที่มีสำนึกในหน้าที่พลเมืองมีความสำนึกในบรรทัดฐานของสังคมและวิถีชีวิตในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน

2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงโดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการเลือกตั้งขอบเขตของกิจกรรม ได้แก่ การมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียง บริจาคเงินช่วยเหลือพรรคหรือผู้สมัคร ชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เข้าร่วม และสนับสนุนพรรคการเมืองพยายามชักชวนให้ประชาชนลงคะแนนเสียงแก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้ง และการร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ

3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน โดยขอบเขตของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ได้แก่ การรวมกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับสังคม การเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์การที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะอื่นๆ และติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม "ผู้มีบทบาทในชุมชน" มีลักษณะคล้ายกับ "เจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง" ในหลายๆด้าน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูง และมีระดับของความผูกพันทางใจกับชุมชนสูงเช่นเดียวกันที่แตกต่างกันคือ "ผู้มีบทบาทในชุมชน" นั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับพรรคและการรณรงค์หาเสียงน้อยกว่า "ผู้มีบทบาทในพรรคการเมือง"

4. การติดต่อกับทางราชการโดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้เป็นเรื่องเฉพาะ เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษีโรงเรียน การสร้างถนน การตรวจสอบความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้มีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้เกือบจะไม่ใช่การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง

5. เป็นผู้ประท้วงขอบเขตเชิงกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดการจลาจล (ถ้าจำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้องการประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณชน ถ้ารัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรมการเอาใจใส่ต่อการชุมนุมประท้วงการเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาลและการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6. เป็นผู้สื่อข่าวรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะผู้สื่อข่าวนั้นมีขอบเขตของกิจกรรมดังนี้ คือ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำ เมื่อเขาทำดีการเข้าร่วมถกปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่ เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการ และเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ กิจกรรมแต่ละอย่างต้องการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันภายในชุมชนผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบของผู้สื่อข่าวนี้ มักเป็นพวกมีการศึกษาสูงมีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจการเมืองมากด้วยผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่าพวกเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะไม่แสดงออกด้วยกิจกรรมการประท้วง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Weiner (1971: 161-167) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละรูปแบบของสังคมจะดำเนินไปได้ใน 2 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างอิสระ หมายถึง ลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบใด ด้วยความพึงพอใจในส่วนตัว เป็นไปโดยสมัครใจหรือได้ใช้วิจารณญาณของตนเองมองเห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วม และมองเห็นว่าตนเองสามารถที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้อย่างแท้จริง

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกปลุกระดม หมายถึง ลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นไปได้โดยมิได้เกิดจากเจตจำนงของตนเอง แต่เกิดจากผู้อื่นปลุกระดมให้เข้าร่วมในการกระทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ โดยการขู่เข็ญบังคับ ชักจูง หรืออิทธิพลทางวัตถุ เป็นต้น เพื่อให้เป็นไปตามที่ผู้ปลุกระดมต้อง

Almond and Powell (1976: 145-146) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ค่อนข้างจะละเอียดกระจ่างชัดเจน และครอบคลุม ได้แบ่งเป็น 2 รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ แบบ Convention Forms และUnconventional Forms และในละรูปแบบยังจำแนกออกเป็นแบบย่อยๆ อีกจำนวนดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 รูปแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

Convention Forms (ทางการ)	**Unconventional Forms (ไม่เป็นทางการ)**
1. การออกเสียงเลือกตั้ง	1. การยื่นข้อเรียกร้อง
2. การพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง	2. การเดินขบวน
3. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	3. การเข้าประจันหน้ากัน
4. การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ	4. การละเมิดกฎระเบียบของสังคม
5. การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ทางการเมือง	5. การใช้ความรุนแรงทางการเมืองและการบริหาร
	5.1 ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน
	5.2 ประทุษร้ายต่อสังคม
	6. สงครามกองโจรและการปฏิวัติ

ที่มา: Almond and Powell (1976: 145 - 146)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Verba *et al*. (1978: 9-12) ได้แบ่งรูปแบบหลักของการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 4 แบบ คือ

1. การลงคะแนนเลือกตั้ง ซึ่งเน้นว่าเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำ เพราะทำให้ผู้นำจำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายเพื่อคะแนนเสียงของตน แต่คะแนนดังกล่าวนี้คือ ความเห็นเกี่ยวกับความชื่นชอบของพลเมืองที่มีต่อผู้นำได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะเป็นเพียงการแลกเปลี่ยนการลงคะแนนเสียงจากผู้สมัครคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งเท่านั้น มิได้แสดงความชื่นชอบเป็นพิเศษ สำหรับขอบเขตของผลผลิตของการเลือกตั้งนั้นกว้างขวางมาก และมีอิทธิพลเหนือพลเมืองทั้งหมด เพราะการรวมชื่นชอบของพลเมืองและแรงกดดันทำให้คะแนนเสียงเป็นเสมือนอาวุธที่มีอำนาจควบคุมรัฐบาล

2. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียง ซึ่งพบว่าการที่พลเมืองได้มีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น ทำให้สามารถเพิ่มอิทธิพลเหนือผลการเลือกตั้งได้ โดยการกำหนดคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้ก่อน และมีอิทธิพลต่อผู้นำไว้เช่นเดียวกับกิจกรรมการลงคะแนนเสียงผลผลิตของการรณรงค์หาเสียงนำไปสู่ความขัดแย้งได้ และกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความคิดริเริ่มมากกว่าการลงคะแนนเสียง สำหรับขอบเขตของกิจกรรมรณรงค์หาเสียงได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียง การทำงานอย่างกระตือรือร้นเพื่อพรรคการเมือง ตลอดจนการร่วมประชุมสัมมนาทางการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง การเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

3. การติดต่อในฐานะพลเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ หมายถึง การติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลซึ่งเป็นการกระทำตามลำพังโดยตัดสินใจเกี่ยวกับเวลา เป้าหมาย และเนื้อหาสาระของการเข้ามีส่วนร่วมเอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้สามารถคาดหวังในผลประโยชน์ได้มาก เนื่องจากบุคคลสามารถตัดสินใจเลือกเรื่องที่จะติดต่อโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ภายใต้สภาพแวดล้อมนั้นๆ แต่ในด้านอิทธิพลที่มีต่อรัฐบาลมีเพียงเล็กน้อย เนื่องจากเป็นการกระทำของคนจำนวนน้อย กิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความขัดแย้งโดยตรงกับกลุ่มบุคคลอื่นๆและต้องการความคิดริเริ่มค่อนข้างมาก สำหรับขอบเขตของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ ได้แก่ การติดต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะ เช่น ปัญหาครอบครัวหรือปัญหาส่วนตัว การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ระดับพิเศษในเรื่องปัญหาสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรมหรือการบริหารงานของรัฐบาลท้องถิ่น เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. การร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือองค์การทางสังคม ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ คือ การกระทำรวมกันเป็นกลุ่มหรือองค์กรในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคม เพื่อที่จะมีอิทธิพลเหนือการดำเนินงานของรัฐบาล การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้ เวลาใดก็ได้ และจะเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้ นอกจากนี้อาจจะเป็นการกระทำรวมกันในกิจกรรมภายในองค์การที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมากมากกว่ารูปแบบที่ 3 เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วม และอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ต้องการความคิดริเริ่มเช่นกัน สำหรับขอบเขตของกิจกรรรมที่ร่วมมือกันนี้ ได้แก่ การทำงานร่วมกับคนอื่นเกี่ยวกับปัญหาท้องถิ่น การตั้งกลุ่มทำงานเพื่อท้องถิ่นและเป็นสมาชิกที่มีบทบาทแก้ปัญหาชุมชน การติดต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นร่วมกับคนอื่นๆ การติดต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นระดับพิเศษร่วมกับคนอื่นๆ การติดต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในเรื่องเกี่ยวกับสังคมและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ระดับพิเศษเกี่ยวกับปัญหาสังคม

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2548: 30) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 3 แบบใหญ่ๆ คือ

1. การมีส่วนร่วมแบบถูกกฎหมายและแบบไม่ถูกกฎหมาย ตัวอย่างแบบไม่ถูกกฎหมาย คือ การไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2. การมีส่วนร่วมแบบทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างแบบทางอ้อม คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

3. การมีส่วนร่วมแบบอิสระและแบบบังคับ เท่าที่พบได้มีแต่แบบจ้างหรือแบบบังคับ

การพัฒนาเศรษฐกิจกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การศึกษาของ Lester (1956) กล่าวไว้ว่า สังคมโบราณดั้งเดิมเป็นสังคมที่ผู้คนไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง ในขณะที่สังคมสมัยใหม่ให้ความสำคัญแก่สิ่งนี้ สิบปีให้หลังจากการวิจัยของ Lester นักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่งพบว่า การพัฒนาทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง นั่นก็คือ ยิ่งประเทศมีการพัฒนาเศรษฐกิจมากขึ้นเพียงใด ก็ยิ่งทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลหลายประการ กล่าวคือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของบุคคลคนที่มีการศึกษา รายได้ และสถานภาพทางอาชีพสูง จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าคนที่มีการศึกษา รายได้ และสถานภาพทางอาชีพต่ำ

2. การพัฒนาเศรษฐกิจช่วยให้ประชาชนสามารถตั้งหน่วยงานและสมาคมที่มีสมาชิกมากขึ้น สมาชิกเหล่านี้จะเป็นกำลังที่สำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. การพัฒนาเศรษฐกิจก่อให้เกิดความตึงเครียดในบรรดากลุ่มต่างๆกลุ่มเก่าจะถูกข่มขู่โดยกลุ่มใหม่ และกลุ่มที่มีสถานภาพต่ำกว่าจะฉวยโอกาสปรับปรุงสถานภาพของพวกตนโดยเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

4. การพัฒนาเศรษฐกิจก่อให้เกิดการขยายภารกิจของรัฐบาล ซึ่งเท่ากับทำให้ประชาชนมีโอกาสได้เข้าร่วมในกิจกรรมการปกครองการบริหารมากขึ้น

5. พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมจะกระทำกันโดยผ่านทางชาติ รัฐซึ่งเท่ากับว่าเป็นการดึงเอาประชาชนเข้ามาร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539: 34-35) กล่าวถึง ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่นสามารถแยกได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งนับเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดที่สุดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งครอบคลุมตลอดจนกระบวนการเลือกตั้ง ได้แก่ การใช้สิทธิออกเสียงการเลือกตั้ง การเสนอตัวเข้ารับสมัครเลือกตั้ง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สมัครนโยบายพรรค การชักชวนผู้อื่นไปลงคะแนนเสียง การดูแลไม่ให้เกิดการทุจริตในการลงคะแนนเสียง

2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง แม้ว่าในท้องถิ่นไทยจะมีไม่มากและเห็นได้ชัดเหมือนประเทศอื่น แต่หากการเมืองพัฒนาไปมากก็จะต้องมีรูปแบบดังกล่าว พรรคการเมืองเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาสถาบันหลักในทางการเมือง การร่วมกิจกรรมพรรคการเมืองโดยตรงก็คือ การเป็นสมาชิกพรรค สนับสนุนพรรคในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ยึดมั่นในนโยบายของพรรคนั้น ร่วมทำงานให้กับพรรค เช่น ร่วมรณรงค์หาเสียง ร่วมดูแลการป้องกันการทุจริต เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ได้แก่ การวิพากษ์วิจารณ์ การกระทำของการบริหารท้องถิ่นอย่างเหมาะสม การอภิปราย การเขียนบทความผ่านสื่อมวลชน การปกครองท้องถิ่น อาจดำเนินการขอความคิดเห็นจากประชาชนได้ ซึ่งเรียกว่า การฟังเสียงประชาชนโดยการขอประชามติ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงตามควรแก่โอกาส

4. การมีส่วนร่วมโดยการจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งเป็นการจำลองการเมืองระดับชาติแม้ว่าในระดับท้องถิ่นจะเกิดได้ยากก็ตาม แต่ก็นับว่าเป็นการมีส่วนร่วมอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การที่กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มที่มีความเห็นคล้ายกัน รวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ต่อรองทางการเมืองเกิดการถ่วงดุลอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่น

5. การมีส่วนร่วมโดยการแสดงออกของประชาชน มีวิธีการต่างๆ ซึ่งเป็นการแสดงถึงปัจจัยนำเข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่น เช่น การเดินขบวนประท้วง การอดอาหาร เป็นต้น การกระทำดังกล่าวถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2546: 31) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่จะแสดงออกซึ่งอำนาจสูงสุดที่ตนมีอยู่ได้ 5 ทางดังนี้ คือ

1. การออกเสียงเลือกตั้ง (Election) เป็นการแสดงออกซึ่งอำนาจของประชาชนสามารถจะเลือกรัฐบาล คือ ผู้ที่จะดำเนินงานของรัฐการเลือกตั้งที่ใช้หลักการเสมอภาคให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งทั่วไป โดยไม่มีข้อจำกัดทางเพศทางทรัพย์สมบัติหรือทางชาติตระกูล เรียกว่า Universal Suffrage จึงจะถือว่าเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ในอดีตนั้นการต่อสู้เพื่อ Universal Suffrage เป็นไปอย่างดุเดือด และขมขื่นกว่าที่คนจนผู้ไม่มีที่ดินหรือสตรีจะมีสิทธิในการเลือกตั้ง

2. การออกเสียงประชามติ (Referendum) คือ อำนาจที่ประชาชนมีอยู่ในการตัดสินใจในปัญหาต่างๆของรัฐตามเจตจำนงของตน ส่วนใหญ่ในทางปฏิบัติมักจะเป็นเรื่องที่กับกฎหมายรัฐธรรมนูญ เช่น การจะยอมรับร่างรัฐธรรมนูญที่ยกร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับหรือข้อแก้ไขเพิ่มเติม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รัฐธรรมนูญตอนใดตอนหนึ่ง หรือไม่การลงคะแนนเสียงก็ไม่ซับซ้อนแต่อย่างใด คือ เพียงแค่โหวต ว่า Yes หรือ No เท่านั้นเองที่มาของการออกเสียงประชามตินี้มาจากสวิตเซอร์แลนด์ที่เน้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และพบในรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย เป็นต้น ให้ประชาชนออกเสียงประชามติรับรองหรือไม่รับรองการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

3. ประชาชนมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย (Initiative) ตามหลักประชาธิปไตยโดยทั่วไปแล้ว ประชาชนมักจะใช้อำนาจอธิปไตยในการร่างกฎหมายผ่านทางฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภา แต่ประชาชนก็มีสิทธิที่จะแสดงอำนาจอธิปไตยในการเสนอร่างกฎหมายเองได้ ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปี พ.ศ. 2540 ก็รับรองสิทธิและอำนาจนี้อย่างแจ้งชัดในมาตรา 170 บัญญัติไว้ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายได้ แต่เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพของชนชาวไทย และแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเท่านั้น (ทั้งนี้ต้องมีร่าง พรบ. เสนอมาด้วย) เป็นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองมากยิ่งขึ้นกว่าการเลือกตั้งทั่วไปแต่เดิม

4. ประชาชนสามารถตัดสินปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายรัฐ (Plebiscite) ที่มาของ Plebiscite นั้นมีประวัติมาจากสาธารณรัฐโรมัน (ก่อนสมัยที่จะเป็นจักรวรรดิโรมัน) นั้นมีการแบ่งประชาชนชาวโรมันเป็นสองชั้น คือ พวกพาตริเชียน (Patricians) เป็นพวกผู้ดีกับพวกพเลเบียน (Plebeians) เป็นพวกไพร่คล้ายกับการแบ่งชนชั้นของเมืองไทย ในสมัยโบราณที่มีสิทธิในสังคมแตกต่างกัน ดังนั้น กรณีการลงคะแนนเสียงที่ให้พวกไพร่ลงคะแนนด้วยจะเป็นเรื่องสำคัญระดับชาติทีเดียวในทางปฏิบัติเมื่อรัฐบาลมีปัญหาระดับนโยบายที่ไม่สามารถตัดสินใจได้เอง เนื่องจากอาจจะเกิดผลกระทบอย่างใหญ่หลวงในสังคม เช่น การที่จะเลิกจำหน่ายสุราหรือการที่จะเปิดให้มีโสเภณีหรือบ่อนการพนันอย่างเปิดเผยถูกต้องตามกฎหมายรัฐบาลจำเป็นต้องให้ประชาชนตัดสินใจกันเองโดยตรงซึ่งการลงคะแนนเสียงก็คือ Yes หรือ No นั่นเอง สำหรับการใช้ศัพท์ระหว่าง (Referendum) กับ (Plebiscite) ปัจจุบันมักใช้แทนกันมั่วไปหมด เนื่องจากคนทั่วไปไม่ทราบประวัติความเป็นมาของคำศัพท์ทั้งสองดังกล่าว

5. ประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐบาลได้ (Recall) การแสดงออก ซึ่งอำนาจอธิปไตยของประชาชนที่สามารถมีสิทธิออกเสียงถอดถอนเจ้าหน้าที่ตำแหน่งต่างๆ ซึ่งได้มาโดยการเลือกตั้ง (ไม่ใช่การแต่งตั้ง) เป็นการย้ำเน้นถึงหลักการว่าเมื่อประชาชนเลือกตั้งเข้ามาได้ประชาชนก็สามารถที่จะปลดหรือถอดถอนได้เช่นกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุจิต บุญบงการ (2546: 874) ได้วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศไทยสรุป ได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด ประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2. ควรมีความตื่นตัวในการลงคะแนนเสียงเป็นจำนวนมาก ถ้ามีคนหลับนอนทับสิทธิ์เป็นจำนวนมากแล้วประชาธิปไตยย่อมดำเนินไปด้วยความยากลำบาก

3. การมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ มีอยู่จำกัด กลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมืองไทยยังไม่เป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานหรือกลุ่มชาวนาชาวไร่หรือนักศึกษาปัญญาชน กลุ่มต่างๆเหล่านี้ได้ตกเป็นเครื่องมือของนักการเมืองหรือผู้นำทางทหารมากพอสมควร จึงไม่เป็นพลังทางการเมืองอย่างแท้จริง

การมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่นๆ ก็อาจได้แก่ การรวมเป็นพลังมวลชน การติดต่อผู้มีอำนาจหน้าที่อื่นๆ การยื่นหนังสือร้องทุกข์ ซึ่งเป็นการเข้าร่วมอย่างไม่เป็นทางการ การให้ความรู้ข่าวสารทางการเมือง การปกป้องสิทธิทางการเมือง เช่น การเตือนให้ไปเพิ่มชื่อกรณีชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตกหล่น การสนับสนุนการเข้าร่วมทางการเมืองที่ชอบธรรม ก็นับว่าเป็นการเข้าร่วมทางการเมืองเช่นกัน

การมีส่วนร่วมยังมีความหมายไปถึง การให้ความร่วมมือซึ่งถือเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมือง นั่นคือ การมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมายร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล การให้ความสนับสนุนเป็นทางหนึ่งที่จะลดปัญหาการปกครอง และการบริหาร การให้ความร่วมมือในการเสียภาษีก็เป็นอีกทางหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นการมีส่วนร่วมโดยอ้อม ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดปัญหาจนกลายเป็นประเด็นการเมืองต่อไป

ระดับของการมีส่วนร่วม

ถวิล วดีบุรีกุล (2548: 62) กล่าวถึง ทฤษฎีของ Roth and Wilson 1980 ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 3 ระดับคือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ระดับต่ำหรือกลุ่มผู้ดู (Onlookers) ได้แก่ การให้ความสนใจต่อข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการถกเถียงปัญหาทางการเมืองการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การพยายามชักจูงให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับจุดยืนทางการเมืองของตน การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์และการชุมนุมทางการเมือง

2. ระดับกลางหรือระดับผู้มีส่วนร่วม (Participants) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในโครงการของชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมืองและการช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

3. ระดับสูงหรือระดับนักกิจกรรม (Activists) ได้แก่ การเป็นผู้นำกลุ่มผลประโยชน์ การมีตำแหน่งและทำงานเต็มเวลาให้แก่พรรคการเมือง การได้รับการเสนอชื่อให้เข้าแข่งขันเพื่อชิงตำแหน่งทางการเมือง และการได้รับตำแหน่งทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้ง 3 ระดับนี้เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศประชาธิปไตยตะวันตก

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักรัฐศาสตร์ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยอันเป็นสาเหตุของการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการพยายามหาสาเหตุว่าเหตุใดสังคมหนึ่ง จึงมีการขยายตัวของการเมืองน้อยหรือแทบจะไม่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองเลยสาเหตุที่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีดังนี้ คือ

Milbrath and Goel (1977: 110-112) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดนแบ่งออกเป็นปัจจัยใหญ่ 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม หมายถึง ลักษณะของระบบสังคม และสถานการณ์ทางการเมืองซึ่งไม่เพียงจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับขอบเขตและทางเลือกต่างๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละคนแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกัน ก็จะรับสิ่งเร้าจากระบบการเมือง และสังคมได้ไม่เท่ากัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพราะบุคคลแต่ละคนจะเลือกรับรู้และเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสม และตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

2. ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล คือ พันธุกรรมความต้องการทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจ ร่างกาย และความเชื่อต่างๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับแตกต่างกันออกไป ประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ

2.1 ทรัพยากร คือ มีปัจจัยสนับสนุนให้สามารถเข้าร่วมทางการเมือง เช่น มีความเฉลียวฉลาด มีการศึกษา มีทักษะและทุนทรัพย์

2.2 แรงจูงใจ คือ สิ่งที่ชักจูงให้บุคคลสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง เช่น ความต้องการชื่อเสียง ความสำนึกของกลุ่ม ความต้องการปรับปรุงท้องถิ่น

2.3 โอกาส คือ มีเวลาที่เหมาะสม มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม

Barber (1972: 10) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองดังนี้

1. แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ ความศรัทธาและความไว้วางใจในกระบวนการทางการเมืองความสำนึกในหน้าที่ความเป็นพลเมืองโดยถือว่าเป็นหน้าที่ที่พึงกระทำ

2. โอกาสในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การปราศจากซึ่งอุปสรรคทางกฎหมายและโอกาสในด้านความสะดวกในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือ

3. ทรัพยากรโดยทรัพยากรที่สำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมีอยู่ 3 ประการ คือ ความรู้ทักษะและเงินปัจจัยทั้งสามนี้ต่างมีอิทธิพลต่อกันอย่างใกล้ชิดกล่าวคือคนที่มีความรู้สูงมักจะมีรายได้สูงและมีทักษะในทางการเมืองสูงตามไปด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิจกรรมทางการเมือง

ศิรินภา สถาพรวจนา (2541: 17-19) ได้กล่าวถึง กิจกรรมทางการเมืองที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการดังนี้

1. การกิจกรรมทางการเมืองแบบเป็นทางการ

1.1 การใช้สิทธิและเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชน การเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายของชุมชน สังคมและประเทศชาติ การแสดงออกซึ่งความต้องการของประชาชนในเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจกระทำได้หลายทาง เช่น การอธิปราย การเขียน และการพิมพ์ เป็นต้น ถือได้ว่าเป็นรูปแบบที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการบริหารของรัฐบาลในสมัยปัจจุบัน

1.2 การรวมกลุ่ม อาจเป็นการรวมกลุ่มของผู้มีผลประโยชน์อย่างเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ บางกลุ่มอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของสาธารณชนทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองตนเองทั้งสิ้น การรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งมักมีขึ้นเฉพาะในระยะที่มีการเลือกตั้ง เพราะประชาชนผู้ใดก็ตามที่เป็นสมาชิกหรือให้การสนับสนุนพรรคการเมืองใด ก็ย่อมช่วยรณรงค์หาเสียงให้แก่พรรคนั้น เพราะต้องการให้พรรคได้รับเสียงข้างมากจะได้จัดตั้งรัฐบาล เพื่อจะนำนโยบายพรรคมาใช้เป็นนโยบายในการบริหารประเทศ

1.3 การเลือกตั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่มีความสำคัญ และเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของการปกครองในระบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ก็เพราะว่าการเลือกตั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองและแสดงออก ซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการกำหนดนโยบายในการปกครองประเทศรวม ทั้งเป็นการแสดงให้เห็นว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง

2. กิจกรรมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ

2.1 การเดินขบวนประท้วง เป็นการรวมตัวของประชาชนเพื่อเดินขบวนประท้วงเพื่อแสดงออกถึงการไม่เห็นด้วยกับการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของรัฐบาลถือเป็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การแสดงออก ซึ่งพลังของประชาชน และมีบทบาทต่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองประเทศไม่น้อยไปกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่นๆ

2.2 การก่อความวุ่นวายทางการเมือง ส่วนมากมักจะเกิดจากการปลุกระดมกลุ่มพลังต่างๆ เช่น กลุ่มนิสิตนักศึกษา กลุ่มสหภาพแรงงงาน กลุ่มอาชีพต่างๆ เป็นต้น โดยส่วนมากจะยกเอาข้อบกพร่องของรัฐบาลขึ้นมาเป็นสาเหตุ ซึ่งเมื่อมีการปลุกระดมก็ย่อมมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการต่อต้านการกระทำของรัฐบาลในรูปแบบต่าง เช่น การประท้วงหยุดงาน การงดการให้ความร่วมมือกับรัฐบาล เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อด้านเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐบาลต้องหามาตรการมาแก้ไขเพื่อให้บริหารประเทศต่อไปได้

2.3 การใช้ความรุนแรงต่อทรัพย์สิน เช่น การก่อวินาศกรรม เพื่อข่มขู่ให้ประชาชนหวาดกลัว ซึ่งเป็นผลกระทบที่รัฐบาลต้องให้ความสนใจปัญหาและหาทางแก้ไข

ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2535: 306) กล่าวถึง มาตรวัดการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการออกเสียงเลือกตั้ง ดูจากภูมิหลังทางเศรษฐกิจสังคมของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมาก ทั้งในเยอรมนี สวีเดน สหรัฐอเมริกา นอร์เวย์ ฟินแลนด์ ฯลฯคือ ผู้ที่มักจะไปออกเสียงเลือกตั้งเสมอๆ ได้แก่ ผู้ที่เป็นเพศชาย มีการศึกษาสูง อาศัยอยู่ในเมืองอายุ 35-55 ปี แต่งงานแล้ว มีสถานภาพทางสังคมสูงและมักจะเป็นสมาชิกขององค์การต่างๆ

การโดยสรุป “แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง” หมายถึง การที่บุคคลได้กระทำกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเมือง ซึ่งมีผลกระทบต่อการกำหนดนโยบาย หรือการตัดสินใจของรัฐบาล และต่อกระบวนการเลือกผู้บริหารประเทศทั้งโดยตรงและทางอ้อม และการกระทำอาจเป็นไปได้ ทั้งการกระทำที่มีการรวมกลุ่มหรือไม่รวมกลุ่มอย่างเป็นทางการ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวอาจเป็นกิจกรรมในระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่นอาจจะเป็นไปตามความสมัครใจของแต่ละบุคคลหรือเกิดจากการถูกบังคับก็ได้ ในการวิจัยนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2 ประเด็น คือ การเลือกตั้ง และกิจกรรมทางเมือง

แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร

การรับรู้นับว่าเป็นพื้นฐานของการทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นได้ เมื่อมีสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมเข้ามากระทบกับอวัยวะรับความรู้สึก ซึ่งจะส่งกระแสความรู้สึกนั้นๆไปยังสมองเพื่อให้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เกิดการตีความ และเกิดการรับรู้ขึ้น นอกจากนี้การรับรู้บุคคลเป็นกระบวนการสร้างความประทับใจต่อบุคคลอื่นๆ ในด้านต่างๆอันเนื่องมาจากการสร้างสัมพันธภาพกันดังนั้นจะเห็นได้ว่าการรับรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในการดำรงชีวิตที่จะขาดเสียมิได้ (ลักขณา สริวัฒน์, 2544: 47-48)

ความหมายของการรับรู้

บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ และคณะ (2540: 103-104) ได้ให้คำจำกัดความของการรับรู้ไว้ว่า "การรับรู้คือกระบวนการซึ่งบุคคลจัดรูปแบบและตีความสิ่งซึ่งมากระทบประสาทสัมผัสเพื่อที่จะให้ความหมายตามความเป็นไปของสภาวะแวดล้อม"

วิภาพร มาพบสุข (2540: 232) กล่าวว่า "การรับรู้ หมายถึง กระบวนการซึ่งบุคคลแปลหรือตีความหมายของการรู้สึกสัมผัสที่ได้รับจาก ตาเห็นภาพ จมูกได้กลิ่น หูได้ยินเสียง ผิวหนังรับสัมผัสฯลฯ ออกมาเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่มีความหมายหรือรู้จักเข้าใจได้การที่มนุษย์สามารถแปลหรือตีความหมายจากการรู้สึกสัมผัส และมีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ดีมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นกับความรู้สึกเดิม หรือประสบการณ์ในอดีต ระดับสติปัญญาการสังเกตพิจารณาเจตคติความเชื่อค่านิยมการคาดหวังสภาวะจิตใจของบุคคลในขณะนั้นตลอดจนชนิดและธรรมชาติของสิ่งเร้าด้วย"

เติมศักดิ์ คทวนิช (2546: 50) กล่าวว่า "การรับรู้ หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายที่เกิดขึ้น ภายหลังร่างกายเกิดการรับสัมผัสจากสิ่งเร้าทั้งหลายในการแปลความหมายของสมองจะถูกต้องละเอียด และชัดเจนมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมความรู้ที่สะสมไว้ ความจำความเชื่อทัศนคติ และค่านิยมซึ่งแตกต่างไปในแต่ละบุคคล"

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541: 43) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการรับรู้ไว้ ดังนี้ การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลจัดระเบียบ และตีความรู้สึกประทับใจของตนเองเพื่อให้ความหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตามการรับรู้ของคนๆหนึ่งสามารถตีความให้แตกต่างจากความเป็นจริงได้อย่างมาก เช่น พนักงานทุกคนในบริษัทแห่งหนึ่งอาจจะรับรู้มาว่าบริษัทของเขาเป็นสถานที่ที่ดีที่จะทำงานเพราะมีสภาพการทำงานที่น่าพอใจ การมอบหมายงานน่าสนใจ ค่าตอบแทนสูง มีการบริหารการจัดการด้วยความเข้าใจและรับผิดชอบแต่ความเป็นจริงอาจจะไม่เป็นไปตามที่รับรู้ก็ได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุปาณี สนธิรัตน (2545: 16) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบในการรับรู้ไว้ดังนี้ ขบวนการรับรู้เป็นการตีความข่าวสารที่สมองได้รับการตีความนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ เช่น ประสาทรับสัมผัสธรรมชาติของสิ่งเร้าประสบการณ์เดิมความคาดหวังในขณะนั้นความสนใจ (Attention) การจัดการหมวดหมู่ของสิ่งเร้าซึ่งทำให้แต่ละคนรับรู้แตกต่างกันออกไปแม้ว่าจะมีสิ่งเร้าเดียวกันและจะมีการรับรู้ต่อสิ่งเร้าเดียวกันแตกต่างกันออกไป เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ลักขณา สริวัฒน์ (2544: 40) กล่าวว่า การรับรู้เป็นพื้นฐานของการทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นได้ เมื่อมีสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมเข้ามากระทบกับอวัยวะรับความรู้สึก ซึ่งจะส่งกระแสความรู้สึกนั้นๆไปยังสมอง เพื่อตีความ และเกิดการรับรู้จากความหมายของการรับรู้ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การรับรู้หมายถึง การที่มนุษย์รับตัวกระตุ้นเข้ามาทางประสาทสัมผัสต่างๆจากนั้น ก็มีการประมวลและตีความข้อมูลที่รับเข้ามาซึ่งในการแปลสิ่งเร้าต่างๆขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของบุคคลแต่ละคนและบุคคลจะเลือกให้ความสนใจเฉพาะสิ่งเร้าที่มีความหมายต่อตนเอง นอกจากนี้แล้วการรับรู้ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจของบุคคลที่เกิดขึ้นด้วย

กล่าวโดยสรุป “การรับรู้” หมายถึง การที่มนุษย์ตีความหมายสิ่งที่มากระทบ โดยตีความข้อมูลที่รับมาก็จะแตกต่างกันไปแต่บุคคล โดยละเอียดและชัดเจนมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ความรู้ที่สะสมไว้ ความจำ ความเชื่อ ทัศนคติและค่านิยมซึ่งแตกต่างไปในแต่ละบุคคล

ความสำคัญของการรับรู้

ลักขณา สริวัฒน์ (2544: 52-53) การรับรู้เป็นกระบวนการตีความต่อสิ่งที่ได้เห็นได้ยินหรือได้กลิ่นได้รู้รสและการรับสัมผัสต่างๆ ในตัวเราการรับรู้จึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรมในชีวิตประจำวันของคนเราเป็นอย่างมากและได้สรุปความสำคัญของการรับรู้ไว้ ดังนี้

1. การรับรู้กับการเกิดทัศนคติตั้งแต่เราตื่นนอนแต่เช้าก็ถูกรายล้อมด้วยเทคโนโลยีข้อมูลสื่อสารต่างๆทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำหรือตอบโต้ต่อข้อมูลข่าวสารนั้นๆ เช่น สื่อมวลชนการโฆษณาจะทำให้ผู้ได้รับข่าวสารมีความเชื่อถือมีทัศนคติที่ดีและมีค่านิยมต่อสิ่งนั้นในระดับหนึ่ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. การรับรู้กับสุขภาพจิตการรับรู้ที่ผิดปกติบางลักษณะเป็นอาการของผู้ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี เช่น อาการประสาทหลอนคิดมากจนเกิดความผิดปกติในเรื่องการรับรู้ได้

3. การรับรู้กับการเรียนรู้การแก้ปัญหาการรับรู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในเบื้องต้นซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆ

กันยา สุวรรณแสง (2538: 150) ก็ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการรับรู้ไว้ดังนี้

1. มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ การรับรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ ถ้าไม่มีการรับรู้ การเรียนรู้ก็ไม่เกิดขึ้น

2. มีความสำคัญต่อทัศนคติ อารมณ์ และแนวโน้มของพฤติกรรม เมื่อรับรู้แล้วย่อมเกิดความรู้สึกและมีอารมณ์พัฒนามาเป็นทัศนคติแล้วพฤติกรรมก็ตามมาในที่สุด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 69) ที่กล่าวถึง ความสำคัญของการรับรู้ไว้ ดังนี้

1. ความเข้าใจว่า คนเรามีความรู้สึกต่ออิทธิพลต่างๆอย่างไร เมื่ออิทธิพลมีความรุนแรงขึ้นร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่งสามารถรับอิทธิพลชนิดไหนได้อย่างไร

2. บุคคลได้รับประโยชน์ในการประกอบธุรกิจต่างๆ และการดำรงชีวิตให้สำเร็จได้

กระบวนการรับรู้

ลักขณา สริวัฒน์ (2544: 48-49) กล่าวว่า กระบวนการรับรู้เริ่มจากการสัมผัสด้วยประสาทสัมผัสที่มีต่อสิ่งเร้า และมีการแปลความหมายจากประสบการณ์เดิมจนเกิดอาการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น การตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ 3 ปัจจัย คือ ประสบการณ์ที่ผ่านมา ความต้องการและความสนใจ ในขณะนั้นสภาพแวดล้อมและลักษณะสิ่งเร้าที่มาเร้าโดยสรุปการรับรู้จะเกิดขึ้นต้องประกอบไปด้วยกระบวนการที่สำคัญ ดังนี้

1. การสัมผัสหรืออาการสัมผัส หมายถึง อาการที่อวัยวะที่รับสัมผัสแต่ละชนิดรับสัมผัสกับสิ่งเร้า หรือสิ่งเร้าผ่านมากระทบกับอวัยวะรับสัมผัสต่างๆ โดยปกติเมื่อคนเราได้รับสัมผัสอย่างใด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อย่างหนึ่งแล้ว มักจะจำแนกอาการสัมผัสนั้นๆ เช่น ได้ยินเสียงติ๊กต๊อกๆ ก็สามารถแปลออกได้ว่าเป็นเสียงของนาฬิกา

2. ชนิดและธรรมชาติของสิ่งเร้า หมายถึง สิ่งเร้าต่างๆ ที่เข้ามาเร้าอวัยวะรับสัมผัสของคน ซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติแตกต่างกัน เช่น แสง สี ภาพ เสียง กลิ่น หวาน เปรี้ยว ลม อุณหภูมิ เป็นต้น

3. การแปลความหมายจากอาการสัมผัสส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การแปลความหมายดีหรือถูกต้องเพียงใดนั้นต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ สติปัญญานับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมการรับรู้สิ่งต่างๆของคนได้เป็นอย่างดีเพราะช่วยให้เข้าใจสิ่งต่างๆหรือเหตุการณ์ที่สัมผัสได้อย่างรวดเร็ว การสังเกตพิจารณาจะช่วยให้ได้รับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้แม่นยำมากขึ้นความสนใจและตั้งใจ หากเรามีความสนใจจิตใจจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว ย่อมต้องสังเกตพิจารณาสิ่งนั้นได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนซึ่งจะก่อให้เกิดการแปลความหมายได้อย่างถูกต้องแน่นอนคุณภาพของจิตใจในขณะนั้น ถ้าคนเรามีจิตใจไม่สบายอารมณ์ไม่ดี หรือมีอาการเหนื่อยไม่สบายเนื้อตัวการแปลความหมายก็มีการผิดพลาดได้

4. การใช้ความรู้เดิม หรือประสบการณ์เดิม เพื่อแปลความหมาย ได้แก่ ความคิดความรู้และการกระทำที่ได้เคยปรากฏแก่ ผู้นั้นมาก่อนในอดีต นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการตีความหมายของอาการสัมผัสนั้นได้โดยแจ่มชัด และถูกต้อง

กันยา สุวรรณแสง (2538: 131) ได้กล่าวถึง ลำดับขั้นของกระบวนการรับรู้ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 สิ่งเร้ามากระทบอวัยวะสัมผัสของอินทรีย์

ขั้นที่ 2 กระแสประสาทสัมผัสวิ่งไปยังระบบประสาทส่วนกลางซึ่งมีศูนย์อยู่ที่สมอง

ขั้นที่ 3 สมองแปลความหมายออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจโดยอาศัยความรู้เดิมประสบการณ์เดิมความจำทัศนคติความต้องการบุคลิกภาพสติปัญญา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์ประกอบที่มีอิทธิผลต่อการรับรู้

ลักขณา สริวัฒน์ (2544: 50-51) ได้แบ่ง องค์ประกอบที่มีอิทธิผลต่อการรับรู้ของบุคคลดังต่อไปนี้

1. ความตั้งใจ หมายถึง การเอาใจใส่ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ในขณะนั้นเพียงสิ่งเดียว ดังนั้นการรับรู้จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ สิ่งที่มีอิทธิผลต่อความตั้งใจของคนเราอาจแยกได้ดังนี้

1.1 สิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งของที่มีขนาดใหญ่ย่อมดึงดูดความสนใจได้มากกว่าสิ่งที่มีขนาดเล็ก ระดับความเข้มหรือความหนักเบาของสิ่งเร้า เช่น เสียงดังย่อมได้รับความสนใจมากกว่าเสียงเบาสิ่งเร้าที่เคลื่อนที่ไปมาย่อมดึงดูดความสนใจได้มากกว่าสิ่งเร้าที่อยู่กับที่หรือสีเข้มย่อมดึงดูดความสนใจได้มากกว่าสีอ่อน

1.2 สิ่งเร้าภายในได้แก่ ความสนใจ ความต้องการ หรือความหวังเช่นเราเกิดความต้องการ และความหวังที่จะรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะเมื่อสิ่งนั้นเป็นที่สนใจ

2. การเตรียมพร้อมที่จะรับรู้ หมายถึง สภาพจิตใจที่สงบ และแน่วแน่ในสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพียงสิ่งเดียวการรับรู้ก็พร้อมที่จะเกิดขึ้นได้

3. ความต้องการ หมายถึง สภาวะของจิตใจที่อยากได้สิ่งหนึ่งสิ่งใด เมื่อเป็นความอยากได้การรับรู้ที่เกิดขึ้นก็จะมีประสิทธิผล

องค์ประกอบของการรับรู้

สุชา จันทรเอม (2540: 122-125) ได้กล่าวว่า คนเรามักจะรับรู้สิ่งต่างๆรอบตัวเราไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบประสาทสัมผัส และสภาวะของจิตใจของแต่ละบุคคลตลอดจนลักษณะของวัตถุที่เราจะรับรู้องค์ประกอบของการรับรู้นี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ

1. การจัดหมวดหมู่ของวัตถุที่เป็นสิ่งเร้า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.1 ความใกล้ (Nearness or proximity) คือ คนเรามีแนวโน้มที่จะรับรู้สิ่งที่ใกล้กันให้เป็นภาพเดียวกันหรือหมวดหมู่เดียวกัน

1.2 ความเหมือน (Similarity) คือ ภาพของเส้นหรือจุดที่เหมือนๆกันเราจะรับรู้มันเป็นภาพเดียวกันหรือกลุ่มเดียวกัน

1.3 ความต่อเนื่อง (Continuity) การรวมกลุ่มเกิดจากสิ่งเร้ามีทิศทางไปทางเดียวกัน

1.4 Closure คือ ภาพที่ใกล้จะสมบูรณ์หรือขาดความสมบูรณ์ไปเพียงเล็กน้อย เรามีแนวโน้มที่จะต่อเติมส่วนที่ขาดหายไปของภาพให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ได้

1.5 ภาพและพื้น (Figure and Ground) การที่มองเห็นสิ่งต่างๆเป็นรูปได้เพราะเส้นต่างๆที่ประกอบขึ้นเป็นรูปนั้นตัดกับพื้น

สรุป Figure ก็คือ วัตถุที่เด่นขึ้นมาและทำให้เราได้รับรู้ก่อนอย่าง เช่น กระดานดำ ตัวหนังสือที่เด่นขึ้นมานี้เป็น Figure ในขณะที่กระดานดำเป็น Ground

2. คุณลักษณะของผู้รับรู้

2.1 ประสบการณ์ ประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคลจะทำให้บุคคลรับรู้ภาพหรือเหตุการณ์ต่างๆหรือรูปที่มีการรับรู้ได้เป็น 2 แง่มุม

2.2 ความต้องการทางร่างกาย ถ้าสภาวะทางร่างกายของบุคคลใดต้องการสิ่งใดมากก็จะรับรู้สิ่งๆนั้นได้ดี อย่างเช่น บุคคลที่กำลังหิวจะรับรู้ป้ายร้านอาหาร

3. อิทธิพลของสังคม สภาพความเป็นอยู่ของวัฒนธรรม และสังคมก็ทำให้คนแต่ละคนรับรู้ในสิ่งต่างๆแตกต่างกันออกไป

จำเนียร ช่วงโชติ (2523: 18) ได้แบ่งการรับรู้เป็นกระบวนการประกอบด้วยหลักสำคัญ 3 ประการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. การรับรู้ต้องเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของสิ่งเร้า ซึ่งไปกระตุ้นอวัยวะรับสัมผัสให้เกิดการทำงานขึ้น และส่งรายละเอียดไปยังประสาทสัมผัสเพื่อส่งต่อไปยังสมองกระบวนการนี้เรียกว่า การสัมผัส (Sensation)

2. การรับรู้ต้องเกี่ยวข้องกับข้อมูลและรายละเอียดต่างๆที่มนุษย์ได้รับ และนำมาประสมกับข้อมูลอื่นๆ กระบวนการนี้เรียกว่าการรับรู้ (Perception)

3. การรับรู้ต้องเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้รับรู้ซึ่ง หมายถึง ประสบการณ์เดิม แรงขับ ทัศนคติบุคลิกภาพ และอื่นๆ ของผู้รับรู้ เช่น การเอาใจใส่ (Attention)

การรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้นอวัยวะรับสัมผัส และเปลี่ยนรูปเป็นกระแสประสาทส่งไปยังระบบประสาท จากนั้นสมองจะแปลความหมายออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจโดยอาศัยประสบการณ์เดิม จนเกิดเป็นพฤติกรรมหรือการตอบสนอง

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

เมื่อกล่าวถึง การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง (Political Information) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจกับ “ทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory)” เนื่องจากการที่บุคคลจะได้รับข่าวสาร หรือต้องการส่งข่าวสารไปยังผู้อื่นต้องเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการสื่อสาร มนุษย์ใช้การสื่อสารเพื่อแสดงออกซึ่งพฤติกรรมความรู้สึกนึกคิดความเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ทฤษฎีการสื่อสาร

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526: 13-14) เนื่องจากการสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการจึงสามารถพิจารณาได้เสมือนระบบหนึ่ง ดังนี้

1. แหล่งสาร หรือผู้ส่งสาร เป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสาร หมายถึง แหล่งกำเนิดของสาร หรือผู้เลือกสรรข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็น หรือเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วส่งต่อไปยังผู้รับสาร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทบาทของผู้ส่งสารมี 3 ประการ คือ 1) เลือกสรรความหมายที่ใช้ในการสื่อสาร 2) สร้างรหัสจากความหมายให้อยู่ในรูปของสารและ 3) ส่งรหัสของสารนั้น

2. สาร หมายถึง สิ่งที่ทำหน้าที่กระตุ้นความหมายให้กับผู้รับเป็นเรื่องราวสาระที่ส่งออกไปจากผู้สื่อสารถึงตัวผู้รับสารในการวิเคราะห์องค์ประกอบของสารมีข้อน่าพิจารณา 3 ประการ คือ 1) รหัสหรือสัญลักษณ์ของสาร (Message Code หรือ Symbol of Signal) 2) เนื้อหาของสาร (Message Content) และ 3) การทำข่าวสาร (Message Treatment) แต่ในความหมายทั่วไปที่ใช้มักหมายถึง “เนื้อหาของสาร” ซึ่งหมายถึง ข้อความที่ผู้ส่งสารใช้สื่อความหมายที่ต้องการ

3. ช่องทางสำหรับส่งสารหรือสื่อ (Channel or Media) เป็นสิ่งที่พาสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับ

4. ผู้รับสาร หมายถึง ผู้รับข่าวสารจากแหล่งสารบทบาทของผู้รับสารมี 3 ประการ คือ 1) รับสาร 2) ถอดรหัสจากสารเพื่อให้ได้ความหมาย และ 3) โต้ตอบความหมายจากกระบวนการข้างต้นจะเห็นได้ถึงความสัมพันธ์กันระหว่างผู้ส่งสารซึ่ง ได้แก่ สื่อมวลชนต่างๆเนื้อหาข่าวสาร คือ “ข่าว” ที่เป็นรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และเป็นสิ่งที่น่าสนใจและผู้รับสาร คือ ผู้บริโภคข่าวสารจากสื่อนั้นเอง

ประเภทของการสื่อสาร

Almond and Powell (1966) ได้แบ่งประเภทโครงสร้างการสื่อสารออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. การสื่อสารแบบพบหน้ากันอย่างไม่เป็นทางการ ตัวกลาง คือ ผู้นำความคิดเห็นซึ่งคอยรับข่าวสารจากระบบสื่อสารมาส่งผ่านไปยังปัจเจกบุคคลอีกทอดหนึ่ง เช่น พระ ครู ประชาบาล ผู้ที่มีการศึกษาดีในท้องถิ่นนั้นๆผู้ใหญ่บ้านกำนันจะตื่นตัวทางการเมืองสูงจะรับฟังข่าวสารทาง การเมือง ทั้งจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และอื่นๆจากนั้น จะนำเอาข่าวสารข้อมูลที่ได้รับมาส่งผ่านไปยังบุคคลอื่นๆในสังคมการเมืองของตน

2. การสื่อสารแบบสังคมจารีตประเพณีหัวหน้าเผ่าผู้อาวุโสในครอบครัวแบบขยายผู้นำทางศาสนาจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการนำข่าวสารที่โดดเด่นและมีอิทธิพลโดยจะมีบทบาทเป็นผู้ริเริ่มและผู้ตีความ เช่น ในประเทศที่นับถือศาสนาพุทธพระสงฆ์จะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อพุทธศาสนิกชนไม่เพียงแต่ในทางความเชื่อทางศาสนา แต่มีอิทธิพลต่อความคิดทางโลก รวมทั้ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทางการเมืองอีกด้วยปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นบ่อยๆ ในประเทศไทย และประเทศอื่นๆที่นับถือศาสนาพุทธ

3. การสื่อสารในฐานะเป็นปัจจัยนำเข้าของระบบการเมืองมีช่องทางสำคัญในการสื่อสารได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง ตามปกติการสื่อสารนี้จะเป็นการถ่ายทอดความต้องการและข้อเรียกร้องพิเศษจากประชาชนสู่ผู้นำทางการเมืองโดยอาศัยการจัดตั้งขององค์กรที่เป็นอิสระมีระเบียบวินัยและมีความเข้มแข็ง

4. การสื่อสารในโครงสร้างปัจจัยส่งออกของระบบการเมืองระบบราชการนับว่าเป็นเครือข่ายสำคัญในการที่ผู้นำทางการเมืองใช้ในการติดต่อกับข้าราชการซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น การสื่อสารในส่วนนี้จะต้องเป็นไปอย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพไม่คลุมเครือบางครั้งจะเป็นตัวประสานระหว่างผู้นำทางการเมืองกับสาธารณชนโดยการกระจายข่าวสารข้อมูลไปให้ทั่วถึงทั้งระบบทำให้สาธารณชนได้รับรู้ข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางการเมืองตลอดเวลา

5. โครงสร้างสื่อสารมวลชนรวมถึงหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ นิตยสารและหนังสือต่างๆ ผู้นำทางการเมือง ส่วนมากจึงถือโอกาสใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการที่จะกระตุ้นกลุ่มผลประโยชน์ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างที่ตนเองต้องการได้เป็นอย่างดีหรือไม่ก็อาจจะใช้สื่อมวลชนไปในการครอบงำเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนให้เป็นไปตามที่ผู้นำต้องการทางด้านประชาชนผลกระทบของสื่อมวลชน ได้แก่ การที่ประชาชนสามารถเรียนรู้และเข้าใจเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในทางการเมือง เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ก็อาจจะใช้สื่อมวลชนเป็นสื่อกลางในการติดต่อกับผู้นำทางการเมืองหรือกลุ่มอื่นๆเพื่อโน้มน้าวในการที่จะทำการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในทิศทางที่ต้องการได้

สุรพงษ์ โสธนเสถียร (2533: 113-177)ในการศึกษาเรื่อง การรับรู้ข่าวสารของทางการเมืองสามารถนำแนวความคิดเรื่องการใช้ และความพึงพอใจที่ผู้รับสารมีต่อสื่อมวลชน (Uses and Gratifications Model) เพื่อเป็นดัชนีชี้ถึงการเปิดรับข่าวสารตามความพอใจของผู้รับสาร โดยแนวความคิดนี้เน้นที่ผู้รับสารว่ามีกระบวนการอย่างไรในการเปิดรับสื่อหนึ่งๆเพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างสรรค์ความพอใจให้กับตนเองโดยอาศัยสื่อซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้จะแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิหลังด้านตัวแปรทางประชากรศาสตร์ จิตวิทยาและประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้รับสาร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเปิดรับข่าวสาร

ข่าวสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้น เมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลในการตัดสินใจหรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนั้นข่าวสารยังเป็นสิ่งที่ทาให้ผู้เปิดรับมีความทันสมัยสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น

Klapper (1960: 19-25) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเลือกรับข่าวสารหรือเปิดรับข่าวสารเปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยการกลั่นกรอง 4 ขั้นตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) เป็นขั้นแรกในการเลือกช่องทางการสื่อสาร บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง เช่น การเลือกซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่ง เลือกเปิดวิทยุกระจายเสียงสถานีใดสถานีหนึ่งตามความสนใจและความต้องการของตนอีกทั้งทักษะและความชำนาญในการรับรู้ข่าวสารของคนเรานั้นก็ต่างกัน บางคนถนัดที่จะฟังมากกว่าอ่านก็จะชอบฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์มากกว่าอ่านหนังสือ เป็นต้น

2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) ผู้เปิดรับข่าวสารมีแนวโน้มที่จะเลือกสนใจข่าวจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งโดยมักเลือกตามความคิดเห็นความสนใจของตนเพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจหรือทัศนคติเดิมที่มีอยู่แล้วเพื่อไม่ให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุลหรือมีความไม่สบายใจที่เรียกว่า ความไม่สอดคล้องทางด้านความเข้าใจ (Cognitive Dissonance)

3. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception and Interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับข้อมูลข่าวสารแล้วก็ใช่ว่าจะรับรู้ข่าวสารทั้งหมดตามเจตนารมณ์ของผู้ส่งสารเสมอไป เพราะคนเรามักเลือกรับรู้และตีความหมายสารแตกต่างกันไปตามความสนใจ ทัศนคติ ประสบการณ์ความเชื่อความต้องการความคาดหวังแรงจูงใจสภาวะทางร่างกายหรือสภาวะทางอารมณ์และจิตใจ ดังนั้นแต่ละคนอาจตีความเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับลักษณะส่วนบุคคลดังกล่าว นอกจากจะทำให้ข่าวสารบางส่วนถูกตัดทิ้งไปยังมีการบิดเบือนข่าวสารให้มีทิศทางเป็นที่น่าพอใจของแต่ละบุคคลด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) บุคคลจะเลือกจดจำข่าวสารในส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ ของตนเอง และมักจะลืมหรือไม่นำไปถ่ายทอดต่อในส่วนที่ตนเองไม่สนใจไม่เห็นด้วย หรือเรื่องที่ขัดแย้งค้านกับความคิดของตนเอง ข่าวสารที่คนเราเลือกจดจำไว้นั้น มักมีเนื้อหาที่จะช่วยส่งเสริม หรือสนับสนุน ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติค่านิยม หรือความเชื่อของแต่ละคนที่มีอยู่เดิมให้มีความมั่นคงชัดเจนยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงยากขึ้นเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในโอกาสต่อไปส่วนหนึ่งอาจนำไปใช้เมื่อเกิดความรู้สึกขัดแย้งและมีสิ่งที่ทำให้ไม่สบายใจขึ้น

ขวัญเรือน กิติวัฒน์ (2531: 23-26) มีความเห็นว่าปัจจัยที่ทาให้บุคคลมีการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกันคือ

1. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลมีแนวคิดว่าคนเราแต่ละคนมีความแตกต่างเฉพาะตัวบุคคลอย่างมากในด้านโครงสร้างทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างไม่เหมือนกัน ซึ่งส่งผลกระทบถึงระดับสติปัญญาความคิดทัศนคติตลอดจนกระบวนการของการรับรู้การจูงใจ

2. ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากคนเรามักจะยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิงในการตัดสินใจที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใดๆ ก็ตามนั่นคือ มักจะคล้อยตามกลุ่มในแง่ความคิดทัศนคติและพฤติกรรมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอก ระบบการสื่อสารเชื่อว่าลักษณะต่างๆได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ทำให้เกิดความคล้ายคลึงของการเปิดรับเนื้อหาของการสื่อสารรวมถึงการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าวไม่แตกต่างกันด้วย

Harrop and Miller (1987: 31) ได้กล่าวว่า ในการเลือกเปิดรับสื่อของผู้รับสารจะมีปฏิสัมพันธ์ในแง่ของความเชื่อถือที่มีต่อสื่อที่ผู้รับสารเลือกเปิดรับเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ (Gratification) ขณะเดียวกันความน่าเชื่อถือของสื่อก็จะผลของพฤติกรรมของผู้รับสารด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับรู้ข่าวสารในช่วงการเลือกตั้งที่ผู้รับข่าวสารมีวัตถุประสงค์ในการติดตามข่าว 4 ประการคือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ต้องการทราบข่าวสารทางการเมือง
2. เป็นการเสริมความเชื่อมั่นในผลการตัดสินใจของตน
3. เพื่อต้องการแนะนำในการตัดสินใจลงคะแนน
4. เพื่อความตื่นเต้น

สรุปจากแนวคิดจากนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้ว่า พื้นฐานของการทำความเข้าใจในสิ่งรอบๆ ตัว และสามารถนำไปแปรผลได้โดยถูกต้องและแม่นยำ โดยอาจมีปัจจัยในการรับรู้เข้ามาเกี่ยวทำให้การแปรผลคาดเคลื่อน และการรับรู้จะยิ่งได้ผลดีหากมีความสนใจในสิ่งนั้นๆ ด้วย

จากการศึกษา “แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง” พบว่า การรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อที่หลากหลายกัน จะส่งผลต่อการรับรู้ข่าวสารทั้งในเรื่องของระดับ และการตัดสินใจรับสื่ออันมีความจำเป็นมากสำหรับนำไปประกอบกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่างๆ ดังนั้น ผู้ศึกษาจะได้นำประเด็นดังกล่าวมาใช้ประกอบในการศึกษาครั้งนี้ต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ความหมายของความรู้

Good (1973: 32) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า หมายถึง เป็นการประมวลประสบการณ์ต่างๆ ที่มีบุคคลได้รับการศึกษาข้อเท็จจริงกฎเกณฑ์ปรากฏการณ์และรายละเอียดต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับโดยผ่านการรวบรวมและสะสมไว้เพื่อสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ หรือมีความหมายอีกนัยหนึ่ง คือ ความสามารถในด้านสติปัญญาและทักษะต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 232) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า “ความรู้” คือ สิ่งสั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียนการค้นคว้า หรือประสบการณ์รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยินได้ฟังการคิด หรือการปฏิบัติ

เกศินี จุฑาวิจิตร (2540: 52) ความรู้จึงเป็นความสามารถของผู้เรียนที่จะรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้นๆ โดยแบ่งออกเป็นความรู้ต่อสถานการณ์หนึ่งๆ และความรู้ต่อเรื่องราวทั่วไปในระดับกว้าง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความรู้จึงเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริงความคิดความหยั่งรู้หยั่งเห็นตลอดจนสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับเหตุการณ์ต่างๆ ได้

ศุภนิตย์ พลไพรินทร์ (2540: 25) ได้ให้ความหมายของความรู้ ความเข้าใจว่าเป็นความสามารถในการจำและเข้าใจในรายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่บุคคลได้สะสมไว้ และถ่ายทอดต่อๆ กันมา ตลอดจนสามารถที่จะสื่อความหมาย แปลความ ตีความ ขยายความ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ หลังจากที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้น

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547: 15) ความรู้เป็นความสามารถทางสมองในการทรงไว้ หรือรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวต่างๆที่บุคคลได้รับรู้ไว้ในสมองได้อย่างถูกต้องแม่นยำโดยความรู้ที่แต่ละบุคคล คือ ความรู้รอบตัว และความรู้ทางวิชาการในแต่ละสาขาวิชาชีพ

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2548: 18) ความรู้ คือ สารสนเทศที่มีคุณค่าซึ่งมีการนำประสบการณ์วิจารณญาณ ความคิด ค่านิยม และปัญญาของมนุษย์มาวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ในการสนับสนุนการทำงานหรือใช้ในการแก้ปัญหา

วิจารณ์ พานิช (2548: 5-6) ได้กล่าวว่า ความรู้มีหลายนัย และหลายมิติ คือ

1. ความรู้ คือ สิ่งที่นำไปใช้จะไม่หมดหรือสึกหรอ แต่จะยิ่งงอกเงยหรืองอกงามขึ้น

2. ความรู้ คือ สารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ

3. ความรู้ คือ การความรู้คือเกิดขึ้น ณ จุดที่ต้องการใช้ความรู้นั้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า “ความหมายของความรู้” คือ การประมวลประสบการณ์ต่างๆ ที่มีรายละเอียดต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับโดยผ่านการรวบรวมและสะสมไว้ และถ่ายทอดต่อๆ กันมา ตลอดจนสามารถที่จะสื่อความหมาย แปลความ ตีความ ขยายความ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ หลังจากที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายของความเข้าใจ

วิราพร พงศ์อาจารย์ (2542: 31-32) ความเข้าใจเป็นพฤติกรรมขั้นต่อมาจากความรู้โดยมีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวเดิมออกมาเป็นภาษาใหม่ที่ยังมีความหมายคงเดิมหรือสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องนั้นๆได้และความสามารถในการสื่อสารข้อมูลความรู้ต่างๆที่มีอยู่โดยใช้ถ้อยคำภาษาอย่างใหม่ที่ได้ใจความที่ถูกต้อง

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545: 147) ว่าความเข้าใจสามารถแสดงออกได้ในรูปของทักษะหรือความสามารถได้ 3 ประเภทคือ

1. การแปล หมายถึง การบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้นๆ โดยใช้คำพูดของตนเองซึ่งอาจออกมาในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิมหรือออกมาในภาษาอื่นแต่ความหมายยังเหมือนเดิม

2. การตีความหรือการให้ความหมาย หมายถึง การให้ความหมายต่อสิ่งต่างๆหรือข่าวสารต่างๆซึ่งอาจจะออกในรูปความคิดเห็นหรือข้อสรุปตามที่บุคคลนั้นเข้าใจ

3. การสรุปอ้างอิงหรือคาดคะเน หมายถึง ความสามารถในการตั้งความหมายหรือความคาดหวังว่าอะไรจะเกิดขึ้นซึ่งความสามารถนี้จะเกิดจากความเข้าใจสภาพการณ์ และแนวโน้มที่อธิบายไว้ในข่าวสารนั้นๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า “ความหมายของเข้าใจ” คือ การถ่ายทอดเรื่องราวโดยใช้ภาษาใหม่ที่สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องนั้นๆโดยที่ความหมายยังคงเดิม

ประเภทของความรู้

พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547: 22)แบ่งประเภทมี 2 ประเภทดังนี้

1. ความรู้โดยนัยหรือความรู้ที่มองเห็นไม่ชัดเจน (Tacit Knowledge) จัดเป็นความรู้อย่างไม่เป็นทางการซึ่งเป็นทักษะหรือความรู้เฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่มาจากประสบการณ์ความเชื่อหรือความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน เช่น การถ่ายทอดความรู้ ความคิดผ่านการสังเกต การสนทนา การฝึกอบรม ความรู้ประเภทนี้เกิดจากประสบการณ์ และการนำมาเล่าสู่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กันฟัง ดังนั้น จึงไม่สามารถเขียนเป็นกฎเกณฑ์หรือตำราได้แต่สามารถถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้ได้โดยการสังเกตและเลียนแบบ

2. ความรู้ที่ชัดแจ้งหรือความรู้ที่เป็นทางการ (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และใช้ร่วมกันในรูปแบบต่างๆเช่นสิ่งพิมพ์อีเมล์ Website อินทราเน็ต ความรู้ประเภทนี้เป็นความรู้ที่แสดงออกมาโดยใช้ระบบสัญลักษณ์จึงสามารถสื่อสารและเผยแพร่ได้อย่างสะดวก

ที่มาของความรู้

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2546: 47-48) ความรู้ในทางปรัชญานั้นสามารถแบ่งออกเป็น 5 สำนัก

1. ความรู้ที่แท้จริงต้องมีเหตุมีผลทุกคน มีเหตุมีผลและสามารถ เข้าถึงความรู้ได้โดยตนเองเหตุผลเท่านั้น ที่จะใช้พิสูจน์ความรู้ได้ครบถ้วนสมบูรณ์

2. ความรู้ที่แท้จริงต้องเกิดมาจากประสบการณ์ของประสาทสัมผัสเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ความรู้ทุกๆ แบบที่จิตได้รับย่อมมาจากภายนอกทั้งสิ้น

3. ความรู้ที่แท้จริงต้องนำมาปฏิบัติได้ความคิดที่เอาไปใช้ไม่ได้ไม่มีความหมาย

4. ความรู้ที่แท้จริง คือ ความรู้ที่เกิดขึ้นในใจของมนุษย์เองโดยทันทีทันใดเป็นประสาทสัมผัส มโนภาพ มีความเข้าใจในเรื่องต่างๆชัดเจน ไม่ต้องอาศัยเหตุผลทางตรรกะ

5. ความรู้ที่แท้จริงเกิดจากความสงสัย

นอกจากนี้ ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล (2546: 26-27) ได้อธิบายแหล่งที่มาของความรู้แบ่งเป็น 2 ประการคือ

1. ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ (Natural Phenomena) เช่น ฝนตก ภูเขาไฟระเบิด อุทกภัย ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ถูกสังเกตบันทึกและนำมาศึกษา จนกลายเป็นองค์ความรู้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ปรากฏการณ์ทางสังคม (Social Phenomena) เกิดจากการกระทำของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม ปรากฏการณ์เหล่านั้นได้ถูกสังเกตบันทึกและนำมาศึกษาจนกลายเป็นองค์ความรู้

การวัดระดับความรู้

Bloom, Madaus and Hastings (1981: 4-5) ได้ให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่ที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจข้อเท็จจริงต่างๆ รวมทั้งศึกษาการพัฒนาความสามารถทักษะทางสติปัญญา และการใช้วิจารณญาณของมนุษย์เพื่อประกอบการตัดสินใจคือแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ซึ่งการเรียนรู้ของมนุษย์จะเริ่มต้นจากระดับง่ายๆก่อนแล้วเพิ่มพูนความสามารถในการใช้ความคิด และพัฒนาสติปัญญาเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โดยแบ่งเป็น 6 ขั้นดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสามารถในการจดจำโดยไม่ต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อน และไม่ต้องใช้สมองมากนักเป็นกระบวนการที่สำคัญทางจิตวิทยาและเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจการนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินผล

2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นพฤติกรรมขั้นต่อมาจากความรู้ขั้นนี้ต้องใช้เป็นพฤติกรรมขั้นที่สาม ต้องอาศัยความสามารถ และทักษะในระดับของ “การสื่อความหมาย” มักเกิดขึ้นหลังจากบุคคลได้รับทราบข่าวสารต่างๆ แล้ว

3. การนำความรู้ไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ไปใช้เป็นพฤติกรรมขั้นที่สามต้องอาศัยความสามารถ และทักษะทางด้านความเข้าใจ ดังกล่าวมาแล้ว การนำความรู้ไปใช้กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การแก้ปัญหานั่นเอง

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการวิเคราะห์เป็นพฤติกรรมที่ช่วยให้สามารถแยกภาพรวมออกเป็นส่วนย่อยๆเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นแบ่งย่อยออกเป็น 3 ขั้น คือ ความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบของปัญหาออกเป็นส่วนๆ ความสามารถในการเล็งเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ และความสามารถในการมองเห็นของการผสมผสานปัญหาที่เป็นองค์ประกอบย่อย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการนำเอาส่วนประกอบย่อยหลายๆ ส่วนมารวมกันเข้าเป็นกรอบโครงสร้างที่แน่ชัด ความสามารถนี้เกิดจากการนำเอาประสบการณ์ในอดีตมารวมกับประสบการณ์ในปัจจุบัน และนำมาสร้างเป็นกรอบที่มีระเบียบแบบแผนความสามารถในการสังเคราะห์เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือความคิดริเริ่มคือต้องมีความเข้าใจในการนำความรู้ไปใช้ และความสามารถในการวิเคราะห์มาประกอบ

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการให้ค่าความรู้หรือข้อเท็จจริงต่างๆ ซึ่งต้องใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นส่วนประกอบในการประเมินผล มาตรฐานนี้อาจออกมาทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพความสามารถในการประเมินผลเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญของพฤติกรรมด้านอื่นๆ

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2546: 20) ได้กล่าวถึง การวัดระดับความรู้นั้นสามารถวัดได้และแบ่งการวัดออกเป็น 6 ระดับดังนี้

1. วัดความจำ (Memory) ถือเป็นการวัดในระดับพื้นฐานที่มีความสำคัญ หากความจำไม่ดีจะทำให้การพัฒนาด้านต่างๆเป็นไปได้ยาก

2. วัดความเข้าใจ (Understanding) เป็นการวัดในระดับที่ 2 คือ ความจำในสิ่งจำได้แล้ว เช่น ทราบว่าการคูณคือการบวก ทางลัดนั่นเองหรือการทราบและเข้าใจคำนิยามคำศัพท์ต่างๆ

3. วัดการนำไปประยุกต์ใช้ (Application) เป็นการวัดในระดับที่ 3 คือ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างออกไปการพลิกแพลงนำความรู้ไปแก้ปัญหา

4. การวัดความสามารถในการวิเคราะห์ (Analysis) คือ การทดสอบความสามารถในการแยกแยะสิ่งต่างๆเช่นการแยกแยะรถยนต์คันหนึ่งประกอบด้วยอะไรบ้างแต่ละองค์ประกอบนั้นทำหน้าที่อะไรเป็นต้น

5. การวัดความสามารถทางการสังเคราะห์ (Synthesis) คือ การทดสอบความสามารถในการใช้จินตนาการปะติดปะต่อเรื่องราวต่างๆ การสังเคราะห์นี้ยากยิ่งกว่าการวิเคราะห์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6. การวัดความสามารถทางการประเมินผล (Evaluation) คือ การประเมินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ว่าเป็นเช่นใด การประเมินนี้ต้องใช้ความสามารถในการจำความเข้าใจการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้การวิเคราะห์และการสังเคราะห์มารวมกันจึงจะสามารถประเมินสิ่งต่างๆ ได้ การวัดความสามารถทางการประเมินนี้ถือว่าเป็นการทดสอบระดับสูงสุด

สรุปแนวความคิดตามนักวิชาการ “ความรู้ความเข้าใจ” คือ ข้อเท็จจริงที่มนุษย์ได้รับการศึกษาค้นคว้า และใช้ความสามารถในการทำความเข้าใจ และแปลความได้อย่างถูกต้อง โดยความรู้ก็เป็นความรู้เฉพาะบุคคลซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ หรือความรู้ที่เป็นทางการที่สามารถหาได้จากตัวอักษรในสื่อทั่วไป

แนวคิดเกี่ยวกับหัวคะแนน

ความหมายของหัวคะแนน

ในการเลือกตั้งของประเทศไทยนั้นจะมีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งโน้มน้าว หรือชักจูงให้คนในชุมชนนั้นๆลงคะแนนเสียงให้แก่ บุคคลที่ตนสนับสนุนบุคคลพวกนี้เรียกกันว่า โดยทั่วไปหัวคะแนนหรือเรียกเป็นภาษาอังกฤษได้แตกต่างออกไป เช่น Political Persuaders, Precinct Worker, Political Worker, Campaign Canvassers เป็นต้น ซึ่งมีความหมายที่คล้ายคลึง และแตกต่างด้วย คำศัพท์ต้นเหล่านี้จะใกล้เคียงกับหัวคะแนนของประเทศไทยด้วยดังต่อไปนี้

Dan (1970: 20) กล่าวว่า หัวคะแนนหรือผู้รณรงค์ทางการเมือง (Political Persuader) คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ช่วยพรรคการเมืองรณรงค์ให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียงผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยมียุทธวิธีการโน้มน้าวใจประชาชนให้ลงคะแนนเสียงสนับสนุนผู้สมัครเลือกตั้ง

Raymond (1971: 556) เรียกหัวคะแนนหรือผู้รณรงค์ทางการเมืองว่า Precinct Worker (ซึ่งเหมือนกับ Nimmo เรียกหัวคะแนนหรือผู้รณรงค์ทางการเมืองว่า Political Persuader) คือ ผู้ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการลงคะแนนเสียงสนับสนุนผู้สมัคร ทั้งนี้เพราะPolitical Persuader) คือ ผู้ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการลงคะแนนเสียงสนับสนุนผู้สมัคร ทั้งนี้เพราะPrecinct Worker เป็นผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองมากกว่าบุคคลอื่นต่อการสนับสนุนรับการเลือกตั้งที่ตนชอบ ซึ่ง Precinct Worker จะมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและข้อบังคับการเลือกตั้งและหน้าที่ของ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประธานาธิบดีเป็นอย่างดี นอกเหนือจากนโยบายพรรคการเมืองที่ Precinct Worker สนับสนุน อาทิเช่น คุณสมบัติผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หน้าที่ของประธานาธิบดีในกระบวนการทางนิติบัญญัติ กระบวนการบริหาร ข่าวสารบ้านเมืองที่มีประโยชน์แก่ประชาชนโดยเฉพาะบทบาทของพรรคการเมืองต่อประชาชนตลอดจนการรณรงค์ให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง Precinct Worker จะโน้มน้าว และชักจูงให้ประชาชนในชุมชนคล้อยตาม และลงคะแนนเสียงแก่ผู้ที่ Precinct Worker สนับสนุน

Mayer (1971: 101-104) เรียกว่า หัวคะแนนหรือผู้รณรงค์ทางการเมืองในอินเดียแตกต่างจาก Nimmo และ Wolfinger โดยเรียกว่า Political Worker คือ ผู้ที่มียุทธวิธีการโน้มน้าวจูงใจให้ผู้มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งลงคะแนนเสียงสนับสนุนผู้สมัครโดยการให้ผลประโยชน์ด้านเงินทอง หรือการหางานให้ทำ หรือการใช้ความผูกพันเช่น การมีวรรณะเดียวกัน การเป็นญาติกัน หรือการเป็นเพื่อนกัน และการมีภูมิลำเนาเดียวกัน

พิชัย เก้าสำราญ และคณะ (2529: 97) หัวคะแนน คือ ผู้มีบทบาทสำคัญที่ยิ่งในกระบวนการหาเสียงเลือกตั้ง นับตั้งแต่การสร้างเสียง และการเปลี่ยนเสียงให้เป็นคะแนนสนับสนุนผู้สมัครในวันเลือกตั้ง ถ้าผู้สมัครคนใดสามารถมีหรือควบคุมหัวคะแนนของเขาได้ทุกระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ เขาก็จะมีโอกาสได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งมากกว่าผู้อื่น เพราะว่าหัวคะแนนจะให้ข่าวสารการเมืองช่วยเหลือประชาชน และชักนำประชาชนให้มาลงคะแนนเสียงในวันเลือกตั้ง หัวคะแนนจึงเป็นกลไกที่สำคัญต่อการเลือกตั้งในต่างจังหวัด

สมบัติ จันทรวงศ์ (2536: 118-119) หัวคะแนนเป็นเสมือนตัวกลางระหว่างชาวบ้านผู้มีอิทธิพลออกเสียงเลือกตั้งกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครจะยอมรับว่าหัวคะแนนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะหัวคะแนนเป็นผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวบ้านหรือเป็นผู้นำของชุมชนท้องถิ่นที่ชาวบ้านนับถือ ในขณะที่ชาวบ้านไม่เคยรู้จัก ไม่เคยมีความสัมพันธ์หรือแม้แต่ไม่เคยเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งมาก่อนเลยก็ได้ บทบาทของหัวคะแนนจึงได้แก่ การเชื่อมประสานระหว่างชาวบ้านกับผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการพบปะชักชวนชาวบ้านให้ลงคะแนนสนับสนุนคนนี้

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2545: 75) หัวคะแนนเป็นบุคคลหรือกลุ่มคนที่ทำหน้าที่ในการรณรงค์หาเสียงหรือคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยทำการเชิญชวนให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกผู้สมัครที่ตนสนับสนุน โดยการเลือกตั้งนั้นเป็นทั้งการเลือกตั้งในระดับชาติ คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กล่าวโดยสรุปความหมายของ “หัวคะแนน” คือ บุคคลที่เป็นตัวกลางระหว่างชาวบ้านและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวบ้านผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จึงเป็นส่วนสำคัญในการชักชวนให้ชาวบ้านลงคะแนนเสียงแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

คุณลักษณะของหัวคะแนน

เศรษฐพร คูศรีพิทักษ์ (2534: 38-39) กล่าวว่า บุคคลที่จะเป็นหัวคะแนนได้ดีในแต่ละหมู่บ้าน แต่ละตำบล หรือแต่ละอำเภอนั้นน่าจะเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะเด่น ดังนี้

1. เป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่น
2. เป็นบุคคลที่มีฐานะครอบครัวดี
3. เป็นบุคคลที่มีชาวบ้านเคารพนับถือ เกรงใจ
4. เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางทั่วไป
5. เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานมั่นคง
6. เป็นบุคคลที่มีประกอบอาชีพโดยสุจริต เป็นผู้อาวุโสของหมู่บ้าน หรือตำบลหรืออำเภอ

ประเภทของหัวคะแนน

เพิ่มพงษ์ เชาวลิต และ ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี (2531: 27-34) ได้แบ่งประเภทของหัวคะแนนไว้ดังนี้

1. แบ่งโดยยึดหลักความสัมพันธ์กับผู้สมัคร สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1.1 ประเภทกลุ่มหัวคะแนนที่เป็นเครือข่ายญาติของผู้สมัคร เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกับผู้สมัครมากที่สุด และมีส่วนช่วยเหลือผู้สมัครในการหาเสียงทุกรูปแบบมากที่สุด ความผูกพันดังกล่าวมีผลให้หัวคะแนนในกลุ่มนี้มีความซื่อสัตย์ต่อผู้สมัครมากที่สุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 ประเภทกลุ่มหัวคะแนนที่เป็นเพื่อน หรือเป็นกลุ่มคนที่รู้จักกับผู้สมัครโดยตรง บุคคลกลุ่มนี้ จะช่วยเหลือผู้สมัครในการหาเสียงมากน้อยอย่างไรขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่ผู้สมัครมีต่อเขาเป็นสำคัญ

1.3 ประเภทกลุ่มหัวคะแนนที่ได้รับการแนะนำมา หัวคะแนนประเภทนี้ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้สมัคร แต่ได้รับคำแนะนำมาจากกลุ่มหัวคะแนนประเภทแรกและประเภทที่สอง

2. แบ่งประเภทหัวคะแนนตามสาขาอาชีพ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1 กลุ่มข้าราชการหรืออดีตข้าราชการเป็นกลุ่มที่มีอำนาจ อิทธิพลสูง มีคนเคารพนับถือมากในท้องถิ่นนั้นๆ และเป็นตัวเชื่อมไปถึงหัวคะแนนอื่นๆ ด้วย ข้าราชการพวกนี้ นอกจากมีส่วนสนับสนุนด้านการหาคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครแล้ว ยังอาจให้ความช่วยเหลือในด้านกลวิธีในการหาคะแนนเสียงอย่างไม่ชอบมาพากลอีกด้วย ข้าราชการบางกลุ่มโดยเฉพาะที่มีสายบังคับบัญชาที่เด็ดขาด มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนสามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุนได้

2.2 กลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งจากทางราชการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตร กำนัน แพทย์ประจำตำบล กรรมการสภาตำบล กรรมการหมู่บ้านฯลฯ ผู้นำเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มีเครือญาติมากที่อิทธิพลต่อท้องถิ่นสูง ก่อนที่จะเป็นมาเป็นผู้นำชุมชนก็ต้องมีฐานคะแนนเสียงของตนในหมู่บ้านเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ดังนั้น ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งจึงเป็นเป้าหมายที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งพยายามแสวงหามาเป็นหัวคะแนนให้กับตนเอง เพราะนั่นเกือบจะประกันชัยชนะในท้องถิ่นนั้นๆ ได้อย่างแน่นอน แต่การเลือกตั้งช่วงหลังๆหัวคะแนนกลุ่มนี้มีข้อจำกัดมากขึ้น เพราะในการเข้าสู่ตำแหน่งต้องผ่านการแข่งขันกับผู้นำท้องถิ่นอื่นๆจึงทำให้ฐานคะแนนถูกแบ่งออก และไม่ได้รับคะแนนเสียงมากเช่นสมัยก่อน

2.3 กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นเช่น สมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) นายกเทศมนตรี เทศมนตรี ฯลฯ ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในเขตเลือกตั้งของการบริหารส่วนท้องถิ่น หัวคะแนนในกลุ่มนี้ยังมีความชำนาญในการเลือกตั้งมีฐานคะแนนกว้างกว่าผู้นำท้องถิ่นข้างต้น ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นเหล่านี้กับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทั้งด้านฐานคะแนนเสียงและผลประโยชน์ ทางเศรษฐกิจ ลักษณะนี้ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นเป็นหัวคะแนนที่สำคัญยิ่งของผู้สมัคร

3. แบ่งประเภทหัวคะแนนตามลักษณะการจัดตั้ง สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.1 หัวคะแนนที่มีการจัดตั้งโดยตรงจากผู้สมัครหรือพรรคการเมืองของผู้สมัคร การณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในสมัยหลังๆนี้ ผู้สมัครพยายามที่จะตั้งหัวคะแนนระดับต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด เพื่อที่จะอาศัยหัวคะแนนเหล่านี้ชักนำให้ประชาชนมาลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครด้วยวิธีการต่างๆ คะแนนเสียงที่ได้มาในลักษณะนี้เรียกว่า “คะแนนจัดตั้ง” หมายถึงผู้ลงคะแนนเสียงมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยการชักนำของหัวคะแนนของผู้สมัคร

3.2 หัวคะแนนไม่มีการจัดตั้ง ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้สมัครที่เป็นหัวคะแนนที่เกิดขึ้นเองโดยมิได้มีการชักชวนผู้สมัครโดยตรง แต่เป็นผู้ที่ช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครด้วยความสมัครใจ มิได้หวังผลตอบแทน หัวคะแนนในลักษณะนี้เกิดขึ้นในสภาพการณ์พิเศษหรือผู้สมัครมีคุณสมบัติโดดเด่นต่างไปจากคุณสมบัติของผู้สมัครคนอื่นๆ เช่น เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตประพฤติตนในศีลธรรมอย่างเคร่งครัด อาจเป็นการชักนำให้ประชาชนกลุ่มต่างๆออกทำการช่วยหาเสียงให้ โดยมิได้สัมพันธ์ รู้จัก หรือได้รับการติดต่อจากผู้สมัครเป็นการส่วนตัว พลังของกลุ่มคนเหล่านี้จะมีลักษณะกระจัดกระจายและสร้างผลสะท้อนทางการเมืองในวงกว้าง

4. แบ่งประเภทหัวคะแนนตามความชำนาญ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

4.1 หัวคะแนนมีความชำนาญ ได้แก่ หัวคะแนนที่มีความชำนาญในการหาเสียงในพื้นที่นั้นๆ มาทุกสมัย ผู้สมัครที่มีหัวคะแนนในลักษณะนี้ช่วยในการหาเสียงย่อมมีหลักประกันในการได้รับคะแนนเสียง

4.2 หัวคะแนนที่ยังไม่เคยเป็นหัวคะแนนมาก่อน หัวคะแนนประเภทนี้ไม่ค่อยมีความชำนาญในการหาเสียง ยังคาดคะเนคะแนนเสียงที่แท้จริงได้ยาก

4.3 หัวคะแนนจอมปลอมหรือหัวคะแนนหลอกลวง ได้แก่ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้เป็นหัวคะแนนจริง แต่ใช้วิธีการต่างๆหลอกลวงผู้สมัครว่าตนเป็นหัวคะแนนเพื่อหวังเรียกร้องผลประโยชน์จากผู้สมัครหน้าใหม่ หรือยังไม่มีประสบการณ์ในพื้นที่

5. แบ่งประเภทหัวคะแนนตามระดับและโครงสร้างของหัวคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5.1 หัวคะแนนระดับจังหวัด ได้แก่ หัวคะแนนที่มีฐานคะแนนเสียงในขอบเขตจังหวัด จัดเป็นหัวคะแนนที่มีฐานสูงสุด เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการหาเสียงเลือกตั้งมาก่อน หัวคะแนนระดับนี้ อาจจะมีเครือข่ายคะแนนเสียงเป็นชั้นลงมาจนถึงฐานคะแนนเสียงต่ำที่สุดได้

5.2 หัวคะแนนระดับอำเภอ ได้แก่ หัวคะแนนเสียงในขอบเขตอำเภอ มีฐานะรองจากหัวคะแนนระดับจังหวัด ทำหน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัคร หรือผู้อำนวยการเลือกตั้งกับหัวคะแนนระดับต่ำกว่า ในบางกรณีคะแนนระดับอำเภอจะมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับหัวคะแนนระดับตำบลและหมู่บ้านโดยตรง

5.3 หัวคะแนนระดับตำบล ได้แก่ หัวคะแนนเสียงที่ควบคุมคะแนนเสียงในขอบเขตตำบลเป็นหัวคะแนนที่ทำหน้าที่ในการประสานกับหัวคะแนนระดับหมู่บ้านและระดับอำเภอเป็นผู้ที่ได้รับความเคารพเชื่อถือจากชาวบ้าน

5.4 หัวคะแนนระดับหมู่บ้าน ได้แก่ หัวคะแนนที่ควบคุมฐานคะแนนเสียงในขอบเขตหมู่บ้าน เป็นหัวคะแนนที่มีความใกล้ชิดกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากที่สุด เป็นตัวกลางระหว่างหัวคะแนนระดับตำบลกับชาวบ้านผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

5.5 หัวคะแนนระดับคุ้มหรือกลุ่มในบางหมู่บ้านจะมีการก่อตั้งบ้านเรือน กลุ่มๆตามความสัมพันธ์ทางเครือญาติหรือพื้นเพเดิม ในกรณีที่หัวคะแนนระดับหมู่บ้านไม่สามารถทำงานได้ครอบคลุมทั่วทั้งหมู่บ้าน ผู้สมัครจำเป็นต้องหาหัวคะแนนอีกระดับหนึ่ง ได้แก่ หัวคะแนนระดับคุ้มหรือกลุ่มเพื่อทำให้คะแนนเสียงของผู้สมัครมีความมั่นคงยิ่งขึ้น

มูลเหตุจูงใจในการเป็นหัวคะแนน

Dan (1970: 60-62) มูลเหตุจูงใจในการเป็นหัวคะแนนเพื่อการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสามารถแยกได้เป็น 3 กรณี คือ การมีบุญคุณต่อกันหรือเคยได้รับการช่วยจากผู้สมัคร การเป็นญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูง และการได้ผลประโยชน์จากผู้สมัครดังมีรายละเอียดดังนี้

1. การมีบุญคุณต่อกันหรือเคยได้รับการช่วยเหลือจากผู้สมัครในการเป็นหัวคะแนนนั้นสาเหตุประการหนึ่ง คือ การที่ผู้สมัครเคยได้ช่วยเหลือหรือเคยมีบุญคุณต่อหัวคะแนนทำให้หัวคะแนนหาเสียงให้กับผู้สมัคร การมีบุญคุณต่อกันนั้นอาจเป็นการที่ผู้สมัครเคยช่วยเหลือยังคุ้มครองฐานะทางเศรษฐกิจการเมือง และผลประโยชน์อื่นๆ เพื่อเสริมสร้างอำนาจและอิทธิพล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ของหัวคะแนน นอกจากนี้ ถ้าหัวคะแนนเป็นผู้นำศาสนาก็อาจได้รับการช่วยเหลือในการบูรณะและพัฒนาศาสนสถาน สวัสดิการและทุนทรัพย์ต่างๆ จากผู้สมัคร สาเหตุดังที่กล่าวมาแล้วจึงเป็นสาเหตุหนึ่งในการเป็นหัวคะแนนให้แก่ผู้สมัคร

2. การเป็นญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูง ผู้สมัครมักจะสมัครในเขตที่หัวคะแนนมีภูมิลำเนาหรือเคยมีภูมิลำเนาอยู่ หากผู้สมัครมีญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูงอยู่มากโอกาสที่ญาติหรือเพื่อนของผู้สมัครเหล่านี้จะมาช่วยหาเสียงให้แก่ผู้สมัครจะมีมากเช่นกัน

3. การได้รับผลประโยชน์จากผู้สมัครเป็นสิ่งหนึ่งที่จูงใจให้ผู้ที่มีอิทธิพลกว้างขวางในชุมชนนั้นที่จะหาเสียงให้แก่ผู้สมัคร บางครั้งผู้สมัครกับหัวคะแนนอาจมีผลประโยชน์ร่วมกันและต้องพึ่งพาอาศัยกัน ผู้สมัครที่มีฐานะค่อนข้างดีจะสามารถให้ผลประโยชน์แก่หัวคะแนนได้เมื่อผู้สมัครได้รับการเลือกตั้งได้อำนาจบารมี และทรัพย์สิน ถ้าหากผู้สมัครมีอำนาจ และผลประโยชน์มากเท่าไรความผูกพันระหว่างผู้สมัครกับหัวคะแนนก็ยิ่งมากเท่านั้น อันจะทำให้ผู้สมัครสามารถมีบทบาทต่อหัวคะแนนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการให้ผลประโยชน์ด้านเงินทองทรัพย์สินบ้านเรือน ซึ่งแล้วแต่ว่าหัวคะแนนคนนั้นสามารถคุมคะแนนเสียงได้มากน้อยเพียงไร และหัวคะแนนผู้นั้นต้องการรับผลตอบแทนอะไร และมากเท่าใด

พฤติกรรมของหัวคะแนน

สุมาลี มาโนชญ์จิต (2551: 60)ได้ทำรายงานการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหัวคะแนนได้สรุปพฤติกรรมของหัวคะแนนได้ดังนี้

1. การใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวหาเสียง

จากการศึกษาพบว่า เมื่อผู้สมัครมีการจัดตั้งหัวคะแนนโดยผู้สมัครมาพบผู้นำชุมชนถึงที่บ้านเพื่อขอให้เป็นผู้สนับสนุนและหาคะแนนเสียงให้กับผู้สมัคร หลังจากนั้นจะปรึกษาถึงวิธีการหาเสียงและมอบหมายหน้าที่ในเขตพื้นที่การหาคะแนนเสียงในพื้นที่ที่หัวคะแนนต้องรับผิดชอบแล้ว หัวคะแนนหรือผู้นำชุมชนจะใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวและอำนาจที่มีอยู่ในชุมชนซึ่งเป็นระบบความสัมพันธ์โดยพื้นฐานของคนไทยนั่นคือ ระบบอุปถัมภ์มาใช้ในการช่วยหาคะแนนเสียงให้กับผู้สมัคร หัวคะแนนที่สามารถชักจูงชาวบ้านได้มากมักจะมาจากความสัมพันธ์ที่มีต่อชาวบ้านมาเป็นเวลานานเป็นที่รู้จักของคนในชุมชนทำให้การหาเสียงเป็นไปได้ง่ายขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. การแจกเงินซื้อเสียง

การเลือกตั้งที่มีการแจกเงินซื้อเสียงผ่านทางหัวคะแนน โดยหัวคะแนนที่เป็นผู้นำชุมชนจะรวบรวมรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงส่งให้กับผู้สมัครหรือตัวแทน และเมื่อใกล้ถึงวันเลือกตั้งผู้สมัครจะมอบเงินค่าใช้จ่ายในการซื้อเสียงให้แก่ หัวคะแนนที่จัดตั้งไว้ ซึ่งหัวคะแนนให้ความเห็นว่า การแจกเงินเป็นการตอบแทนค่าเสียเวลาหรือค่ารถให้กับผู้ลงคะแนน เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนให้กับผู้สมัครเป็นการตอบแทนบุญคุณซึ่งกันและกัน โดยข้อมูลส่วนนี้สอดคล้องกับหลายๆงานวิจัย ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยของอิทธิ พินิจพรดิลก ที่ระบุปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ในการเลือกตั้งก็คือ การซื้อสิทธิขายเสียง จนดูเหมือนเป็นเรื่องธรรมดาและยังระบุว่าเงินซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการระดมคะแนนเสียงของผู้สมัคร ทั้งนี้เพราะผู้สมัครต้องการใช้เงินจำนวนมากเพื่อสร้างเครือข่าย และจูงใจประชาชนให้เลือกตน

3. การปล่อยข่าวโจมตีคู่แข่ง

จากการศึกษาปรากฏว่า นอกจากวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ถึงความเหมาะสมความดีของผู้สมัครในทุกรูปแบบเพื่อดึงดูดคะแนนเสียงของประชาชนแล้ว ยังมีการสร้างหรือปล่อยข่าวเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของฝ่ายตรงข้าม เพื่อเป็นการทำลายคะแนนเสียงของฝ่ายตรงกันข้ามอีกด้วย จากการศึกษาในครั้งนี้มีประเด็นในการปล่อยข่าวในแง่ลบในเรื่องเกี่ยวกับผลงานในอดีตของทีมผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม และมีผลอย่างมากต่อคะแนนเสียงที่ได้รับ

4. การรายงานข่าวความเคลื่อนไหวของคู่แข่ง

การติดตามความเคลื่อนไหวของคู่แข่งเป็นการรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบความนิยมของประชาชนที่มีต่อผู้สมัครที่หัวคะแนนสนับสนุน และความนิยมของประชาชนที่มีต่อผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข และปรับปรุงวิธีการหาเสียงให้กับผู้สมัคร และเพื่อความได้เปรียบในสนามเลือกตั้ง จึงถือเป็นงานสำคัญอีกอย่างหนึ่งของหัวคะแนนที่จะต้องกระทำอยู่ตลอดเวลาจนกว่าถึงวันเลือกตั้ง

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย กล่าวโดยสรุปได้ว่า “หัวคะแนน” คือ บุคคลสำคัญของท้องถิ่น บุคคลที่ชาวบ้านยอมรับนับถือ และเกรงใจ โดยทำหน้าที่ชักชวน และรณรงค์การเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนลงคะแนนเสียงด้วยยุทธ์วิธีต่างๆ ซึ่งมีมูลเหตุการณ์เป็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หัวคะแนน ก็เพื่อผลประโยชน์ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยสำหรับในประเทศไทยนับว่าหัวคะแนนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และหัวคะแนนมักเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน เพราะความเคยชินกับการยอมรับการปกครองโดยชนชั้นผู้นำหรือผู้ที่มีอำนาจและบารมีทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยถือการเคารพในระบบอาวุโส ระบบความสัมพันธ์เครือญาติ ระบบอุปถัมภ์และหลักกตัญญูกตเวทิตา ซึ่งทำให้หัวคะแนนมีบทบาทสำคัญในการโน้มน้าวประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแก่ผู้สมัครที่หัวคะแนนให้การสนับสนุน

ข้อมูลเทศบาลเมืองราชบุรีจังหวัดราชบุรี

สำนักงานจังหวัดราชบุรี (2556) ได้กล่าวเกี่ยวประวัติความเป็นมาของเทศบาล ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสรุปส่วนหนึ่งของงานวิจัยนี้

ความเป็นมาของเทศบาลเมืองราชบุรี

เทศบาลเมืองราชบุรีเดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาลมีชื่อว่า สุขาภิบาลเมืองราชบุรี ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งสุขาภิบาลหัวเมือง รศ.127 เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2458 ต่อมาในสมัยที่การเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศไทยในปีพุทธศักราช 2475 มาเป็นระบอบประชาธิปไตยได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาลพุทธศักราช 2476 เพื่อยกฐานะของท้องถิ่นต่างๆที่เป็นสุขาภิบาลอยู่แล้วขึ้นเป็นเทศบาล และมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองราชบุรี เมื่อพุทธศักราช 2478 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2478 สุขาภิบาลเมืองราชบุรีจึงมีฐานะเป็นเทศบาลเมืองราชบุรีรวมระยะเวลาจัดตั้งเป็นเทศบาลเมืองราชบุรีถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลาประมาณ71 ปี ปัจจุบันสำนักงานเทศบาลเมืองราชบุรี ตั้งอยู่ที่ถนนศรีสุริยวงศ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ตราสัญลักษณ์ประจำเทศบาลเมืองราชบุรีช้างออกศึก เมืองราชบุรีเป็นเมืองที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกรัชกาลที่1 เคยรับราชการตำแหน่งยกกระบัตรเมืองราชบุรีและนำกองทัพไทยสู้รบกับพม่าซึ่งมีเขตแดนติดต่อกันจนได้รับชัยชนะและต่อมาหลวงยกกระบัตรได้รับการสถาปนาเป็นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ดังนั้น เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์ท่านเทศบาลเมืองราชบุรีจึงใช้ตราสัญลักษณ์เป็นช้างออกศึก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อาณาเขตของเทศบาลเมืองราชบุรี

เทศบาลเมืองราชบุรีมีพื้นที่ประมาณ 8.70 ตารางกิโลเมตรครอบคลุมพื้นที่ตำบลหน้าเมือง อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครทางรถยนต์ประมาณ 100 กิโลเมตรโดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือจรดแม่น้ำแม่กลองตำบลหลุมดิน
ทิศใต้จรดตำบลดอนตะโก
ทิศตะวันออกจรดตำบลบ้านไร่
ทิศตะวันตกจรดตำบลเจดีย์หัก

การบริหารงานของเทศบาล

1. โครงสร้างการบริหารงานของเทศบาลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1.1 สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งได้รับเลือกจากประชาชนในเขตเทศบาลเทศบาลเมืองราชบุรีมีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 18 คนและทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ

1.2 ฝ่ายบริหารประกอบด้วยนายกเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาลโดยนายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีเพื่อช่วยเหลือในการบริหารราชการจำนวนไม่เกิน 3 คน

2. โครงสร้างส่วนราชการของเทศบาลเมืองราชบุรีประกอบด้วย

2.1 สำนักปลัดเทศบาล
2.2 กองการประปา
2.3 กองการศึกษา
2.4 กองคลัง
2.5 กองช่าง
2.6 กองวิชาการและแผนงาน
2.7 กองสวัสดิการสังคม
2.8 กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.9 งานตรวจสอบภายใน

2.10 กองช่างสุขาภิบาล

3. อัตรากำลังพนักงานเทศบาลเมืองราชบุรี ณ วันที่ 5 เมษายน 2556 มีพนักงานเทศบาลสามัญ จำนวน 106 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 22 คน พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 93 คน พนักงานจ้างทั่วไป 232 คน พนักงานครู 277 คน รวมทั้งสิ้น 730 คน

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี

สภาพทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจที่สำคัญของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีประกอบด้วย

1. การค้าในเขตเทศบาลมีร้านค้าทั้งประเภทค้าปลีกค้าส่งและบริการการค้าปลีกส่วนใหญ่เป็นร้านขายเครื่องอุปโภคและบริโภค ภัตตาคารอาหาร เครื่องดื่ม เครื่องนุ่งห่มและการบริการทางด้านอื่นๆได้เพิ่มปริมาณมากขึ้นร้านค้าส่วนใหญ่ตั้งอยู่ย่านถนนอัมรินทร์ ถนนไกรเพชร ถนนราษฎรยินดีและถนนรถไฟ ส่วนการบริการอื่นๆได้ขยายไปตามถนนศรีสุริยวงศ์ ถนนคฑาธร ถนนมนตรีสุริยวงศ์และถนนเพชรเกษมสายใหม่

2. อุตสาหกรรมมีอุตสาหกรรมประเภทหลัก คือ อุตสาหกรรมโรงกลึง อู่ซ่อมรถซ่อมเครื่องยนต์ เครื่องเชื่อมโลหะ อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา อุตสาหกรรมการทอผ้าและโรงงานประเภททำเส้นก๋วยเตี๋ยวขนมจีนเต้าหู้และขนม

3. ตลาดมี 3 ตลาด ได้แก่ ตลาดขายส่งผักและผลไม้ศรีเมืองตลาดสดเทศบาล ตลาดทรัพย์สิน

4. การท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ศาสนาและอารยธรรมซึ่งเป็นสถานที่ที่มนุษย์ก่อสร้างขึ้นและยังปรากฏเป็นหลักฐานหลงเหลืออยู่ในปัจจุบันและควรค่าแก่การท่องเที่ยวชมเป็นอย่างยิ่ง ได้แก่ พระปรางค์วัดมหาธาตุวรวิหาร หลวงพ่อแก่นจันทร์ เขาวังพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติราชบุรี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สภาพทางสังคม

เทศบาลเมืองราชบุรีมีพื้นที่ 8.7 ตารางกิโลเมตร ประชากรในเขตเทศบาลเมื่อเดือนมกราคม 2556 มีจำนวนทั้งสิ้น 36,201 คน แยกเป็นชาย จำนวน 16,687 คน หญิง 19,514 คน มีจำนวนบ้านเรือนทั้งสิ้น 13,823 หลังคาเรือน ประชากรเฉลี่ยหลังคาเรือนละ 2.75 คน คน ความหนาแน่นของประชากร 4,372.41 คนต่อตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและบางส่วนนับถือศาสนาคริสต์และอิสลาม ในเขตเทศบาลมีวัด 10 แห่ง โบสถ์ 2 แห่ง มัสยิด 1 แห่ง

ด้านการศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองราชบุรีมีจำนวน 5 โรงเรียน คือ เปิดสอนในระดับอนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 4 โรงเรียน

ด้านสาธารณสุข เทศบาลมีศูนย์บริการสาธารณสุข 2 แห่ง

ด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อม โรงฆ่าสัตว์ 1 โรง การจัดเก็บและการจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลปริมาณขยะประมาณวันละ 60 ตันโดยใช้พื้นที่ทิ้งขยะของเทศบาลเมืองราชบุรีบริเวณตำบลรางบัวอำเภอสวนผึ้งเป็นที่ทิ้งขยะและระบบการระบายน้ำในเขตเทศบาลระบายลงสู่แม่น้ำแม่กลองโดยตรงมีจุดระบายน้ำรวม 10 จุดโดยระบายน้ำผ่านคลองระบายน้ำ 4 แห่ง คือ คลองหลังวัดช่องลม คลองสวนฝรั่ง คลองบ้านไร่และคลองบ้านเก่า

ระบบบริการขั้นพื้นฐาน

พื้นที่ของเทศบาลเมืองราชบุรีมีลักษณะทางกายภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ถนนสายราชบุรี-วัดเพลง เส้นทางรถไฟ

ด้านการเมืองการปกครอง

1. ประชากร

จังหวัดราชบุรีมีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 830,275 คน แยกเป็นชาย 408,255 คน หญิง 422,020 คน คนชาติพันธุ์ของจังหวัดประกอบด้วยชาวไทยท้องถิ่นดั้งเดิม จีน มอญ ละว้า ลาว เขมร และกะเหรี่ยง ซึ่งปัจจุบันได้ผสมกลมกลืนกลายเป็นชาวราชบุรีไปโดยปริยาย ชาวมอญมีอยู่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หนาแน่นในเขตอำเภอบ้านโป่งอำเภอโพธารามและอำเภอเมืองราชบุรีชาวกะเหรี่ยงมีอยู่มากในเขตอำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง กิ่งอำเภอบ้านคาและชาวเขมร ในเขตอำเภอปากท่อแต่วัฒนธรรมประเพณีของชนบางกลุ่มยังคงมีอยู่

2. การปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดราชบุรีแบ่งการปกครองเป็น 9 อำเภอและ1 กิ่งอำเภอ จังหวัดราชบุรีมีส่วนราชการบริหารส่วนท้องถิ่นจำนวน 112 แห่งประกอบด้วยเทศบาลเมือง 3 แห่งและเทศบาลตำบล 23 แห่งอีกทั้งยังมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 85 แห่ง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฐิตินาธร ผ่องพันธุ์ (2542) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในเขตบางเขน” ผลการศึกษาพบว่า สตรีไทยในเขตบางเขนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลางและปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของสตรีไทยในเขตบางเขนที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน แต่รายได้และสถานภาพสมรสของสตรีในเขตบางเขนที่แตกต่างกันไม่มีผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติ

นุชาวดี อิศรภักดี (2545) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับความคิดประชาธิปไตย: กรณีศึกษาพนักงานธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลงานวิจัยพบว่า การรับรู้ข่าวสารของพนักงานธนาคารทหารไทยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ก้องเกียรติ มณฑปพันธุ์ (2546) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลบางศรีเมืองจังหวัดนนทบุรี” ผลงานวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครองในระดับเทศบาล

ฉิสรา บุญเฉลิม (2546) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูงและปัจจัยด้านภูมิหลัง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทางสังคมได้แก่ อายุและอาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับค่อนข้างสูงและปัจจัยด้านภูมิหลังทางสังคมได้แก่ เพศ อายุและอาชีพ มีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

ศุภวัธ มีบุญธรรม (2547) ศึกษาเรื่อง “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ผลการศึกษาพบว่า นิสิตเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านิสิตเพศหญิงส่วนตัวแปรอายุพบว่าอายุของนิสิตไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนตัวแปรภาควิชาที่ศึกษาพบว่านิสิตที่ศึกษาอยู่คณะต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและตัวแปรรายได้ของครอบครัวพบว่านิสิตที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อรุณี พัฒนผลสุขุม (2547) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อาศัยในเขตบึงกุ่มกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้ง ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบบประชาธิปไตย ส่วนเพศ อายุระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลา ที่อยู่อาศัยและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้ง

ปาณัสม์ เด่นวิไล (2548) ศึกษาเรื่อง “การส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีระดับบริหาร” ผลการวิจัย พบว่าสตรีระดับบริหารที่มีอายุ43 ปีขึ้นไป ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมในระดับสูงกว่ากลุ่มอื่น เช่นเดียวกับสตรีระดับบริหารมีอัตราเงินเดือนมากกว่า 20,000 บาท รวมถึงสตรีระดับบริหารกลุ่มที่มีอายุ 6-10 ปี ซึ่งสมรสแล้วและมีบุตรมากกว่า 2 คน ส่วนสตรีระดับบริหารกลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์กรหรือกลุ่มทางสังคมใดๆ ก็ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมในระดับสูงกว่ากลุ่มที่เป็นสมาชิกองค์กร

อัจฉรา เกษมสมเกียรติ (2548) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มีระดับต่ำ และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ได้แก่ เพศ ระดับ การศึกษา ความสำนึกทางการเมือง ความสนใจในการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ส่วนอายุ อาชีพ ระดับรายได้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน

เอกภพ ลิมปวิบูล (2548) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรีคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ผลงานวิจัยพบว่า นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ ชั้นปีการศึกษา ภาควิชา และการกล่อมเกลาทางการเมืองของนิสิตที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ส่วนอายุ รายได้ครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

อาจารี รดิศวรศ์ (2552) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)” ผลการศึกษาพบว่า พนักงาน บริษัท การบินไทย จำกัด(มหาชน) มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงและปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท การบินไทย จำกัด(มหาชน) ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งและ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2554) ผลงานวิจัย “การป้องกันและแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งการ” การสุ่มตัวอย่างผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ จำนวน 941 คน ในการเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อวันที่ 3 ก.ค.54 พบว่า ในส่วนการเลือกตั้งระดับชาติปัจจุบันการใช้เงินเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตนเองในการเลือกตั้งระดับชาติ มีผลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งน้อยลงจากเดิม และไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่สุดในการแพ้หรือชนะการเลือกตั้งอีกต่อไป ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งยอมรับเงินจากผู้สมัคร แต่ไม่เลือกผู้สมัครรายนั้น ถึงร้อยละ 46.79 และที่ตอบว่า แม้ไม่ได้รับเงินก็จะเลือก มีร้อยละ 48.62 ส่วนผู้ที่ตอบว่าเลือกเพราะได้รับเงินมีเพียง ร้อยละ 4.59 ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับผลการสัมมนากลุ่มย่อยของผู้นำชุมชนในพื้นที่ต่างๆ ที่พบว่าในการเลือกตั้งที่ผ่านมาผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกผู้สมัครเพราะเงิน ผลวิจัยดังกล่าวได้ระบุว่า การให้เงินปัจจุบันไม่ใช่ความสัมพันธ์ในลักษณะการซื้อและการขายเสียงอีกแล้ว เพราะการให้จะไม่มีการตรวจสอบควบคุมให้คนรับเงินต้องเลือกตนเอง แต่เป็นการให้ลักษณะให้เปล่าคล้ายเบี้ยเลี้ยงหรือสินน้ำใจ โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้รับเงินก็ไม่รู้สึกว่าถ้าได้รับแล้วไม่เลือกจะเป็นบาปหรือเป็นการไม่ซื่อสัตย์ โดยจำนวนเงินที่มีการจ่ายกันก็เพียง 300-500 บาท ไม่มากเหมือนสมัยก่อน ซึ่งผู้สมัครที่ยังใช้เงินก็รู้ว่าได้ผลน้อย แต่ที่ยังต้องจ่ายเพราะกลัวแพ้หรือกลัวว่าอีกฝ่ายให้เงินจึงต้องให้เงินด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ณัฐณิชาช์ เพิ่มทองอินทร์ (2555) ผลงานวิจัย “การสื่อสารเพื่อแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดของหัวคะแนน : กรณีศึกษาการเลือกตั้งทั่วไปปี 2550 เฉพาะเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า การเลือกตั้งแบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2550 เปิดโอกาสในการแสวงหาผลประโยชน์ของหัวคะแนน กล่าวคือ การใช้เขตประเทศเป็นเกณฑ์ในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2540 ผู้สมัครรับเลือกตั้งในระบบสัดส่วนแทบจะไม่มีความจำเป็นในการที่จะต้องอาศัยการทำงานจากหัวคะแนน แต่ในทางตรงกันข้ามกับการแบ่งเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนออกเป็น 8 กลุ่มจังหวัด มีผลให้หัวคะแนนมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นโดยทันที เพราะตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในแต่ละกลุ่มก็จะต้องใช้ความพยายามที่จะให้ได้จำนวนเสียงที่ประชาชนลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองของตนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อที่ตนเองจะได้มีโอกาสเป็นหนึ่งในบัญชีรายชื่อของกลุ่มนั้นๆ ดังนั้น จึงส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีความจำเป็นต้องอาศัยการทำงานของหัวคะแนนในการเป็นตัวกลางในการหาเสียงเช่นเดียวกัน

ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ Baker (2014) บทความเรื่อง “การซื้อเสียงเป็นเพียงข้ออ้างไร้สาระที่อันตราย” ในช่วงแรกของการประวัติศาสตร์การเลือกตั้ง การซื้อเสียงเป็นการแลกเปลี่ยนที่ไร้สาระ เพราะหลังจากนั้นไม่นานประชาชนได้ตระหนักถึงพวกเขาสามารถรับเงินจากผู้สมัครได้ทุกคนแต่ยังสามารถกาบัตรเลือกตั้งของตัวเองได้ตามแต่ใจนึก ต้นทศวรรษ 2540 ประชาชนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกสามถึงสี่ปี ประกอบรายชื่อมีแต่นักธุรกิจ ประชาชนจึงไม่เห็นค่าความสำคัญของการออกมาใช้สิทธิ์และบางส่วนยอมแลกเพื่อสาธารณูปโภคบางประการ แต่เมื่อหลังรัฐธรรมนูญฉบับ 2540 การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จึงทำให้ประชาชนรู้ถึงการมีสิทธิ์มีเสียงจึงสามารถเห็นผลลัพธ์จากการเลือกตั้งได้อย่างชัดเจน แต่การซื้อเสียงยังไม่จางหายไป แต่ยังไม่ได้เป็นสิ่งชี้ขาดผลการเลือกตั้งอีกต่อไป ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเดือนกรกฎาคม 2554 พรรคเพื่อไทยได้รับการสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 60 เป็นข้อสังเกตว่า พรรคการเมืองจะซื้อเสียงเกินจำนวนคะแนนที่จำเป็นเพื่อการเลือกตั้งทำไม หากเป็นสมัยก่อนใน 30 ปีที่แล้ว การซื้อเสียงคงต่อผลจริง แต่ที่เราได้เห็นจาก ปี 2554 ผลการเลือกตั้งมาจากพื้นฐานของสำนึกร่วมกันของคนจำนวนมาก ดังนั้น ข้ออ้างผิดๆ เกี่ยวกับการซื้อเสียงในปัจจุบันเป็นส่วนสำคัญของการรณรงค์เพื่อทำให้ประชาธิปไตยที่มาจากการเลือกตั้งอ่อนแอลง แต่แท้ที่จริงแล้ว ประชาชนเข้าใจคุณค่าของคะแนนเสียงของตัวเองมากขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สรุปแนวความคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้การศึกษา

จากการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดและผลงานวิจัยของ Lester (1956); ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2535); ฐิตินาธร ผ่องพันธ์ (2542); โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2546) และ อรุณี พัฒนผลสุขุม (2547) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ

สำหรับกรอบแนวคิดด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดและผลงานวิจัยของ Barber (1969); Milbrath and Goel (1977); อรุณี พัฒนผลสุขุม (2547; ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2554); ณัฐณิชาช์ เพิ่มทองอินทร์ (2555) และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร (2557) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากสำรวจหรือตรวจเอกสารดังกล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

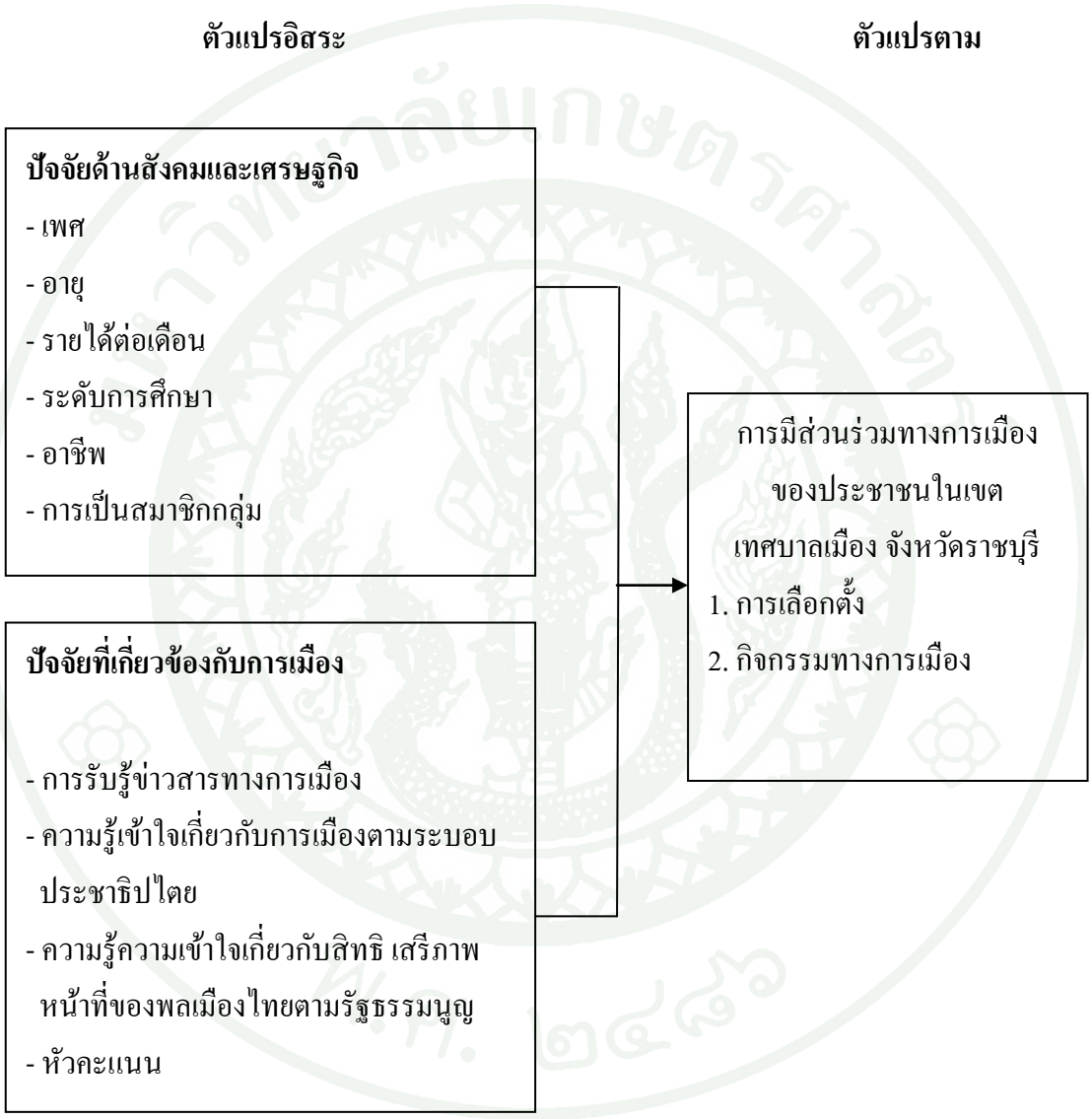
1. ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ
   - 1.1 เพศ
   - 1.2 อายุ
   - 1.3 รายได้ต่อเดือน
   - 1.4 ระดับการศึกษา
   - 1.5 อาชีพ
   - 1.6 การเป็นสมาชิกกลุ่ม

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง
   - 2.1 การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง
   - 2.2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบบประชาธิปไตย
   - 2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ
   - 2.4 หัวคะแนน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรีในด้านการเลือกตั้ง และกิจกรรมทางการเมือง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.1 เพศของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.2 อายุของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.3 ระดับการศึกษาของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.4 อาชีพของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.5 รายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

2.1 เพศของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

2.2 อายุของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

2.3 ระดับการศึกษาของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

2.4 อาชีพของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

2.5 รายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

3.1 เพศของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

3.2 อายุของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

3.3 ระดับการศึกษาของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

3.4 อาชีพของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

3.5 รายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

3.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

4.1 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.2 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

4.3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

4.4 ความคิดเห็นต่อหัวคะแนนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

5.1 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

5.2 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

5.3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

5.4 ความคิดเห็นต่อหัวคะแนนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

6.1 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6.2 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

6.3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

6.4 ความคิดเห็นต่อหัวคะแนนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

วิธีการและอุปกรณ์

จากศึกษาถึงความสำคัญของปัญหา แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการอุปกรณ์ และขั้นตอนในการวิจัยได้ดังนี้

ประชากร

ประชาชนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่สิทธิเลือกตั้งผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 28,239 คน โดยแยกเป็นชาย 12,585 คน และเป็นหญิง 15,654 คน (ข้อมูลจากเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี เมื่อ พ.ศ. 2556)

การสุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้สูตรการคำนวณของ Yamane's ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยในการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้เท่ากับ 0.05)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แทนค่า $n = \frac{28,832}{1 + (28,832 \times (0.05)^2)}$

$= 394.56$

ดังนั้น ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงเท่ากับ 395 ตัวอย่าง

ขั้นที่ 2 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี จำแนกจาก 3 เขต โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) สามารถแสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี และจำนวนตัวอย่างประชาชน (ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง)

เขต	จำนวนประชาชน	จำนวนสัดส่วนตัวอย่างประชาชน
เขตที่ 1	9,227	136
เขตที่ 2	8,774	129
เขตที่ 3	8,831	130
รวม	**26,831**	**395**

ที่มา: เทศบาลเมืองราชบุรี

ขั้นที่ 3 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวกของผู้วิจัยในการเก็บข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามไปสอบถามตามจำนวนที่ได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยด้านสังคม และเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่ม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ได้แก่

2.1 การรับข่าวสารทางการเมือง
2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบบประชาธิปไตย
2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ
2.4 ความคิดเห็นหัวคะแนน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี

3.1 การเลือกตั้ง
3.2 กิจกรรมทางการเมือง

เกณฑ์การให้คะแนน

ส่วนที่ 1 แบบทดสอบปัจจัยด้านสังคม และเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ โดยจำแนก เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา อาชีพ และ การเป็นสมาชิกกลุ่ม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้ แก่ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ หัวคะแนน

2.1 การรับข่าวสารทางการเมือง มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระดับการรับรู้	ระดับคะแนน
ประจำบ่อยๆ	2
นานๆ ครั้ง	1
ไม่เคย	0

จากนั้นทำการรวบรวมคะแนนที่ได้ทั้งหมดเพื่อมาหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของกลุ่มตัวอย่าง การแปลผลในภาพรวมและรายข้อ ใช้การอิงเกณฑ์โดยแบ่งออกเป็นความรู้ความเข้าใจ 3 ระดับ คือ น้อย ปานกลาง มาก โดยวิธีคำนวณหาความกว้างดังนี้

$$\text{ช่องกว้างของคะแนนระหว่างชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}}$$

$$\text{ซึ่งแทนค่าได้} = \frac{2-0}{3} = 0.66$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับการรับรู้ข่าวสารได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.66 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ระดับต่ำ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยได้ติดตามข่าวสาร และเหตุการณ์ต่างๆเกี่ยวกับการเมืองมากนัก

ค่าเฉลี่ย 0.67 – 1.33 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ระดับปานกลาง หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจติดตามข่าวสาร และเหตุการณ์ต่างเกี่ยวสม่ำเสมอพอสมควร

ค่าเฉลี่ย 1.34 – 2.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับสูง หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจติดตามข่าวสาร และเหตุการณ์ต่างเกี่ยวสม่ำเสมอเป็นอย่างดี

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบที่ให้ผู้ตอบแบบสอบเลือกตอบ “ใช่” หรือ”ไม่ใช่” อย่างใดอย่างหนึ่ง มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอบถูกต้อง ได้ 1 คะแนน

ตอบผิด ได้ 0 คะแนน

จากนั้นทำการรวบรวมคะแนนที่ได้ทั้งหมดเพื่อมาหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของกลุ่มตัวอย่าง การแปลผลในภาพรวม และรายข้อ ใช้การอิงเกณฑ์โดยแบ่งออกเป็นความรู้ความเข้าใจ 3 ระดับ คือ น้อย ปานกลาง มาก โดยวิธีคำนวณหาความกว้างดังนี้

$$\text{ช่องกว้างของคะแนนระหว่างชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}}$$

$$\text{ซึ่งแทนค่าได้} = \frac{1-0}{3} = 0.33$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของความรู้ความเข้าใจ ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.33 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.34 – 0.66 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.67 – 1.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยระดับมาก

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ในส่วนนี้ใช้มาตรวัด (Scale) มาปรับใช้เป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด ซึ่งเป็นข้อความเชิงบวกทั้งหมด โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	**คะแนน**
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

ทำการรวบรวมคะแนนที่ได้รับทั้งหมดมาหาค่าคะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกลุ่มตัวอย่างการแปลผลข้อมูลโดยรวมและรายข้อ ใช้การอิงเกณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก โดยวิธีการคำนวณความกว้างของชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น สามารถแปลความหมายความคิดเห็น ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางหัวคะแนนระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางหัวคะแนนระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางหัวคะแนนสูง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การเลือกตั้ง และกิจกรรมทางการเมือง ลักษณะแบบสอบถามเป็นการนำมาตรวัด แบบอัตราประมาณค่า Rating Scale แบ่งเป็น 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	**ระดับคะแนน**
ทุกครั้ง	3
เกือบทุกครั้ง	2
บางครั้ง	1
ไม่เคย	0

นำไปหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ใช่กลุ่มตัวอย่างในการแปลผลในภาพรวมและรายข้อ ใช้การอิงเกณฑ์โดยแบ่งออกเป็นความรู้ความเข้าใจ 3 ระดับ คือ ต่ำ ปานกลาง มาก โดยวิธีคำนวณหาความกว้างดังนี้

$$\text{ช่องกว้างของคะแนนระหว่างชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}}$$

$$\text{ซึ่งแทนค่าได้} = \frac{3-0}{3} = 1$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของการมีส่วนร่วม ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00 – 1.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับต่ำ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งและไม่ค่อยสนใจติดตามหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองในรูปแบบต่างๆมากนัก

ค่าเฉลี่ย 1.01 – 2.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับปานกลาง หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งและสนใจติดตามหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองในรูปแบบต่างๆพอสมควร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ค่าเฉลี่ย 2.01 – 3.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับปานกลาง หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งและสนใจติดตามหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองในรูปแบบต่างๆเป็นอย่างมาก

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้ไปทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามด้านสำนวนภาษาและการใช้ข้อความคำถาม โดยปรึกษากับคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล กรมการปกครอง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาตามแนวคิด และทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบในการวิจัย

2. การวิเคราะห์เพื่อให้แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุดไปทำการทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะประชากรใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน ระหว่างวันที่ 1 – 15 กันยายน 2556 จากนั้น นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อและรายด้าน (Item Analysis) และใช้วิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยใช้สูตร Pearson Product Moment Coefficient และหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการของ Cronbach สำหรับกรณีที่มีตั้งแต่ 2 คำตอบขึ้นไป เพื่อทำการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของมาตรวัดตัวแปรแต่ละตัว และใช้วิธีการของ Kuder Richardson (KR20) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

2.1 การรับข่าวสารทางการเมือง ได้ค่า KR- 20 = 0.7490

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบบประชาธิปไตย ได้ค่า KR-20 = 0.7234

2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ ได้ค่า KR-20 = 0.7178

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.4 การรับข่าวสารทางการเมือง ได้ค่าอัลฟ่า = .8127

2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวคะแนน ได้ค่าอัลฟ่า = .8082

2.6 การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ค่าอัลฟ่า = .9148

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวความคิด เอกสาร ข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากภาควิชา สังคมและมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไปติดต่อขอข้อมูลจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป จากสำนักงานเทศบาลเมืองราชบุรี

3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วนำไปแจกให้กับประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งและมีชื่ออยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี จำนวน 395 คน หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาตรวจความสมบูรณ์แล้วนำไปประมวลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส (Coding Sheet)แล้วนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

3. นำข้อมูลดังกล่าวมาดำเนินการในขั้นตอนต่อไปเพื่อให้ได้งานวิจัยที่สมบูรณ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อนำมาอธิบายปัจจัยด้านสังคม และเศรษฐกิจ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านกิจกรรมทางการเมือง

ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อนำมาอธิบายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับข่าวสารและความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านกิจกรรมทางการเมือง

2. สถิติวิเคราะห์ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการศึกษาได้แก่

การวิเคราะห์การผันแปร (Analysis of Variance : ANOVA) ใช้เพื่อการทดสอบสมมติฐานและการวิเคราะห์จำแนกพหุ (Multiple Classification Analysis : MCA) ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนน (mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป
Eta	หมายถึง	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามทีละคู่ก่อนปรับตัวแปรอิสระ
Beta	หมายถึง	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามทีละคู่ภายหลังที่มีการปรับตัวแปรอิสระทั้งหมดแล้ว
R	หมายถึง	อัตราความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม
R^2	หมายถึง	แสดงอัตราความสามารถของตัวแปรอิสระในการอธิบายตัวแปรตาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี และวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 395 คน ทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

2.1 การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง
2.2 ความรู้เข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ
2.4 หัวคะแนน

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดราชบุรี

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพประจำ รายได้จากการประกอบอาชีพ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ

(n = 395)

ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	188	47.6
หญิง	207	52.4
อายุ (อายุเฉลี่ย 40.37 ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	112	28.4
31-45 ปี	160	40.5
46 -60 ปี	89	22.5
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	34	88.6
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	6	1.5
ประถมศึกษา	21	5.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	29	7.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย	37	9.4
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	112	28.4
ปริญญาตรี	165	41.8
สูงกว่าปริญญาตรี	25	6.3
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ/ว่างงาน/กำลังหางานทำ/แม่บ้าน	13	3.3
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	52	13.2
พนักงานเอกชนหรือลูกจ้าง	106	26.8
รับจ้าง	62	15.7
เกษตรกรรม	7	1.8
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	128	32.4

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 395)

ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน	63	15.9
10,001-20,000 บาท/เดือน	195	49.4
20,001-30,000 บาท/เดือน	103	26.1
30,001-40,000 บาท/เดือน	19	4.8
มากกว่า 40,000 บาท/เดือน	10	2.5
ไม่มีรายได้ เพราะไม่ได้ประกอบอาชีพ	5	1.3
สมาชิกกลุ่มทางสังคม		
ไม่ได้เป็นสมาชิก	255	64.6
เป็นสมาชิก	140	35.4

ตารางที่ 3 สามารถอธิบายข้อมูลปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 395 คน ได้ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.4 และเพศชาย ร้อยละ 47.6

อายุ กลุ่มตัวอย่าง มีอายุเฉลี่ย 40.37 ปี อายุต่ำสุด 18 ปี อายุสูงสุด 84 ปี กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 31-45 ปี มีมากที่สุด ร้อยละ 40.5 รองลงมา อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ร้อยละ 28.4 และอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป น้อยที่สุด ร้อยละ 8.6

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 41.7 รองลงมา คือ อนุปริญญา/ปวส./ปวท. ร้อยละ 28.4 และน้อยที่สุด ไม่ได้เรียน ร้อยละ 1.5

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 32.4 รองลงมา คือ พนักงานเอกชนหรือลูกจ้าง ร้อยละ 26.8 และน้อยที่สุด คืออาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 1.8

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายได้จากการประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง มีรายได้ 10,001-20,000 บาท/เดือน มากที่สุด ร้อยละ 49.4 รองลงมา มีรายได้ 20,000 – 30,000 บาท/เดือน ร้อยละ 26.1 และไม่มีรายได้ เพราะไม่ได้ประกอบอาชีพ พบน้อยที่สุด ร้อยละ 1.3

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม กลุ่มตัวอย่างไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ร้อยละ 64.6 และเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ร้อยละ 35.4

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

2.1 การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

(n = 395)

ข้อความ	การรับรู้ข่าวสาร			$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
	ประจำ/บ่อยๆ	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย			
สื่อบุคคล						
1. ครอบครัว/ญาติพี่น้อง	242 (61.3)	115 (29.1)	38 (9.6)	1.52	0.66	มาก
2. เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน	219 (55.4)	143 (36.2)	33 (8.4)	1.47	0.65	มาก
3. ผู้นำชุมชน	83 (21.0)	207 (52.4)	105 (26.6)	0.94	0.69	ปานกลาง
4. เจ้าหน้าที่ของรัฐ	69 (17.5)	213 (53.9)	113 (28.6)	0.89	0.67	ปานกลาง
5. หัวคะแนน	31 (7.8)	198 (50.1)	166 (42.0)	0.66	0.62	ต่ำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 395)

ข้อความ	การรับรู้ข่าวสาร			$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
	ประจำ บ่อยๆ	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย			
สื่อมวลชน						
6. หนังสือพิมพ์	306 (77.5)	86 (21.8)	3 (0.8)	1.77	0.44	มาก
7. โทรทัศน์	347 (87.8)	44 (11.1)	4 (1.0)	1.87	0.37	มาก
8. วิทยุ	164 (41.5)	141 (35.7)	90 (22.8)	1.19	0.78	ปานกลาง
สื่อเฉพาะกิจ						
9. เคเบิ้ลทีวี	147 (37.2)	140 (35.4)	108 (27.3)	1.10	0.80	ปานกลาง
10. อินเตอร์เน็ต	190 (48.1)	100 (25.3)	105 (26.6)	1.21	0.84	ปานกลาง
11. หอกระจายเสียงของชุมชน	58 (14.7)	202 (51.1)	135 (34.2)	0.80	0.67	ปานกลาง
12. ป้ายหาเสียง	123 (31.1)	164 (41.5)	108 (27.3)	1.04	0.76	ปานกลาง
รวม				**1.20**	**0.37**	**ปานกลาง**

ตารางที่ 4 พิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่าง มีระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 1.20 เมื่อพิจารณารายข้อ กลุ่มตัวอย่าง รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.87 รองลงมา คือ สื่อทางหนังสือพิมพ์ ค่าเฉลี่ย 1.77 ส่วนการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากหัวคะแนน ค่าเฉลี่ย 0.66

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

(n = 395)

ข้อความ	ตอบใช่	ตอบไม่ใช่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้
1. ระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศไทยถือว่าประชาชนมีอำนาจสูงสุด	350 (88.6)	45 (11.4)	0.88	0.32	มาก
2. การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมืองเท่านั้น*	119 (30.1)	276 (69.9)	0.70	0.46	มาก
3. ผู้หญิงมีสิทธิตามกฎหมายบางประการไม่เท่าเทียมกับผู้ชาย*	155 (39.2)	240 (60.8)	0.61	0.49	ปานกลาง
4. การเลือกตั้งถือเป็นหน้าที่ทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	347 (87.8)	48 (12.2)	0.88	0.33	มาก
5. รัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง	362 (91.6)	33 (8.4)	0.92	0.28	มาก
6. รัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้คนพิการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเท่าเทียมกับคนปกติ	335 (84.8)	60 (15.2)	0.85	0.36	มาก
7. การจัดหาผู้เชี่ยวชาญทางการเมืองมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่สมาชิกในหมู่บ้านถือว่าเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ชุมชน	354 (89.6)	41 (10.4)	0.90	0.31	มาก
8. การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลพยายามหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านที่เรียกว่า "ล็อบบี้" ถือว่าเป็นการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย*	156 (39.5)	239 (60.5)	0.61	0.49	ปานกลาง
9. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอาจเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ได้เช่น การชุมชนทางการเมือง	314 (79.5)	81 (20.5)	0.79	0.40	มาก
10. รัฐธรรมนูญกำหนดให้รัฐปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนทุกคน	345 (87.3)	50 (12.7)	0.87	0.33	มาก
รวม			**0.80**	**0.16**	**มาก**

* ข้อความที่ตอบ “ไม่ใช่”

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 5 พิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบบประชาธิปไตย ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวม 0.80 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ตอบถูกต้องมากที่สุด คือ ประเด็นรัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง (ข้อ 5) ค่าเฉลี่ย 0.92 รองลงมา คือ การจัดหาผู้เชี่ยวชาญทางการเมืองมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่สมาชิกในหมู่บ้านถือว่าเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ชุมชน (ข้อ 7) ค่าเฉลี่ย 0.90 ส่วนข้อที่ตอบถูกต้องน้อยที่สุด คือ ผู้หญิงมีสิทธิตามกฎหมายบางประการไม่เท่าเทียมกับผู้ชาย (ข้อ 3) และการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลพยายามหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านที่เรียกว่า "ล็อบบี้" ถือว่าเป็นการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย(ข้อ 8) ค่าเฉลี่ย 0.61 เท่ากันทั้งสองข้อ

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ

(n = 395)

ข้อความ	ตอบใช่	ตอบไม่ใช่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้
1. สิทธิ หมายถึงสิ่งที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ตั้งแต่เกิดหรือเกิดขึ้นโดยกฎหมายเพื่อให้มนุษย์ได้รับประโยชน์และมนุษย์เป็นผู้เลือกใช้สิ่งนั่นเอง	366 (92.7)	29 (7.3)	0.93	0.26	มาก
2. สิทธิในการมีและใช้ทรัพย์สิน เป็นสิทธิที่บุคคลมีอยู่ตั้งแต่กำเนิด	341 (86.3)	54 (13.7)	0.86	0.34	มาก
3. การห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักรจะกระทำไม่ได้	190 (48.1)	205 (51.9)	0.48	0.50	ปานกลาง
4. ทุกคนมามีสิทธิฟ้องหน่วยราชการให้รับผิดจากการกระทำได้	346 (87.6)	49 (12.4)	0.87	0.33	มาก
5. เนื่องจากศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไทย ดังนั้นพลเมืองไทยทุกคนต้องนับถือศาสนาพุทธเพียงศาสนาเดียว*	83 (21.0)	312 (79.0)	0.79	0.41	มาก
6. การชุมนุมอย่างสงบโดยปราศจากอาวุธเป็นเสรีภาพที่ทุกคนกระทำได้	366 (92.7)	29 (7.3)	0.93	0.26	มาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 395)

ข้อความ	ตอบใช่	ตอบไม่ใช่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้
7. ทุกคนสามารถแข่งขันกันในการประกอบอาชีพได้อย่างเสรี	372 (94.2)	23 (5.8)	0.94	0.23	มาก
8. การรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองถือเป็นเสรีภาพที่ประชาชนกระทำได้	362 (91.6)	33 (8.4)	0.92	0.28	มาก
9. รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง*	241 (61.0)	154 (39.0)	0.39	0.49	ปานกลาง
10. การเสียภาษีเป็นหน้าที่ของผู้มีรายได้	372 (94.2)	23 (5.8)	0.94	0.23	มาก
11. การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของชาวราชบุรีทุกคน	356 (90.1)	39 (9.9)	0.90	0.30	มาก
12. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหน้าที่ของรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว*	139 (35.2)	256 (64.8)	0.65	0.48	ปานกลาง
รวม			**0.80**	**0.12**	**มาก**

* ข้อความที่ตอบ “ไม่ใช่”

ตารางที่ 6 พิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ ระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวม 0.80 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ตอบถูกต้องมากที่สุด คือ ทุกคนสามารถแข่งขันกันในการประกอบอาชีพได้อย่างเสรี (ข้อ 7) และประเด็นการเสียภาษีเป็นหน้าที่ของผู้มีรายได้ (ข้อ 10) ค่าเฉลี่ย 0.94 เท่ากันทั้งสองข้อ รองลงมา คือ สิทธิ หมายถึงสิ่งที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ตั้งแต่เกิดหรือเกิดขึ้นโดยกฎหมายเพื่อให้มนุษย์ได้รับประโยชน์และมนุษย์เป็นผู้เลือกใช้สิ่งนั่นเอง (ข้อ 1) และการชุมนุมอย่างสงบโดยปราศจากอาวุธเป็นเสรีภาพที่ทุกคนกระทำได้ (ข้อ 6) ค่าเฉลี่ย 0.93 เท่ากันทั้งสองข้อ ส่วนข้อที่ตอบถูกต้องน้อยที่สุด คือรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (ข้อ 9) ค่าเฉลี่ย 0.39

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของหัวคะแนน

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี เกี่ยวกับบทบาทของหัวคะแนน

(n = 395)

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. หัวคะแนนเป็นเสมือนตัวกลางระหว่างชาวบ้านผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง	98 (24.8)	159 (40.3)	87 (22.0)	25 (6.3)	26 (6.6)	3.70	1.11	มาก
2. ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่ยอมรับว่าหัวคะแนนเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวบ้านหรือผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่ชาวบ้านนับถือ	104 (26.3)	168 (42.5)	95 (24.1)	16 (4.1)	12 (3.0)	3.85	0.96	มาก
3. หัวคะแนนมีบทบาททำให้ผู้สมัครเลือกตั้งได้รับการเลือกตั้ง	84 (21.3)	159 (40.3)	115 (29.1)	26 (6.6)	11 (2.8)	3.71	0.97	มาก
4. บ่อยครั้งท่านลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครตามหัวคะแนนโดยไม่รู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้ง	28 (7.1)	67 (17.0)	88 (22.3)	83 (21.0)	129 (32.7)	2.45	1.29	ปานกลาง
5. ท่านลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครเพราะมีความคุ้นเคยกันกับหัวคะแนน	27 (6.8)	66 (16.7)	89 (22.5)	82 (20.8)	131 (33.2)	2.43	1.29	ปานกลาง
6. การแจกแจงซื้อเสียงโดยผ่านหัวคะแนน เป็นเรื่องธรรมดาที่แก้ไขไม่ได้	113 (28.6)	141 (35.7)	75 (19.0)	24 (6.1)	42 (10.6)	3.65	1.25	ปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 395)

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
7. งานที่สำคัญอย่างหนึ่งของหัวคะแนนคือการติดตามความเคลื่อนไหวของคู่แข่งเพื่อตรวจสอบความนิยมของประชาชน	95 (24.1)	176 (44.6)	97 (24.6)	18 (4.6)	9 (2.3)	3.84	0.92	มาก
8. หัวคะแนนที่เป็นผู้นำชุมชนหรือบุคคลในท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้งมากกว่าบุคคลภายนอก	103 (26.1)	164 (41.5)	104 (26.3)	18 (4.6)	6 (1.5)	3.86	0.91	มาก
9. ระบบอาวุโส ระบบเครือญาติและหลักกตัญญูกตเวทิตาของสังคมไทยทำให้หัวคะแนนมีบทบาทสำคัญในการโน้มน้าวผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนลงคะแนนแก่ผู้สมัครที่หัวคะแนนให้การสนับสนุน	96 (24.3)	186 (47.1)	81 (20.5)	19 (4.8)	13 (3.3)	3.84	0.96	มาก
10. หัวคะแนนสามารถคุมคะแนนเสียงได้มากเท่าไรก็จะมีอำนาจต่อรองผลประโยชน์จากผู้สมัครรับเลือกตั้งได้มากเท่านั้น	91 (23.0)	167 (42.3)	88 (22.3)	32 (8.1)	17 (4.3)	3.72	1.04	มาก
รวม						**3.51**	**0.70**	**มาก**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 7 พิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของหัวคะแนนระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 3.51 เมื่อพิจารณารายข้อ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยว่าหัวคะแนนที่เป็นผู้นำชุมชนหรือบุคคลในท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้งมากกว่าบุคคลภายนอก (ข้อ 8) มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.86 รองลงมา คือผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่ยอมรับว่าหัวคะแนนเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวบ้านหรือผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่ชาวบ้านนับถือ (ข้อ 2) ค่าเฉลี่ย 3.85 และน้อยที่สุด คือ ท่านลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครเพราะมีความคุ้นเคยกันกับหัวคะแนน (ข้อ 5) ค่าเฉลี่ย 2.43

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบางเมืองราชบุรี เป็นรายด้าน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
ด้านการเลือกตั้ง	1.74	0.61	ปานกลาง
ด้านกิจกรรมทางการเมือง	1.18	0.59	ปานกลาง
รวม	**1.46**	**0.54**	**ปานกลาง**

ตารางที่ 8 พิจารณาโดยรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 1.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับปานกลางทั้งสองด้าน โดยมีระดับการมีส่วนร่วมด้านการเลือกตั้งมากกว่าด้านกิจกรรมทางการเมือง ค่าเฉลี่ย 1.74 และ 1.18 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี เป็นรายข้อ

(n = 395)

ข้อความ	การมีส่วนร่วมทางการเมือง				$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	ทุกครั้ง	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย			
<u>การเลือกตั้ง</u>							
1. การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปในระดับชาติ	271 (68.6)	90 (22.8)	25 (6.3)	9 (2.3)	2.58	0.71	มาก
2. การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น	275 (69.6)	92 (23.3)	21 (5.3)	7 (1.8)	2.61	0.67	มาก
3. การไปฟังการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับชาติ	21 (5.3)	107 (27.1)	192 (48.6)	75 (19.0)	1.19	0.80	ปานกลาง
4. การไปฟังการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นทุกครั้ง	25 (6.3)	111 (28.1)	180 (45.6)	79 (20.0)	1.21	0.83	ปานกลาง
5. การชักชวนให้บุคคลในครอบครัวไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	125 (31.6)	148 (37.5)	97 (24.6)	25 (6.3)	1.94	0.90	ปานกลาง
6. การชักชวนให้บุคคลที่ท่านได้รู้จักไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง	89 (22.5)	160 (40.5)	116 (29.4)	30 (7.6)	1.78	0.88	ปานกลาง
7. ติดตามผลการนับคะแนนเสียงการเลือกตั้งจากสื่อต่างๆ	99 (25.1)	141 (35.7)	135 (34.2)	20 (5.1)	1.81	0.87	ปานกลาง
8. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ	40 (10.1)	144 (36.5)	153 (38.7)	58 (14.7)	1.42	0.86	ปานกลาง
9. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง	43 (10.9)	125 (31.6)	160 (40.5)	67 (17.0)	1.36	0.89	ปานกลาง
10. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลต่างๆ เกี่ยวกับนโยบายของพรรคการเมืองต่างๆ ก่อนการตัดสินใจเลือกตั้ง	73 (18.5)	126 (31.9)	138 (34.9)	58 (14.7)	1.54	0.96	ปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n = 395)

ข้อความ	การมีส่วนร่วมทางการเมือง				$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
	ทุกครั้ง	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย			
<u>กิจกรรมทางการเมือง</u>							
1. การติดตามนโยบายใหม่ๆ ของรัฐบาลที่มีการแถลงข่าว	102 (25.8)	152 (38.5)	125 (31.6)	16 (4.1)	1.86	0.85	ปานกลาง
2. ติดตามพฤติกรรมของนักการเมืองที่ชื่นชอบเสมอๆ	71 (18.0)	139 (35.2)	154 (39.0)	31 (7.8)	1.63	0.87	ปานกลาง
3. ติดตามการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรี	58 (14.7)	128 (32.4)	175 (44.3)	34 (8.6)	1.53	0.85	ปานกลาง
4. ติดตามการย้ายพรรคของนักการเมือง	15 (3.8)	73 (18.5)	208 (52.7)	99 (25.1)	1.01	0.77	ปานกลาง
5. ติดตามรายการรัฐบาลยิ่งลักษณ์พบประชาชน	20 (5.1)	100 (25.3)	162 (41.0)	113 (28.6)	1.07	0.86	ปานกลาง
6. ท่านวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับนโยบายใหม่ๆ ของรัฐบาลกับบุคคลที่ท่านรู้จักด้วยกันเสมอๆ	24 (6.1)	115 (29.1)	208 (52.7)	48 (12.2)	1.29	0.76	ปานกลาง
7. ติดตามผลการนับคะแนนเสียงการเลือกตั้งจากสื่อต่าง ๆ	24 (6.1)	116 (29.4)	211 (53.4)	44 (11.1)	1.30	0.75	ปานกลาง
8. ท่านเคยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองผ่านสื่อต่างๆ เช่นหนังสือพิมพ์ อินเตอร์เน็ต	18 (4.6)	96 (24.3)	90 (22.8)	191 (48.4)	0.85	0.94	น้อย
9. ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ชื่นชอบ	17 (4.3)	70 (17.7)	77 (19.5)	231 (58.5)	0.68	0.91	น้อย
10. ท่านช่วยโฆษณาหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	14 (3.5)	62 (15.7)	78 (19.7)	241 (61.0)	0.62	0.87	น้อย
รวม					**1.46**	**0.54**	**ปานกลาง**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 9 พิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 1.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

ด้านการเลือกตั้ง พิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 1.74 เมื่อพิจารณารายข้อ กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเด็นการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น (ข้อ 2) มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.61 รองลงมา คือ การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปในระดับชาติ (ข้อ 1) ค่าเฉลี่ย 2.58 ส่วนข้อที่มีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด คือ การไปฟังการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับชาติ (ข้อ 3) ค่าเฉลี่ย 1.19

ด้านกิจกรรมทางการเมือง พิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.18 โดยเมื่อพิจารณารายข้อ กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการติดตามนโยบายใหม่ ๆ ของรัฐบาลที่มีการแถลงข่าว (ข้อ 1) มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.86 รองลงมา คือ การติดตามพฤติกรรมของนักการเมืองที่ชื่นชอบเสมอๆ (ข้อ 2) ค่าเฉลี่ย 1.63 ส่วนข้อที่มีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด คือ การช่วยโฆษณาหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ข้อ 10) ค่าเฉลี่ย 0.62

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยใช้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.1 เพศของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.2 อายุของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.3 ระดับการศึกษาของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.4 อาชีพของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.5 รายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง(ในภาพรวม)ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ

(n = 395)

ที่มาของความผันแปร	ผลรวมยกกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง	F	ระดับนัยสำคัญของ F
ตัวแปรอิสระ	**4088.383**	**8**	**511.048**	**4.784**	**.000***
- เพศ	64.464	1	64.464	.603	.438
- อายุ	398.180	2	199.090	1.864	.156
- ระดับการศึกษา	619.176	1	619.176	5.797	.017*
- อาชีพ	682.568	2	341.284	3.195	.042*
- รายได้	512.897	1	512.897	4.802	.029*
- การเป็นสมาชิกกลุ่ม	1811.099	1	1811.099	16.955	.000*
ค่าผันแปรที่อธิบายได้	**4088.383**	**8**	**511.048**	**4.784**	**.000***
การผันแปรที่เหลือ	**41231.860**	**386**	**106.818**		
การผันแปรทั้งหมด	**45320.243**	**394**	**115.023**		

* มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง(ในภาพรวม)ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ถ้าพิจารณาแต่ละตัวแปร พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปผลการวิจัยได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1, 1.3, 1.4, 1.5 และ 1.6 แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.1 และ 1.2

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ

(n = 395)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ
เพศ			
ชาย	188	29.7074	29.7205
หญิง	207	28.8986	28.8594
		Eta = 0.038	Beta=0.042
อายุ			
ต่ำกว่า 30 ปี	112	27.7232	28.4848
31 – 44 ปี	148	29.6689	29.2483
ตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป	135	30.1556	29.9849
		Eta =0.094	Beta=0.055
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	205	28.2000	28.6543
ปริญญาตรีขึ้นไป	190	30.4526	29.9625
		Eta = 0.105	Beta=.0.061
อาชีพ			
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานหรือลูกจ้าง	158	29.7342	29.5732
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	128	30.5938	30.6226
อื่น ๆ	109	27.0917	27.2912
		Eta = 0.131	Beta= 0.122
รายได้			
20,000 บาท และต่ำกว่า	263	28.0684	28.4752
มากกว่า 20,000 บาท	132	31.7045	30.8942
		Eta = 0.160	Beta= 0.107
การเป็นสมาชิกกลุ่ม			
ไม่ได้เป็นสมาชิก	255	27.5608	27.6599
เป็นสมาชิก	140	32.4214	32.2409
		Eta = 0.217	Beta= 0.205
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (R^2)			**.090**
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R)			**.300**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์การจำแนกพหุการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ การเป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มากที่สุด (Eta =.217, Beta=.205) รองลงมา คือ รายได้ (Eta =.160, Beta=.107) และอาชีพ (Eta =.131, Beta=.122) และน้อยที่สุด คือ เพศ (Eta =.038, Beta=.042)

จากการวิเคราะห์การจำแนกพหุดังกล่าวข้างต้น สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับได้ดังนี้

การเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม มีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่าประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ (ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 32.4214และ 27.5608 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 32.2409 และ 27.6599 ตามลำดับ)

รายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท มีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 20,000 บาท และต่ำกว่า โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ (ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 31.7045 และ 28.0684 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 30.8942 และ 28.4752 ตามลำดับ)

อย่างไรก็ตามแม้ว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานหรือลูกจ้าง และมากกว่าอาชีพอื่น ๆ โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ(ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 30.5938 29.7342 และ 27.0917 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 30.6226 29.5732 และ 27.2912 ตามลำดับ)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ(ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 30.4526 และ 28.2000 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 29.9625 และ 28.6543 ตามลำดับ)

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

2.1 เพศของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

2.2 อายุของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

2.3 ระดับการศึกษาของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

2.4 อาชีพของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

2.5 รายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

2.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ

(n = 395)

ที่มาของความผันแปร	ผลรวมยกกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง	F	ระดับนัยสำคัญของ F
ตัวแปรอิสระ	**1200.312**	**8**	**150.039**	**4.254**	**.000***
- เพศ	76.228	1	76.228	2.161	.142
- อายุ	242.452	2	121.226	3.437	.033*
- ระดับการศึกษา	152.146	1	152.146	4.314	.038*
- อาชีพ	87.955	2	43.977	1.247	.289
- รายได้	308.394	1	308.394	8.743	.003*
- การเป็นสมาชิกกลุ่ม	333.138	1	333.138	9.445	.002*
ค่าผันแปรที่อธิบายได้	**1200.312**	**8**	**150.039**	**4.254**	**.000***
การผันแปรที่เหลือ	**13614.919**	**386**	**35.272**		
การผันแปรทั้งหมด	**14815.230**	**394**	**37.602**		

* มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ถ้าพิจารณาแต่ละตัวแปร พบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปผลการวิจัยได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2, 2.2, 2.3, 2.5 และ 2.6 แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2.1 และ 2.4

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ

(n = 395)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ
เพศ			
ชาย	188	17.8989	17.9210
หญิง	207	17.0193	16.992
		Eta = .072	Beta= .075
อายุ			
ต่ำกว่า 30 ปี	112	16.2143	16.5939
31 – 44 ปี	148	17.7635	17.5602
ตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป	134	18.0963	18.0043
		Eta =.128	Beta= .092
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	205	16.9415	17.2325
ปริญญาตรีขึ้นไป	190	17.9737	17.6596
		Eta = .084	Beta= .035
อาชีพ			
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานหรือลูกจ้าง	158	17.7278	17.7923
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	128	17.8047	17.6163
อื่น ๆ	109	16.5872	16.7150
		Eta = .086	Beta= .074
รายได้			
20,000 บาท และต่ำกว่า	263	16.6312	16.7934
มากกว่า 20,000 บาท	132	19.0455	18.7223
		Eta = .186	Beta= .149
การเป็นสมาชิกกลุ่ม			
ไม่ได้เป็นสมาชิก	255	16.6314	16.7416
เป็นสมาชิก	140	18.9071	18.7063
		Eta =.178	Beta= .153
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (R^2)		**.081**	
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R)		**.285**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์การจำแนกพหุการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ก่อนการปรับค่าตัวแปรอิสระ รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี มากที่สุด (Eta =.186) รองลงมา คือ การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม (Eta =.178) อายุ (Eta =.153) และน้อยที่สุด คือ เพศ (Eta =.072) ส่วนหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งมากที่สุด (Beta = .153) รองลงมา คือ รายได้ (Beta = .149) อายุ (Beta = .092) และน้อยที่สุด คือ ระดับการศึกษา (Beta = .035)

จากการวิเคราะห์การจำแนกพหุดังกล่าวข้างต้น สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ ดังนี้

การเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง มากกว่าประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ (ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 18.9071 และ 16.6314 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 18.7063 และ 16.7416 ตามลำดับ)

รายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีรายได้ มากกว่า 20,000 บาท มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง มากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 20,000 บาท และต่ำกว่า โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ (ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 19.0455 และ 16.6312 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 18.7223 และ 16.7934 ตามลำดับ)

อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ก่อนการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีอายุ 35 - 44 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง มากกว่าประชาชนที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 35 ปี (ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 18.0963, 17.7635 และ16.2143 ส่วนค่าหลังการปรับค่าตัวแปร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อิสระ ประชาชนที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป จะมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งมากกว่า ประชาชนที่มีอายุ 35-44 ปี และ ต่ำกว่า 35 ปี (ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 18.0043, 17.5602 และ 16.5939 ตามลำดับ)

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

3.1 เพศของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

3.2 อายุของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

3.3 ระดับการศึกษาของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

3.4 อาชีพของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

3.5 รายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

3.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ

(n = 395)

ที่มาของความผันแปร	ผลรวมยกกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง	F	ระดับนัยสำคัญของ F
ตัวแปรอิสระ	**1094.935**	**8**	**136.867**	**4.230**	**.000***
- เพศ	0.493	1	.493	.015	.902
- อายุ	19.356	2	9.678	.299	.742
- ระดับการศึกษา	157.465	1	157.465	4.867	.028*
- อาชีพ	301.023	2	150.512	4.652	.010*
- รายได้	25.868	1	25.868	.800	.372
- การเป็นสมาชิกกลุ่ม	590.730	1	590.730	18.258	.000*
ค่าผันแปรที่อธิบายได้	**1094.935**	**8**	**136.867**	**4.230**	**.000***
การผันแปรที่เหลือ	**12488.645**	**386**	**32.354**		
การผันแปรทั้งหมด	**13583.580**	**394**	**34.476**		

* มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ถ้าพิจารณาแต่ละตัวแปร พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ และการเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปผลการวิจัยได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3, 3.3, 3.4 และ 3.6 แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3.1, 3.2 และ 3.5

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ

(n = 395)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ
เพศ			
ชาย	188	11.8085	11.8295
หญิง	207	11.8792	11.8602
		Eta = .006	Beta= .003
อายุ			
ต่ำกว่า 30 ปี	112	11.5089	11.8909
31 – 44 ปี	148	11.9054	11.6881
ตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป	135	12.0593	11.9806
		Eta = .038	Beta= .022
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	205	11.2585	11.4218
ปริญญาตรีขึ้นไป	190	12.4789	12.3028
		Eta = .104	Beta= .075
อาชีพ			
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานหรือลูกจ้าง	158	12.0063	11.7809
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	128	12.7891	13.0063
อื่น ๆ	109	10.5046	10.5763
		Eta = .152	Beta= .160
รายได้			
20,000 บาท และต่ำกว่า	263	11.4373	11.6818
มากกว่า 20,000 บาท	132	12.6591	12.1719
		Eta = .098	Beta= .039
การเป็นสมาชิกกลุ่ม			
ไม่ได้เป็นสมาชิก	255	10.9294	10.9183
เป็นสมาชิก	140	13.5143	13.5345
		Eta = .211	Beta= .213
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (R^2)		**.284**	
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R)		**.081**	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์การจำแนกพหุการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระการเป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี มากที่สุด (Eta =.211, Beta=.213) รองลงมา คือ อาชีพ (Eta =.152, Beta=.160) และน้อยที่สุด คือ เพศ (Eta =.006, Beta=.003)

จากการวิเคราะห์การจำแนกพหุดังกล่าวข้างต้น สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ ได้ดังนี้

การเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ (ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 13.5143 และ 10.9294 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 13.5345 และ 10.9183 ตามลำดับ)

อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานหรือลูกจ้าง และอาชีพอื่นๆ โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ(ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 12.7891, 12.0063 และ 10.5046 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 13.0063, 11.7809 และ 10.5763 ตามลำดับ)

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ (ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 12.4789 และ 11.2585 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 12.3028 และ 11.4218 ตามลำดับ)

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

4.1 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี

4.2 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี

4.3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี

4.4 ความคิดเห็นต่อหัวคะแนนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

(n = 395)

ที่มาของความผันแปร	ผลรวมยกกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง	F	ระดับนัยสำคัญของ F
ตัวแปรอิสระ	**8445.609**	**4**	**2111.402**	**22.331**	**.000***
- การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	5559.059	1	5559.059	58.795	.000*
- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย	2724.680	1	2724.680	28.817	.000*
- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ของพลเมืองไทย	135.073	1	135.073	1.429	.233
- ความคิดเห็นต่อหัวคะแนน	26.796	1	26.796	.283	.595
ค่าผันแปรที่อธิบายได้	**8445.609**	**4**	**2111.402**	**22.331**	**.000***
การผันแปรที่เหลือ	**36874.634**	**390**	**94.550**		
การผันแปรทั้งหมด	**45320.243**	**394**	**115.026**		

* มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทย และหัวคะแนน ถ้าพิจารณาแต่ละตัวแปร พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปผลการวิจัยได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4, 4.1 และ4.2 แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4.3 และ 4.4

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

(n = 395)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ
การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง			
ระดับน้อย	193	25.4456	26.0121
ระดับมาก	202	32.9505	32.4093
		Eta = .350	Beta= .299
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย			
ระดับน้อย	224	26.5268	27.0016
ระดับมาก	171	32.8947	32.2728
		Eta = .295	Beta= .244
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทย			
ระดับน้อย	156	27.1987	28.5320
ระดับมาก	239	30.6444	29.7741
		Eta =.157	Beta= .057
ความคิดเห็นต่อหัวคะแนน			
ระดับน้อย	211	28.8483	29.0399
ระดับมาก	184	29.7826	29.5630
		Eta = .044	Beta= .024
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (R^2)		**.186**	
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R)		**.432**	

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์การจำแนกพหุการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีมากที่สุด (Eta =.350, Beta=.299) รองลงมา คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย (Eta =.295, Beta=.244) และน้อยที่สุด คือ หัวคะแนน (Eta =.044, Beta=.024)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากการวิเคราะห์การจำแนกพหุดังกล่าวข้างต้น สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ดังนี้

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองระดับมาก มีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่าประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองระดับน้อย โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ(ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 32.9505 และ 25.4456 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 32.4093 และ 26.0121 ตามลำดับ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยในระดับมากมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยระดับน้อย โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ (ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 32.8947 และ 26.5268 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 32.2728 และ 27.0016 ตามลำดับ)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทยของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่มีประเด็นที่น่าสังเกต กล่าวคือ ทั้งก่อนและหลังปรับค่าตัวแปรอิสระประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทยระดับมาก มีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทยในระดับน้อย โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ(ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ 30.6444 และ 27.1987 ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ 29.7741 และ 28.5320 ตามลำดับ)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

5.1 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

5.2 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

5.3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

5.4 ความคิดเห็นต่อหัวคะแนนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

(n = 395)

ที่มาของความผันแปร	ผลรวมยกกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง	F	ระดับนัยสำคัญของ F
ตัวแปรอิสระ	**2285.357**	**4**	**571.339**	**17.783**	**.000***
- การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	2002.114	1	2002.114	62.317	.000*
- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย	214.339	1	214.339	6.671	.010*
- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ของพลเมืองไทย	68.438	1	68.438	2.130	.145
- ความคิดเห็นต่อหัวคะแนน	0.466	1	0.466	.015	.904
ค่าผันแปรที่อธิบายได้	**2285.357**	**4**	**571.339**	**17.783**	**.000***
การผันแปรที่เหลือ	**12529.873**	**390**	**32.128**		
การผันแปรทั้งหมด	**14815.230**	**394**	**37.602**		

* มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทย และหัวคะแนน ถ้าพิจารณาแต่ละตัวแปร พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปผลการวิจัยได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ 5, 5.1 และ 5.2 แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 5.3 และ 5.4

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนเทศบาลเมืองราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

(n = 395)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ
การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง			
ระดับน้อย	193	15.1347	15.3495
ระดับมาก	202	19.6386	19.4334
		Eta = .368	Beta= .333
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย			
ระดับน้อย	224	16.5089	16.8155
ระดับมาก	171	18.6550	18.2533
		Eta = .174	Beta= .116
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทย			
ระดับน้อย	156	16.1859	16.9052
ระดับมาก	239	18.2552	17.7858
		Eta = .165	Beta= .070

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 19 (ต่อ)

(n = 395)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ
ความคิดเห็นต่อหัวคะแนน			
ระดับน้อย	211	17.3507	17.4701
ระดับมาก	184	17.5380	17.4011
		Eta = .015	Beta= .006
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (R^2)		**.154**	
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R)		**.393**	

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์การจำแนกพหุการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มากที่สุด (Eta =.368, Beta=.333) รองลงมา คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย (Eta =.174, Beta=.116) ส่วนน้อยที่สุด คือ หัวคะแนน (Eta =.015, Beta=.006

จากการวิเคราะห์การจำแนกพหุดังกล่าวข้างต้น สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ ดังนี้

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองระดับมาก มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง มากกว่าประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองระดับน้อย โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ (ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 19.6386 และ 15.1347 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 19.4334 และ 15.3495 ตามลำดับ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยระดับมาก มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งมากกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยในระดับน้อย โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ (ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 18.6550และ 16.5089 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 18.2533 และ 16.8155 ตามลำดับ)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง แต่มีประเด็นที่น่าสังเกต กล่าวคือ ทั้งก่อนและหลังปรับค่าตัวแปรอิสระประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทยระดับมาก มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง มากกว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทยระดับน้อย โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ (ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ 18.2552 และ 16.1859 ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ 17.7858 และ 16.9052 ตามลำดับ)

สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

6.1 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

6.2 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

6.3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

6.4 หัวคะแนนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

(n = 395)

ที่มาของความผันแปร	ผลรวมยกกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง	F	ระดับนัยสำคัญของ F
ตัวแปรอิสระ	**2345.045**	**4**	**586.261**	**20.344**	**.000***
- การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	888.881	1	888.881	30.846	.000*
- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย	1410.614	1	1410.614	48.951	.000*
- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ของพลเมืองไทย	11.218	1	11.218	.389	.533
- ความคิดเห็นต่อหัวคะแนน	34.331	1	34.331	1.191	.276
ค่าผันแปรที่อธิบายได้	**2345.045**	**4**	**586.261**	**20.344**	**.000***
การผันแปรที่เหลือ	**11238.535**	**390**	**28.817**		
การผันแปรทั้งหมด	**13583.580**	**394**	**34.476**		

* มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทย และหัวคะแนน ถ้าพิจารณาแต่ละตัวแปร พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปผลการวิจัยได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ 6, 6.1 และ 6.2 แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 6.3 และ 6.4

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

(n = 395)

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ
การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง			
ระดับน้อย	193	10.3109	10.6626
ระดับมาก	202	13.3119	12.9759
		Eta = .256	Beta= .197
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย			
ระดับน้อย	224	10.0179	10.1861
ระดับมาก	171	14.2398	14.0194
		Eta = .357	Beta= .324
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทย			
ระดับน้อย	156	11.0128	11.6268
ระดับมาก	239	12.3891	11.9884
		Eta = .115	Beta= .030
ความคิดเห็นต่อหัวคะแนน			
ระดับน้อย	211	11.4976	11.5698
ระดับมาก	184	12.2446	12.1619
		Eta = 0.64	Beta= .050
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (R^2)		**.173**	
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R)		**.415**	

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์การจำแนกพหุการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีมากที่สุด (Eta =.357, Beta=.324) รองลงมา คือ การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง (Eta =.256, Beta=.197) และน้อยที่สุด คือ หัวคะแนน (Eta =.064, Beta=.050)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากการวิเคราะห์การจำแนกพหุดังกล่าวข้างต้น สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองระดับมาก มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง มากกว่าประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองระดับน้อย โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ (ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 13.3119 และ 10.3109 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 12.9759 และ 10.6626 ตามลำดับ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยระดับมากมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองมากกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยระดับน้อย โดยพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ (ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับตัวแปรอิสระ 14.2398 และ 10.0179 ค่าเฉลี่ยหลังการปรับตัวแปรอิสระ 14.0194 และ 10.1861 ตามลำดับ)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทยของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง แต่มีประเด็นที่น่าสังเกต กล่าวคือ ทั้งก่อนและหลังปรับค่าตัวแปรอิสระประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทยในระดับมาก จะมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านกิจกรรมทางการเมือง มากกว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองไทยในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ 12.3891 และ 11.0128 ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ 11.9884 และ 11.6268 fตามลำดับ)

ความคิดเห็นต่อหัวคะแนนก็เช่นเดียวกัน ถึงแม้จะไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง แต่มีประเด็นที่น่าสังเกต กล่าวคือ ทั้งก่อนและหลังปรับค่าตัวแปรอิสระประชาชนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวคะแนนระดับมาก มีส่วนร่วมทางการเมือง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านกิจกรรมทางการเมือง มากกว่าประชาชนที่มีความคิดเห็นทางการเมืองเกี่ยวกับหัวคะแนนระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ 12.2446 และ 11.4976 ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ 12.1619 และ 11.5698 ตามลำดับ)

ข้อวิจารณ์

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 395 คน โดยมีตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัยหลายตัวแปร ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การรับข่าวสารทางการเมือง จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีการรับข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชนมากที่สุด คือ ผ่านทางโทรทัศน์ อาจเป็นเพราะเป็นช่องทางในการเข้าถึงที่สะดวก และง่ายต่อการติดตาม มีจุดเด่นตรงที่มีทั้งภาพและเสียง และสื่อโทรทัศน์ค่อนข้างมีความหลากหลาย สามารถเลือกรายการ เลือกช่อง หรือช่วงเวลาที่สามารถติดตามได้ โดยมีความได้เปรียบกว่าสื่อประเภทอื่นๆ ตรงที่มีความรวดเร็ว ฉับไว และทันต่อเหตุการณ์ ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึก เพราะได้เห็นทั้งภาพและเสียง ได้เห็นอารมณ์ของคนให้สัมภาษณ์ รวมทั้งสื่อโทรทัศน์ นอกจากจะติดตามผ่านช่องฟรีทีวีแล้ว ประชาชนยังสามารถติดตามจากช่องเคเบิ้ลทีวี ซึ่งมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

สำหรับการรับข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อเฉพาะกิจน้อยที่สุด โดยเฉพาะผ่านทางหัวคะแนน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวคะแนนเป็นกลุ่มคนเฉพาะกิจที่ทำหน้าที่ในการเชิญชวนให้ประชาชนลงคะแนนเลือกตั้งให้กับฝ่ายที่ตนสนับสนุน ดังนั้นหัวคะแนนของแต่ละฝ่ายจึงปิดกั้นข้อมูลทางการเมืองที่แท้จริงเพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่งที่ตนเองสนับสนุน และอาจจะเป็นได้ว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่ได้สำรวจไม่ได้เข้ารวมเป็นสมาชิกกลุ่มหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าที่ควร ดังนั้นประชาชนจึงมีการรับข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อทางนี้น้อยที่สุด

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย จากการศึกษาพบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยในระดับมาก โดยมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นรัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

และหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตย และจากสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันที่ประสบปัญหาทางการเมือง เกิดความขัดแย้งระหว่างพรรคการเมืองมาอย่างยาวนาน ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่มีแนวคิด และอุดมคติที่เหมือนกัน ก่อตั้งพรรคการเมืองขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ประชาชน และอาสาเข้ามาแก้ไขปัญหาของประเทศให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจากเหตุการณ์ดังกล่าว จึงส่งผลให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในประเด็นการรวมตัวของประชาชนเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองมากที่สุด

สำหรับประเด็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายบางประการไม่เท่าเทียมกับผู้ชายและประเด็นการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลพยายามหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านที่เรียกว่า "ล็อบบี้" ถือว่าเป็นการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้มีสิทธิตามกฎหมาย และรัฐธรรมนูญไทย กำหนดให้ผู้หญิง และผู้ชาย มีสิทธิตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งการล็อบบี้ ไม่ถือเป็นกติกาทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยจัดว่าเป็นการริดรอนสิทธิ เสรีภาพในการตัดสินใจของบุคคลในฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายค้าน ดังนั้นประชาชนจึงมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวน้อยที่สุด

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญในระดับมาก โดยมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นทุกคนสามารถแข่งขันกันในการประกอบอาชีพได้อย่างเสรี และประเด็นการเสียภาษีเป็นหน้าที่ของผู้มีรายได้มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประเด็นทุกคนสามารถแข่งขันกันในการประกอบอาชีพได้อย่างเสรี และประเด็นการเสียภาษีเป็นหน้าที่ของผู้มีรายได้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องการดำรงชีพของประชาชน ประชาชนจึงให้ความสำคัญกับทั้ง 2 ประเด็นนี้ จึงมีการศึกษา และเรียนรู้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีพ และชีวิตประจำวัน ตามที่รัฐธรรมนูญไทยกำหนดให้ประชาชนต้องทราบ และเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทย

สำหรับประเด็นรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ได้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการดำรงชีพของประชาชนในชีวิตประจำวันโดยตรง ประชาชนจึงไม่ค่อยให้ความสนใจ อีกทั้งเรื่องการใช้สิทธิเลือกตั้งก็มิได้มีผลกระทบโดยตรงกับประชาชน ประชาชนจึงละเลยการศึกษาข้อมูลของประเด็นดังกล่าวตามที่ รัฐธรรมนูญกำหนด ดังนั้นจึงมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวน้อยที่สุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. หัวคะแนน จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความเห็นเกี่ยวกับหัวคะแนนในระดับมาก โดยเห็นด้วยในประเด็นหัวคะแนนที่เป็นผู้นำชุมชนหรือบุคคลในท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้งมากกว่าบุคคลภายนอกมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในชุมชนต่างๆ มักให้ความสำคัญกับผู้นำชุมชน หรือบุคคลที่มีความสำคัญในท้องถิ่น อาทิเช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งบุคคลดังกล่าวจัดว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา และให้ความช่วยเหลือประชาชนในท้องที่ หรือภายในชุมชนต่างๆ ดังนั้นจึงมีบทบาทสำคัญต่อการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชน มากกว่าบุคคลภายนอกที่ประชาชนในท้องถิ่นไม่รู้จัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Mayer (1971) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเมืองและสังคมในประเทศอินเดีย กล่าวถึง หัวคะแนนมักจะโน้มน้าวจูงใจให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และคะแนนเสียงสนับสนุนผู้สมัครโดยการใช้ความผูกพัน เช่น การมีวรรณะเดียวกัน การเป็นญาติกัน หรือการเป็นเพื่อนกันและการมีภูมิลำเนาเดียวกัน

อย่างไรก็ตามประชาชนมีความเห็นเกี่ยวกับหัวคะแนนในประเด็นการลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัคร เพราะมีความคุ้นเคยกับกับหัวคะแนนน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแม้ว่าประชาชนจะมีความคุ้นเคยกับหัวคะแนน แต่อาจมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน อาทิ นโยบายทางการเมืองที่นำเสนอ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครตามความต้องการของหัวคะแนนได้

5. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของจิรโชค วีระสัย และคณะ (2538: 445-446) ได้กล่าวว่า ในทุกสังคมจะมีกลุ่มคนที่มีส่วนร่วมทางการเมือง และมีระดับของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันไป อาจแบ่งเป็นลำดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปหามาก ทั้งการรับฟังข่าวสารทางการเมือง การออกเสียง และลงคะแนน การชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง การชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง และการช่วยโฆษณาให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศสนับสนุนหรือให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป เป็นต้น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากที่สุด แต่การไปฟังการหาเสียงขอผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับชาติมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับชาติ มีการลงพื้นที่เพื่อประกาศนโยบายตามพื้นที่หลักภายในจังหวัดเท่านั้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ซึ่งส่งผลให้ประชาชนต้องเดินทางไปร่วมรับฟังการหาเสียงนอกพื้นที่หมู่บ้านของตนเอง โดยต้องเสียเวลา และค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อไปร่วมรับฟังการหาเสียง ดังนั้นประชาชนส่วนใหญ่จึงเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับฟังน้อยที่สุด ในขณะที่การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ที่ประชาชนให้ความสำคัญและเข้าไปมีส่วนร่วมในการสิทธิ์เลือกตั้งมากที่สุด เนื่องจากได้รับประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรม ซึ่งเป็นผลจากนโยบายที่นักการเมืองระดับท้องถิ่นหาเสียงเอาไว้ ซึ่งผลประโยชน์ต่อประชาชนถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยติดตามนโยบายใหม่ๆ ของรัฐบาลที่มีการแถลงข่าวมากที่สุด แต่ช่วยโฆษณาหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนไม่ต้องการสร้างความขัดแย้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละพรรค ดังนั้นหากประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการโฆษณาหาเสียงให้กลุ่มพรรคการเมืองกลุ่มใด กลุ่มหนึ่ง อาจสร้างความไม่พอใจและส่งผลให้ประชาชนเสียผลประโยชน์ได้ ในขณะที่ประชาชนมักจะมีการติดตามนโยบายใหม่ๆ ของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง เพราะต้องการรับทราบข้อมูลข่าวสาร และนโยบายทางการเมืองที่จะส่งผลกระทบต่อตนเองทั้งในแง่บวก และแง่ลบ ดังนั้นจึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากที่สุด

6. ผลการทดสอบสมมติฐาน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

6.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชน

6.1.1 เพศ จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเลือกตั้ง และกิจกรรมทางการเมือง ให้สิทธิเสรีภาพ และเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนทุกเพศ ทั้งชาย และหญิง สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเต็มที่ โดยทุกคนสามารถใช้สิทธิในการเลือกตั้งและเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมือง หรือกลุ่มบุคคลได้อย่างเสรี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2546: 31) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่จะแสดงออกซึ่งอำนาจสูงสุดที่ตนมีอยู่ อาทิเช่นการออกเสียงเลือกตั้ง เป็นการแสดงออกซึ่งอำนาจของประชาชนสามารถจะเลือกรัฐบาลคือผู้ที่จะดำเนินงานของรัฐการเลือกตั้งที่ใช้หลักการเสมอภาคให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งทั่วไปโดยไม่มีข้อจำกัดทางเพศ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6.1.2 อายุ จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้ง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านกิจกรรมทางเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสิทธิในการเลือกตั้งได้กำหนดไว้ว่าประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีสิทธิเลือกตั้ง ดังนั้นอายุจึงมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้ง แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านกิจกรรมทางเมืองนั้นรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดอายุของประชาชน ไม่ว่าประชาชนจะมีอายุเท่าใดก็มีสิทธิเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฐิตินาธร ผ่องพันธุ์ (2542) ที่ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในเขตบางเขน” พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของสตรีไทยในเขตบางเขนที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน

6.1.3 ระดับการศึกษา จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมือง โดยในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชนสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ย่อมมีความรู้ความเข้าใจ และมีวิจารณญาณในการรับข่าวสารทางการเมือง สามารถคิดวิเคราะห์ และมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่มากกว่า โดยต้องการให้การเมืองไทยมีการพัฒนา มีนักการเมืองที่ดี มีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารบ้านเมือง สอดคล้องกับแนวคิดของติน ปรัชญพฤทธิ์ (2535: 306) กล่าวถึงมาตรวัดการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการออกเสียงเลือกตั้งดูจากภูมิหลังทางเศรษฐกิจสังคมของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมาก ทั้งในเยอรมนี สวีเดน สหรัฐอเมริกา นอร์เวย์ ฟินแลนด์ ฯลฯ คือ ผู้ที่มักไปออกเสียงเลือกตั้งเสมอๆ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง

6.1.4 อาชีพ จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านอาชีพของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งด้านการเลือกตั้งและด้านกิจกรรมทางเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในพื้นที่ มีวัฒนธรรมทางด้านการเมือง และเห็นว่าหน้าที่ทางการเมืองเป็นสิทธิของทุกคนเพื่อไปเลือกตั้งให้ได้คนดี มีความรู้ ความสามารถมาทำหน้าที่เป็นตัวแทนในสภาเพื่อบริหารท้องถิ่น หรือประเทศ ดังนั้นผู้ประกอบอาชีพทั้งในภาครัฐและธุรกิจเอกชน กับผู้ประกอบอาชีพในภาคเกษตร ก็สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลวิจัยของอรุณี พัฒนผลสุขุม (2547) ที่ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อาศัยในเขตบึงกุ่มกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้ง

6.1.5 รายได้จากการประกอบอาชีพ จากการวิจัยพบว่า รายได้จากการประกอบอาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมือง โดยในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ประชาชนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพมากกว่า 20,000 บาท มีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้ง และกิจกรรมทางเมืองของประชาชนสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ 20,000 บาทและต่ำกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะค่าครองชีพในชีวิตประจำวัน มีการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพน้อย ต้องมุ่งความสนใจ และใช้เวลาไปกับการหารายได้ หรือสร้างอาชีพเสริมให้แก่ตนเองเพื่อดูแลครอบครัว จึงส่งผลให้ประชาชนที่มีรายได้น้อย มีเวลา หรือมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่น้อยกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ Lester (1956) กล่าวไว้ว่า สังคมโบราณดั้งเดิมเป็นสังคมที่ผู้คนไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง ในขณะที่สังคมสมัยใหม่ให้ความสำคัญแก่สิ่งนี้ สิบปีให้หลังจากการวิจัยของ Lester นักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของบุคคลคนที่มีการศึกษา รายได้ และสถานภาพทางอาชีพสูง จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าคนที่มีการศึกษา รายได้ และสถานภาพทางอาชีพต่ำ

6.1.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม จากการวิจัยพบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชน โดยในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชนสูงกว่าประชาชนที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแรงกระตุ้น หรือแรงผลักดันให้แก่ประชาชน ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยกลุ่มทางสังคม ยังเป็นแหล่งข่าวสารทางการเมืองที่สำคัญ มีการพิจารณา และวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความถูกต้อง และน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lester (1956) กล่าวไว้ว่า สังคมโบราณดั้งเดิมเป็นสังคมที่ผู้คนไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง ในขณะที่สังคมสมัยใหม่ให้ความสำคัญแก่สิ่งนี้สิบปีให้หลักจากการวิจัยของ Lester นักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่งพบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจช่วยให้ประชาชนสามารถตั้งหน่วยงานและสมาคมที่มี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมาชิกมากขึ้น และสมาชิกเหล่านี้จะเป็นกำลังที่สำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

6.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมือง

6.2.1 การรับข่าวสารทางการเมือง จากการวิจัยพบว่า การรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ประชาชนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองในระดับมากมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชนสูงกว่าประชาชนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการรับข่าวสารทางการเมืองในระดับมาก ส่งผลให้ประชาชนมีข้อมูลทางการเมืองที่ถูกต้อง ใช้ประกอบการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าประชาชนที่มีการรับข่าวสารในระดับที่น้อยกว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัจฉรา เกษมสมเกียรติ (2548) ที่ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ได้แก่ เพศ ระดับ การศึกษา ความสำนึกทางการเมือง ความสนใจในการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรุณี พัฒนผลสุขุม (2547) ที่ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อาศัยในเขตบึงกุ่มกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้ง ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบบประชาธิปไตย

6.2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย จากการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยในระดับมากมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชนสูงกว่าประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยในระดับน้อย ส่งผลให้ประชาชนขาดข้อมูลข่าวสาร ไม่ทราบขั้นตอน และ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กระบวนการทางการเมืองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่งผลให้ประชาชนไม่กล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเกิดการเพิกเฉย และปล่อยให้เรื่องการเมือง เป็นเรื่องของกลุ่มประชาชน ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองที่มากกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ Milbrath and Goel (1977: 110-112) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล คือ พันธุกรรมความต้องการทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจ ร่างกาย และความเชื่อต่างๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคนซึ่งปัจจัยส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับแตกต่างกันออกไป ประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ 1) ทรัพยากร คือ มีปัจจัยสนับสนุนให้สามารถเข้าร่วมทางการเมือง เช่น มีความเฉลียวฉลาด มีการศึกษา มีทักษะและทุนทรัพย์ 2) แรงจูงใจ คือ สิ่งที่ชักจูงให้บุคคลสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง เช่นความต้องการชื่อเสียง ความสำนึกของกลุ่ม ความต้องการปรับปรุงท้องถิ่น และ 3) โอกาส คือ มีเวลาที่เหมาะสม มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม

6.2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ จากการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นขึ้นอยู่กับจิตสำนึกและการปลูกฝังของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Barber (1969: 10) ที่ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ 1) แรงจูงใจในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ ความศรัทธาและความไว้วางใจในกระบวนการทางการเมือง ความสำนึกในหน้าที่ความเป็นพลเมืองโดยถือว่าเป็นหน้าที่ที่พึงกระทำ 2) โอกาสในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และ 3) ทรัพยากร โดยทรัพยากรที่สำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

6.2.4 ความคิดเห็นต่อหัวคะแนน จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อหัวคะแนนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยในปัจจุบันและผลงานวิจัยของ ณัฐณิชาช์ เพิ่มทองอินทร์ (2555) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดของหัวคะแนน : กรณีศึกษาการเลือกตั้งทั่วไป ปี 2550 เฉพาะเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การเลือกตั้งแบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ฉบับปี พ.ศ. 2550 เปิดโอกาสในการแสวงหาผลประโยชน์ของหัวคะแนน กล่าวคือ การใช้เขตประเทศเป็นเกณฑ์ในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2540 ผู้สมัครรับเลือกตั้งในระบบสัดส่วนแทบจะไม่มีความจำเป็นในการที่จะต้องอาศัยการทำงานจากหัวคะแนน แต่ในทางตรงกันข้ามกับการแบ่งเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนออกเป็น 8 กลุ่มจังหวัด มีผลให้หัวคะแนนมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นโดยทันที เพราะตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในแต่ละกลุ่มก็จะต้องใช้ความพยายามที่จะให้ได้จำนวนเสียงที่ประชาชนลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองของตนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อที่ตนเองจะได้มีโอกาสเป็นหนึ่งในบัญชีรายชื่อของกลุ่มนั้นๆ ดังนั้น จึงส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีความจำเป็นต้องอาศัยการทำงานของหัวคะแนนในการเป็นตัวกลางในการหาเสียงเช่นเดียวกัน แต่ในการวิจัยครั้งนี้กลับพบว่า ความคิดเห็นต่อหัวคะแนนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการวิจัยครั้งนี้ โดยประวัติของครอบครัวผู้วิจัย มีการต่อต้านการสนับสนุนการลงคะแนนอย่างไม่ถูกต้องมาโดยตลอด จึงทำให้การตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างแท้จริง แม้จะรู้อย่างแน่ชัดว่าเจ้าอาวาสวัดชื่อดังในจังหวัดราชบุรีเป็นหัวคะแนนผู้ทรงอิทธิพล แต่ด้วยที่ผู้วิจัยได้มาศึกษาต่อและทำงานในเขตกรุงเทพฯมาเป็นเวลานาน จึงทำให้ฐานะของผู้วิจัยเป็นเพียงบุคคลภายนอกในการขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เท็จจริงจากกลุ่มตัวอย่าง และไม่สามารถเข้าถึงหัวหน้าได้อย่างแท้จริง ส่งผลให้ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง นั้นคือ ความคิดเห็นต่อหัวคะแนนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่สิทธิเลือกตั้งผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 395 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำหรับค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การผันแปร (ANOVA) และการวิเคราะห์จำแนกพหุ (Multiple Classification Analysis: MCA) ตามลำดับ ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 40.67 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ประกอบอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ 10,001-20,00 บาท และส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

2.1 การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองปานกลาง โดยรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด รองลงมา คือ สื่อทางหนังสือพิมพ์ และหัวคะแนน ส่วนสื่อที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองน้อยที่สุด คือ หอกระจายเสียงของชุมชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบบประชาธิปไตย ระดับมาก โดยตอบถูกต้องมากที่สุด คือ รัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง (ข้อ 5) รองลงมา คือ การจัดหาผู้เชี่ยวชาญทางการเมืองมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่สมาชิกในหมู่บ้านถือว่าเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ชุมชน (ข้อ 7) ส่วนข้อที่ตอบถูกต้องน้อยที่สุด คือ การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลพยายามหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านที่เรียกว่า "ล็อบบี้" ถือว่าเป็นการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย (ข้อ 8)

2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ

ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ ระดับมาก โดยตอบถูกต้องมากที่สุด คือ ทุกคนสามารถแข่งขันกันในการประกอบอาชีพได้อย่างเสรี (ข้อ 7) และการเสียภาษีเป็นหน้าที่ของผู้มีรายได้ (ข้อ 10) เท่ากันทั้งสองข้อ รองลงมา คือ สิทธิ หมายถึงสิ่งที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ตั้งแต่เกิดหรือเกิดขึ้นโดยกฎหมายเพื่อให้มนุษย์ได้รับประโยชน์และมนุษย์เป็นผู้เลือกใช้สิ่งนั่นเอง (ข้อ 1) และชุมนุมอย่างสงบโดยปราศจากอาวุธเป็นเสรีภาพที่ทุกคนกระทำได้ (ข้อ 6) ส่วนข้อที่ตอบถูกต้องน้อยที่สุด คือรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (ข้อ 9)

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวคะแนน

ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับหัวคะแนนระดับมาก โดยประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวคะแนนที่เป็นผู้นำชุมชนหรือบุคคลในท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้งมากกว่าบุคคลภายนอก (ข้อ 8) มากที่สุด รองลงมา คือผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่ยอมรับว่าหัวคะแนนเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวบ้านหรือผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่ชาวบ้านนับถือ (ข้อ 2) น้อยที่สุด คือ ท่านลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครเพราะมีความคุ้นเคยกันกับหัวคะแนน (ข้อ 5)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏผลดังนี้

ด้านการเลือกตั้ง พบว่า ในภาพรวม ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองในประเด็นการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น (ข้อ 2) มากที่สุด รองลงมา คือ ประเด็นการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปในระดับชาติ (ข้อ 1) ค่าเฉลี่ย 2.58 ส่วนข้อที่มีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด คือ การไปฟังการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับชาติ (ข้อ 3)

ด้านกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ในภาพรวม ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองในประเด็นการติดตามนโยบายใหม่ ๆ ของรัฐบาลที่มีการแถลงข่าว (ข้อ 1) มากที่สุด รองลงมา คือ ประเด็นติดตามพฤติกรรมของนักการเมืองที่ชื่นชอบเสมอๆ (ข้อ 2) ส่วนข้อที่มีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด คือ ท่านช่วยโฆษณาหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ข้อ 10)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัย พบว่า มีทั้งเป็นไปตามสมมติฐานและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ดังนั้น ผลการศึกษาปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2, 2.2, 2.3, 2.5 และ2.6 และปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และการเป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี อย่างมี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ดังนั้น ผลการศึกษาปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 3, 3.3, 3.4 และ 3.6

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง และด้านกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 4, 4.1 และ 4.2

ตารางที่ 22 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน ตัวแปรอิสระ	การมีส่วนร่วมด้านการเลือกตั้ง		การมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมทางการเมือง	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ	✓		✓	
- เพศ		✓		✓
- อายุ	✓			✓
- ระดับการศึกษา	✓		✓	
- อาชีพ		✓	✓	
- รายได้	✓			✓
- การเป็นสมาชิกกลุ่ม	✓		✓	
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง	✓		✓	
- การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	✓		✓	
- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย	✓		✓	
- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ		✓		✓
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวคะแนน		✓		✓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อเทศบาลเมืองจังหวัดราชบุรี ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

1.1 ปัจจัยด้านการรับข่าวสารทางการเมือง

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีการรับข่าวสารทางการเมืองผ่านทางหัวคะแนนน้อยที่สุด ดังนั้นเทศบาลเมืองราชบุรีควรมีการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยให้แก่หัวคะแนนหรือตัวแทนการหาเสียงของพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยการจัดอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และความถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เช่น การจัดเสวนาเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย โดยเชิญตัวแทนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเข้าอบรม การอบรมเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้หัวคะแนนมีความรู้และถ่ายทอดไปยังประชาชนเพิ่มมากขึ้น

1.2 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยในประเด็นผู้หญิงมีสิทธิตามกฎหมายบางประการไม่เท่าเทียมกับผู้ชายและประเด็นการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลพยายามหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านที่เรียกว่า "ล็อบบี้" ถือว่าเป็นการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นเทศบาลเมืองราชบุรี ควรสนับสนุนให้มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้วิธีปฏิบัติประชาธิปไตย โดยการสร้างเครือข่ายทางสังคมขึ้นโดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชนอาทิ ชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายทางสังคมอื่นๆ เพื่อเป็นการสร้างฐานการเรียนรู้ทางการเมืองภาคพลเมืองให้มากยิ่งขึ้น โดยประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.3 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญในประเด็นรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นเทศบาลเมืองราชบุรี ควรสนับสนุนให้มีโครงการพัฒนาการเรียนรู้ทางการเมืองภายในสถานศึกษาในทุกระดับชั้น เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ ให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องสิทธิเลือกตั้งของประชาชน โดยสอดแทรกเป็นกิจกรรมที่สำคัญหนึ่งของโรงเรียน

1.4 หัวคะแนน

จากการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความเห็นด้วยในประเด็นที่ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัคร เพราะมีความคุ้นเคยกันกับหัวคะแนนน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าหัวคะแนนไม่มีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเทศบาลราชบุรีในครั้งนี้เท่าที่ควร ซึ่งจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวคะแนนและสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน พบว่า หัวคะแนนเป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทต่อคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน เพราะหัวคะแนนจะทำหน้าที่เป็นคนกลางระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับประชาชน โดยหัวคะแนนจะช่วยให้ประชาชนเข้าถึงผู้สมัครรับเลือกทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร และนโยบายต่างๆ มากยิ่งขึ้น ดังนั้นเทศบาลเมืองราชบุรีควรจัดเวทีเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สมัครและทีมงานของผู้สมัครได้นำเสนอนโยบาย หรือแนวคิดต่างๆ ให้ประชาชนรับทราบ ซึ่งเป็นวิธีที่จะทำให้ประชาชนได้ทำความรู้จัก และรับทราบนโยบายของผู้สมัคร และทีมงานของผู้สมัครแต่ละคนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงนโยบายต่างๆของผู้สมัครและสามารถตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครตามความคิดเห็นของตนเองซึ่งเป็นไปตามหลักแห่งการปกครองอย่างเหมาะสม

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.1 ด้านการเลือกตั้ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากการศึกษาพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการไปฟังการหาเสียงขอผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับชาติมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ดังนั้นเทศบาลเมืองราชบุรี ควรสนับสนุนให้ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และในระดับชาติ ให้มากยิ่งขึ้น โดยเน้นการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และองค์กรเอกชน เพื่อจัดโครงการ/กิจกรรมในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และปลูกฝังให้ประชาชนสามารถเข้าใจในสิทธิและบทบาทขั้นพื้นฐานของประชาชน และสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งในระยะยาว จะส่งผลให้ประชาชนมีบทบาททางการเมือง และเป็นผู้กำหนดทิศทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านกิจกรรมทางการเมือง

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการช่วยโฆษณาหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ดังนั้นเทศบาลเมืองราชบุรี ควรสนับสนุนให้ประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างอิสระ โดยเฉพาะการเรียนรู้เกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองของผู้สมัคร เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจที่จะคัดเลือกบุคคลเข้าไปเป็นตัวแทนในการ บริหารจังหวัดและประเทศด้วยความยุติธรรม และไม่เห็นผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่สำเร็จ ปัจจัยด้านรายได้จากการประกอบอาชีพ และปัจจัยด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชน ดังนั้นเทศบาลเมืองราชบุรีควรขอความร่วมมือจากสถานศึกษาทุกระดับ ในการบรรจุหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ และกระตุ้นให้เยาวชนใส่ใจ และมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น รวมทั้งควรเน้นการดำเนินงานในเชิงรุก และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น อาทิ การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมสมัครเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาล การจัดประชุมสัญจรตามหมู่บ้านต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ซักถาม แสดงความคิดเห็นในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง และเทศบาลควรมีการจัดตั้งเครือข่ายภาคประชาชนในหมู่บ้านต่างๆ โดยรวบรวมประชาชนจากทุกสาขาอาชีพ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ สอดส่องดูแลการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เลือกตั้งท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ทางการเมืองเหล่านี้จะส่งผลให้ประชาชนเกิดการตื่นตัว และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

ปัจจัยด้านการรับข่าวสารทางการเมือง และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้งและกิจกรรมทางเมืองของประชาชน ดังนั้นเทศบาลเมืองราชบุรี ควรพัฒนา และปรับปรุงช่องทางการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองแก่ประชาชนในทุกรูปแบบทั้งทางด้านโทรทัศน์ วิทยุชุมชน เว็บไซต์หน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนสื่อตามสายของชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และต้องเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง อีกทั้งเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันจะทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยเพิ่มความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 395 ชุด มีผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน 34 ชุด คิดเป็นร้อยละ 8.6 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเด็นที่คล้ายๆ กัน ซึ่งผู้วิจัยได้เรียบเรียงและสรุปประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง กล่าวคือ ประชาชนให้ความเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัว และไม่มีการจำกัดเพศ อายุ หรือชนชั้นในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งแบบทางตรงและทางอ้อม กอปรกับปัจจุบันเป็นยุคสมัยที่มีเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยและมีความสะดวก รวดเร็ว จึงทำให้ประชาชนสามารถติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองได้ง่ายขึ้น ซึ่งการรับข่าวสารทางการเมืองที่ถูกต้องจึงเป็นเรื่องที่ควรให้สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้ตอบแบบสอบถามจึงให้ข้อเสนอแนะว่า ทางเทศบาลเมืองราชบุรีควรมีการรณรงค์ในการให้ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งควรมีการเริ่มให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวตั้งแต่เด็ก โดยเริ่มให้ความรู้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นการปรับพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิต่างๆ ของประชาชนทุกเพศ ทุกวัย โดยอาจมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง สิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆ ผ่านทางการเรียนการสอนภายในโรงเรียน หรือการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางการเมืองโดยใช้สถานที่ของชุมชน เช่น ลานอเนกประสงค์ อีกทั้งควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผ่านช่องทางการให้ข่าวสารที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายตามท้องถิ่นชุมชนต่างๆ เช่น หอกระจายเสียงหรือคลื่นวิทยุท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและสิทธิได้อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพิจารณาปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องนอกจากที่ได้ศึกษาแล้วว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เห็นว่ามีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชน เช่น วัฒนธรรมทางการเมือง และอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นต้น อันจะเป็นการศึกษาในทางกว้าง และลึกยิ่งขึ้น และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบกัน เพื่อปรับปรุง และเป็นแนวทางในการเสริมสร้าง และพัฒนาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

2. การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการอื่นๆ นอกจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และควรมีการเพิ่มระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลให้สูงขึ้น เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมและมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่างประชาชนระดับการปกครองท้องถิ่นจังหวัดใกล้เคียง ว่ามีการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับใด และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันอย่างไร เพื่อสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับรูปแบบ และเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กันยา สุวรรณแสง. 2538. **จิตวิทยาทั่วไป.** กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.

ก้องเกียรติ มณฑาพันธ์. 2546. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เกศินี จุฑาวิจิตร. 2540. **การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น**. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

เกษม อุทยานิน. 2516. **รัฐศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. 2546. **พื้นฐานรัฐศาสตร์กับการเมืองในศตวรรษที่ 21.** นครปฐม: โรงพิมพ์สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

_____. 2548. **บี้โลก.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.วาทิน พับลิเคชั่น จำกัด.

ขวัญเรือน กิตติวัฒน์. 2531. **พลศาสตร์ของการสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จรูญ สุภาพ. 2524. **ประชาธิปไตยกับการพัฒนาเศรษฐกิจและระบบการเมือง.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

จันทนา สุทธิจารี. 2544. **การมีส่วนร่วมของประชาชน.การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ วี.เจ.พริ้นติ้ง.

จำนง อดิวัฒนสิทธิ์, เฉลียว ฤกษ์รุจิพมล, ประพีร์ วิริยะสมบูรณ์, เสาวคนธ์ สุดสวาท, สุดา ภิรมย์แก้ว และ สุรพันธ์ เพชรภา. 2545. **สังคมวิทยา.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์อักษร.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จำเนียร ช่วงโชติ. 2523. **จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539. **การปกครองท้องถิ่นไทย.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิฆเณศ.

เชาวรัตน์ ศันสยะวิชัย. 2526. “ประชาธิปไตย”. **วิทยาจารย์ 24(7): 26-33.**

เชาวนะ ไตรมาศ. 2542. **การเลือกตั้งแบบใหม่ ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา.

ญาณิกา เทียนทอง. 2554. **การเปิดรับสื่อทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฐิติญาธร ผ่องพันธ์. 2542. **ปัจจัยที่ผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในเขตบางเขน** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ติน ปรัชญาพฤกษ์. 2527. **ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม.พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เติมศักดิ์ คทวนิช. 2546. **จิตวิทยาทั่วไป.** กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ณัฐณิชาช์ เพิ่มทองอินทร์. 2555. **การสื่อสารแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดของหัวคะแนน: กรณีศึกษาการเลือกตั้งทั่วไปปี 2550 เฉพาะเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี.** ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง, มหาวิทยาลัยเกริก

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. 2548. **องค์การแห่งความรู้: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: แซท์โฟร์ พริ้นติ้ง จำกัด.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พรธิดา วิเชียรปัญญา. 2547. **การจัดการความรู้ : พื้นฐานและการประยุกต์ใช้.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอ็กซเปอร์เน็ท จำกัด.

ถวิลวดี บุรีกุล, ฐปนรรต พรหมอินทร์, กรสันห์ กันยะพงศ์ และ คมสัน โพธิ์คง. 2545**. บทเรียนจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อปรับปรุงระบบการเลือกตั้งให้ดีขึ้นบทสรุปสำหรับผู้บริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า

ธีรวุฒิ โศภิษฐิกุล. 2543. **การเมืองการปกครองของไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ก.พล (1996) จำกัด.

นุชาวดี อิศรภักดี. 2545. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับความคิดประชาธิปไตย : กรณีศึกษาพนักงานธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2547. **การจัดการความรู้กับคลังคลังความรู้.** กรุงเทพมหานคร: เอสอาร์ พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์.

บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ, จิระภรณ์ ตันติชัยรัตนกุล และ สรุพงษ์ โสธนะเสถียร์. 2540. **เอกสารการสอนวิชา พฤติกรรมผู้บริโภค มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมธิราช.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปิยะนุช เงินคล้าย, การุณย์ลักษณ์ พหลโยธิน, อนงค์ทิพย์ เอกแสงศรี, วิเชียร ชื่นชอบ และ เฉลิมเผ่า อจละนันท์. 2540. **รายงานการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: ศึกษาเปรียบเทียบประชาชนในเขตเมืองกับประชาชนในเขตชนบท.** คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544. **จิตวิทยาบริหารงานบุคคล.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2526. **ข่าวสารการเมืองของไทย.** กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พิชัย เก้าสำราญ, สมเจตน์ นาคเสวี และ วรวิทย์ บารู. 2530**. การเลือกตั้งปัตตานี 2529: ศึกษากรณีกระบวนการหาเสียงและระบบหัวคะแนน.** กรุงเทพมหานคร.

เพิ่มพงษ์ เชาวลิต และ ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี. 2531**. หาคะแนนอย่างไรได้เป็น ส.ส.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ นิติธรรม.

ไพบูลย์ ช่างเรียน. 2527. **สังคมการเมืองและการปกครองของไทย.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ราชบัณฑิตสถาน. 2531. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2525.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

ลักขณา สริวัฒน์. 2544. **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ลิขิต ธีรเวคิน. 2536. **การเมืองและการบริหาร.** มติชน (7 กันยายน 2536) หน้า 9.

_____. 2541. **การเมืองการปกครองของไทย.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิจารณ์ พานิช. 2548. **การจัดการความรู้กับการบริหารราชการแนวใหม่.** กรุงเทพมหานคร: ไทยเจริญการพิมพ์.

วิภาพร มาพบสุข. 2540. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วิราพร พงศ์อาจารย์. 2542. **การประเมินผลการเรียน.** พิษณุโลก: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2537. **การจัดรูปแบบปกครองท้องถิ่นในอนาคต: กรณีศึกษา จ.นนทบุรี นครราชสีมา&ระนอง.** กรุงเทพมหานคร.

วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น. 2524. **ประชาธิปไตย :แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิรินภา สถาพรวจนา. 2541. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดเพชรบุรี: กรณีศึกษากลุ่มคนรักเมืองเพชร**. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2541. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด. อ้างใน อารี พันธ์มณี, สุพีร์ ลิ่มไทย และคณะ. 2541. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: เพชรจรัสแสงแห่งโลกธุรกิจ.

ศุภกนิตย์ พลไพรินทร์. 2540. **เทคนิคการประมวลผล**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพร่พิทยา.

เศรษฐพร คูศรีพิทักษ์. 2534. **ถ้าอยากเป็นผู้แทน.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิสคอม เซ็นเตอร์ จำกัด.

สมบัติ จันทรวงศ์. 2536. **เลือกตั้งวิกฤต : ปัญหาและทางออก.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คบไฟ.

สาโรช บัวศรี. 2520. **พื้นฐานการเมืองและการปกครองไทย.** กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศ กรมการฝึกหัดครู.

สุจิต บุญบงการ. 2542. **การพัฒนาทางการเมืองของไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2546. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาการทางเมืองไทย เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาพัฒนาการทางการเมือง หน่วยที่ 5-1 มหาวิทยาสุโขทัยธรรมาธิราช**. พิมพ์ครั้งที่ 10. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุชา จันทร์เอม. 2540. **จิตวิทยาทั่วไป.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนา.

สุนทร ยามศิริ. 2546. **ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง: กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่.** สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุปาณี สนธิรัตน. 2545. **จิตวิทยาทั่วไป.** กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.

สุรพงษ์ โสะนะเสถียร. 2537. **การสื่อสารกับการเมือง.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประสิทธิ์ภัณฑ์ แอนด์ พริ้นติ้ง.

สุวรรณชาติ ภูมิตคอนสาร. 2554. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานเทศบาลเมืองราชบุรี. 2556. **ข้อมูลสถิติประชากร**. (เอกสารอัดสำเนา).

_____. 2556. **วิสัยทัศน์**. (เอกสารอัดสำเนา).

อัจฉรา เกษสมเกียรติ. 2548. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรุณี พัฒนผลสุขุม. 2547. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อาศัยในเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อาจารี รดิศวงศ์. 2552. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกภพ ลิมปวิบูล. 2548. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาศาสตร์เกษตรศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Almond, G.A. and B.G. Powell. 1976. **Comparative Political Today**. Boston: Little Brown and Company Inc.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Barber, J.D. 1972. **Citizen Politics**. Chicago: Markham.

Bloom, B.S., G.F. Madaus and J.T. Hastings. 1981. **To Improve Learning.** New York: Mc-Graw - Hill, Inc.

Nimmo, D. 1970. **The Political Persuaders: The Techniques of Modern Election Campaigns**. New Jersey: Prentice Hall.

Easton, D. 1965**. A Framework for Political Analysis**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall-Inc.

Klapper, J.T. 1960. **The Effects of Mass Communication.** New York: The Free Press.

Lester, W.M. 1956. **Political Participation**. Chicago: Rand McNally.

Mayer, A.C. 1971. "Municipal Elections : A Central India Case Study," in **Politics and Society in India**. Sandiego: Thomas Nelson and Sons Ltd.

McClosky, H. 1968. **Political Participation.** International Encyclopedias of the Social Science.

Milbrath, L.W. and M.L. Goel. 1977. **Political Participation : Why and How People Get Involved in Politics**. Chicago: Renal McNally.

Huntington, S.P. and J.M. Nelson. 1976. **No Easy Choice :Political Participation in Developing Country.** Cambridge: Harvard University Press.

Weiner, M. 1971. **Crisis on Sequences in Political Development**. Princeton: Princeton University Press.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Verba, S., N.H. Nie and J.O. Kim. 1978. **Participation and Political Equality**. London: Cambridge University Press.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี"

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้ จัดขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ และรัฐประศาสน์ศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการนี้ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามชุดนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัย โดยขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความคิดเห็นของท่านและขอขอบพระคุณในความร่วมมือมา ณ ที่นี้

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ
ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม
ผู้วิจัยหวังอย่างยิ่ง จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ
นางสาวอารีวรรณ พลจันทร์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

****

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับกับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้

1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ .....ปี

3. ท่านสำเร็จการศึกษาระดับใด
   - ☐ 1. ไม่ได้เรียน ☐ 2. ประถมศึกษา
   - ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย
   - ☐ 5. อนุปริญญา/ปวส./ปวท. ☐ 6. ปริญญาตรี
   - ☐ 7. สูงกว่าปริญญาตรี ☐ 8. อื่น(ระบุ).....

4. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพประจำ
   - ☐ 1. ไม่ได้ประกอบอาชีพ/ว่างงาน/กำลังหางานทำ/แม่บ้าน
   - ☐ 2. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
   - ☐ 3. พนักงานหรือลูกจ้าง(เอกชน/โรงงาน/ร้านค้า)
   - ☐ 4. รับจ้าง ☐ 5. เกษตรกรรม
   - ☐ 6. ค้าขาย /ประกอบธุรกิจส่วนตัว ☐ 7. อื่นๆ(ระบุ).....

5. รายได้ของท่านที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ
   - ☐ 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท /เดือน ☐ 2. 10,001 – 20,000 บาท /เดือน
   - ☐ 3. 20,001 – 30,000 บาท /เดือน ☐ 4. 30,001 – 40,000 บาท /เดือน
   - ☐ 5. มากกว่า 40,000 บาท /เดือน ☐ 6. ไม่มีรายได้ เพราะไม่ได้ประกอบอาชีพ

6. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม เช่น กลุ่มฌาปนกิจ กลุ่มสหกรณ์ ชมรม สมาคม ฯลฯ ที่จัดตั้งขึ้นในรูปของกลุ่มหรือองค์กร ทั้งของภาครัฐหรือภาคเอกชน หรือไม่
   - ☐ 1. ไม่ได้เป็นสมาชิก ☐ 2. เป็นสมาชิก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

2.1 การรับข่าวสารทางการเมือง

คำชี้แจง ท่านรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับการรับข่าวสารของท่าน

ข้อที่	ประเภทของสื่อ	การรับข่าวสาร (จำนวนวัน/สัปดาห์)		
		ประจำบ่อยๆ	นานๆครั้ง	ไม่เคย
	<u>สื่อบุคคล</u>			
1	ครอบครัว / ญาติพี่น้อง			
2	เพื่อนบ้าน /เพื่อนร่วมงาน			
3	ผู้นำชุมชน			
4	เจ้าหน้าที่ของรัฐ			
5	หัวคะแนน			
	<u>สื่อมวลชน</u>			
6	หนังสือพิมพ์			
7	โทรทัศน์			
8	วิทยุ			
	<u>สื่อเฉพาะกิจ</u>			
9	เคเบิ้ลทีวี			
10	อินเตอร์เน็ต			
11	หอกระจายเสียงของชุมชน			
12	ป้ายหาเสียง			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ ข้อใดตอบ “ใช่” ข้อใดตอบ “ไม่ใช่”
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจของท่านของ
(กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ)

ข้อที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1.	ระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศไทย ถือว่าประชาชนมีอำนาจสูงสุด		
2.	การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมืองเท่านั้น		
3.	ผู้หญิงมีสิทธิตามกฎหมายบางประการไม่เท่าเทียมกับผู้ชาย		
4.	การเลือกตั้งถือเป็นหน้าที่ทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง		
5.	รัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง		
6.	รัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้คนพิการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเท่าเทียมกับคนปกติ		
7.	การจัดหาผู้เชี่ยวชาญทางการเมืองมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่สมาชิกในหมู่บ้านถือว่าเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ชุมชน		
8.	การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลพยายามหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านที่เรียกว่า "ล็อบบี้"ถือว่าเป็นการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย		
9.	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยอาจเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ได้เช่น การชุมชนทางการเมือง		
10.	รัฐธรรมนูญกำหนดให้รัฐปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนทุกคน		

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ ข้อใดตอบ “ใช่” ข้อใดตอบ “ไม่ใช่”
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจของท่านของ
(กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ)

ข้อที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1.	สิทธิ หมายถึงสิ่งที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ตั้งแต่เกิดหรือเกิดขึ้นโดยกฎหมายเพื่อให้มนุษย์ได้รับประโยชน์และมนุษย์เป็นผู้เลือกใช้สิ่งนั่นเอง		
2.	สิทธิในการมีและใช้ทรัพย์สิน เป็นสิทธิที่บุคคลมีอยู่ตั้งแต่กำเนิด		
3.	การห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักรจะกระทำไม่ได้		
4.	ทุกคนมามีสิทธิฟ้องหน่วยราชการให้รับผิดจากการกระทำได้		
5.	เนื่องจากศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไทย ดังนั้น พลเมืองไทย ทุกคนต้องนับถือศาสนาพุทธเพียงศาสนาเดียว		
6.	การชุมนุมอย่างสงบโดยปราศจากอาวุธเป็นเสรีภาพที่ทุกคนกระทำได้		
7.	ทุกคนสามารถแข่งขันกันในการประกอบอาชีพได้อย่างเสรี		
8.	การรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองถือเป็นเสรีภาพที่ประชาชนกระทำได้		
9.	รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง		
10.	การเสียภาษีเป็นหน้าที่ของผู้มีรายได้		
11.	การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของชาวราชบุรีทุกคน		
12.	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหน้าที่ของรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว		

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.4 ความคิดเห็นต่อหัวคะแนน

คำชี้แจง ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวคะแนนตามข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.	หัวคะแนนเป็นเสมือนตัวกลางระหว่างชาวบ้านผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
2.	ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่ยอมรับว่าหัวคะแนนเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวบ้านหรือผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่ชาวบ้านนับถือ					
3.	หัวคะแนนมีบทบาททำให้ผู้สมัครเลือกตั้งได้รับการเลือกตั้ง					
4.	บ่อยครั้งท่านลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครตามหัวคะแนนโดยไม่รู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
5.	ท่านลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครเพราะมีความคุ้นเคยกับกับหัวคะแนน					
6.	การแจกแจงซื้อเสียงโดยผ่านหัวคะแนนเป็นเรื่องธรรมดาที่แก้ไขไม่ได้					
7.	งานที่สำคัญอย่างหนึ่งของหัวคะแนนคือการติดตามความเคลื่อนไหวของคู่แข่งเพื่อตรวจสอบความนิยมของประชาชน					
8.	หัวคะแนนที่เป็นผู้นำชุมชนหรือบุคคลในท้องถิ่นมีบทบาทต่อการเลือกตั้งมากกว่าบุคคลภายนอก					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
9.	ระบบอาวุโส ระบบเครือญาติและหลักกตัญญูกตเวทิตาของสังคมไทยทำให้หัวคะแนนมีบทบาทสำคัญในการโน้มน้าวผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนลงคะแนนแก่ผู้สมัครที่หัวคะแนนให้การสนับสนุน					
10.	หัวคะแนนที่สามารถคุมคะแนนเสียงได้มากเท่าไรก็จะมีอำนาจต่อรองผลประโยชน์จากผู้สมัครรับเลือกตั้งได้มากเท่านั้น					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี

คำชี้แจง ท่านมีส่วนร่วมทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งและกิจกรรมทางการเมืองในประเด็นข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โดยโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม			
		ทุกครั้ง	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
1.	<u>การเลือกตั้ง</u> การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปในระดับชาติ				
2.	การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น				
3.	การไปฟังการหาเสียงขอผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับชาติ				
4.	การไปฟังการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นทุกครั้ง				
5.	การชักชวนให้บุคคลในครอบครัวไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง				
6.	การชักชวนให้บุคคลที่ท่านได้รู้จักไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง				
7.	ติดตามผลการนับคะแนนเสียงการเลือกตั้งจากสื่อต่างๆ				

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม			
		ทุกครั้ง	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
8.	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลต่างๆเกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ				
9.	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลต่างๆเกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง				
10.	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลต่างๆเกี่ยวนโยบายของพรรคการเมืองต่างๆก่อนการตัดสินใจเลือกตั้ง				
	<u>กิจกรรมทางการเมือง</u>				
1.	การติดตามนโยบายใหม่ๆของรัฐบาลที่มีการแถลงข่าว				
2.	ติดตามพฤติกรรมของนักการเมืองที่ชื่นชอบเสมอๆ				
3.	ติดตามการเปิดอธิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรี				
4.	ติดตามการย้ายพรรคของนักการเมือง				
5.	ติดตามรายการรัฐบาลยิ่งลักษณ์พบประชาชน				
6.	ท่านวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับนโยบายใหม่ๆของรัฐบาลกับบุคคลที่ท่านรู้จักด้วยกันเสมอๆ				
7.	ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของรัฐบาลกับบุคคลที่ท่านรู้จักด้วยกันเสมอๆ				
8.	ท่านเคยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองผ่านสื่อต่าง เช่นหนังสือพิมพ์ อินเตอร์เน็ต				
9.	ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ชื่นชอบ				
10.	ท่านช่วยโฆษณาหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง				

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะของเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะทางการเมืองอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

****

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิธีการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน โดยใช้สูตร KR – 20

จากสูตร $r_{tt} = \frac{k}{k-1}\left\{1 - \frac{(\sum pq)}{s^2}\right\}$

เมื่อ r_{tt} คือ ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

K คือ จำนวนข้อสอบทั้งหมด

P คือ สัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อหนึ่งๆ

Q คือ สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่งๆ เท่ากับ 1 - p

s^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของคะแนนร่วม

ความรู้ความเข้าใจ = 22/(22-1)*(1-(0.9564/3.0382))

= 22/21 * (1 – 0.3148)

= 0.7490

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง = 10/(10-1) *(1-(0.9984/2.8598))

= 10/9 * (1 – 0.3540)

= 0.7234

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ = 12/(12-1) *(1-(1.0211/2.9664))

= 12/11 * (1 – 0.3420)

= 0.7178

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับข่าวสารทางการเมือง

ลำดับ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	12.7333	20.7540	0.4314	0.8016
2	12.9000	20.0931	0.5641	0.7908
3	13.1667	19.5920	0.5390	0.7917
4	13.1333	21.2230	0.3659	0.8068
5	13.4667	21.1540	0.5206	0.7974
6	12.2333	22.6678	0.2707	0.8126
7	12.1667	21.9368	0.4481	0.8039
8	12.8000	18.9931	0.5024	0.7963
9	12.8000	20.7862	0.2839	0.8189
10	13.1333	19.8437	0.3863	0.8093
11	13.2333	18.0471	0.7606	0.7684
12	12.9667	18.8609	0.6140	0.7838

Alpha = 0.8127

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวคะแนน

ลำดับ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	32.000	45.0345	0.6134	0.7753
2	31.4000	48.7310	0.5656	0.7837
3	31.3000	50.8379	0.6065	0.7857
4	33.3333	44.2989	0.6670	0.7684
5	33.1000	50.3000	0.3226	0.8117
6	32.1333	51.7747	0.1695	0.8399
7	31.4667	48.8092	0.6235	0.7797
8	31.3000	50.4931	0.5001	0.7911
9	31.9333	48.1333	0.4860	0.7913
10	31.5333	48.6713	0.6098	0.7803

Alpha = 0.8082

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ลำดับ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	44.1000	112.6448	0.5458	0.9115
2	44.2000	112.5793	0.4226	0.9139
3	45.8000	109.2690	0.6474	0.9090
4	45.8000	109.1310	0.6986	0.9082
5	44.7333	108.8920	0.5098	0.9124
6	45.3667	103.6885	0.7047	0.9070
7	44.6667	111.8161	0.3737	0.9158
8	45.4000	102.5241	0.8136	0.9039
9	45.5000	102.6724	0.7824	0.9048
10	45.4667	103.1540	0.8456	0.9034
11	45.0000	108.3448	0.6031	0.9098
12	45.5667	110.1161	0.6343	0.9095
13	45.1000	114.3000	0.3005	0.9168
14	46.0333	112.1713	0.4319	0.9137
15	45.8333	114.4885	0.3631	0.9148
16	46.0000	109.4483	0.6362	0.9093
17	46.0333	113.2747	0.4487	0.9132
18	46.4333	111.4264	0.4501	0.9134
19	46.5667	109.7023	0.5295	0.9116
20	45.5000	110.2586	0.5771	0.9105

Alpha = 0.9148

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ค

แสดงคะแนนของกลุ่มย่อย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 4 จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง

คะแนน	จำนวน (n=395)	ร้อยละ (100.00)
3	1	.3
4	2	.5
5	4	1.0
6	15	3.8
7	11	2.8
8	9	2.3
9	14	3.5
10	18	4.6
11	25	6.3
12	29	7.3
13	25	6.3
14	40	10.1
15	38	9.6
16	19	4.8
17	42	10.6
18	30	7.6
19	22	5.6
20	22	5.6
21	12	3.0
22	7	1.8
23	5	1.3
24	5	1.3

$\bar{x}$ = 14.46 S.D. = 4.40

คะแนน 3 – 15 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมืองน้อย จำนวน 231 คน

คะแนน 16 - 24 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมืองมาก จำนวน 164 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 5 จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง (สื่อบุคคล)

คะแนน	จำนวน (n=395)	ร้อยละ (100.00)
0	12	3.0
1	11	2.8
2	31	7.8
3	39	9.9
4	43	10.9
5	41	10.4
6	62	15.7
7	84	21.3
8	28	7.1
9	27	6.8
10	17	4.3

$\bar{x}$ = 5.48 S.D. = 2.45

คะแนน 0 - 6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง (สื่อบุคคล) น้อย จำนวน 239 คน

คะแนน 7 - 10 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง (สื่อบุคคล) มาก จำนวน 156 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 6 จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง (สื่อมวลชน)

คะแนน	จำนวน (n=395)	ร้อยละ (100.00)
1	2	.5
2	15	3.8
3	21	5.3
4	116	29.4
5	100	25.3
6	141	35.7

$\bar{x}$ = 4.82 S.D. = 1.12

คะแนน 1 - 5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง (สื่อมวลชน) น้อย จำนวน 254 คน

คะแนน 6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง (สื่อมวลชน) มาก จำนวน 141 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 7 จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง (สื่อเฉพาะกิจ)

คะแนน	จำนวน (n=395)	ร้อยละ (100.00)
0	8	2.0
1	27	6.8
2	46	11.6
3	65	16.5
4	93	23.5
5	44	11.1
6	69	17.5
7	22	5.6
8	21	5.3

$\bar{x}$ = 4.16 S.D. = 1.93

คะแนน 0 - 5 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง (สื่อเฉพาะกิจ) น้อย จำนวน 283 คน

คะแนน 6 – 8 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านการรับข่าวสารทางการเมือง (สื่อเฉพาะกิจ) มาก จำนวน 112 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 8 จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจ

คะแนน	จำนวน (n=395)	ร้อยละ (100.00)
8	2	.5
10	3	.8
12	9	2.3
13	7	1.8
14	14	3.5
15	24	6.1
16	48	12.2
17	78	19.7
18	62	15.7
19	59	14.9
20	47	11.9
21	41	10.4
22	1	.3

$\bar{x}$ = 17.61 S.D. = 2.35

คะแนน 8 - 18 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจน้อย จำนวน 247 คน

คะแนน 19 - 22 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจมาก จำนวน 148 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 9 จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

คะแนน	จำนวน (n=395)	ร้อยละ (100.00)
2	1	.3
3	11	2.8
4	4	1.0
5	5	1.3
6	24	6.1
7	114	28.9
8	65	16.5
9	86	21.8
10	85	21.5

$\bar{x}$ = 8.00 S.D. = 1.64

คะแนน 2- 8 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยน้อย จำนวน 224 คน

คะแนน 9 - 10 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมาก จำนวน 171 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 10 จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ

คะแนน	จำนวน (n=395)	ร้อยละ (100.00)
5	3	.8
6	14	3.5
7	13	3.3
8	40	10.1
9	86	21.8
10	143	36.2
11	73	18.5
12	23	5.8

$\bar{x}$ = 9.60 S.D. = 1.39

คะแนน 5- 10 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญน้อย จำนวน 299 คน

คะแนน 11- 12 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญมาก จำนวน 96 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 11 จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านหัวคะแนน

คะแนน	จำนวน (n=395)	ร้อยละ (100.00)
10	4	1.0
17	2	.5
19	4	1.0
21	2	.5
22	2	.5
23	8	2.0
24	3	.8
25	3	.8
26	9	2.3
27	5	1.3
28	8	2.0
29	18	4.6
30	36	9.1
31	13	3.3
32	16	4.1
33	23	5.8
34	22	5.6
35	33	8.4
36	15	3.8
37	22	5.6
38	18	4.6
39	22	5.6
40	35	8.9
41	14	3.5
42	13	3.3
43	9	2.3
44	8	2.0
45	4	1.0
46	4	1.0
47	2	.5
48	2	.5
49	2	.5
50	14	3.5

$\bar{x}$ = 35.05 S.D. = 6.96

คะแนน 10 - 36 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านหัวคะแนนน้อย จำนวน 226 คน

คะแนน 37- 50 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองด้านหัวคะแนนมาก จำนวน 169 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 12 จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี

คะแนน	จำนวน (n=395)	ร้อยละ (100.00)
20	2	.5
23	1	.3
25	3	.8
26	3	.8
28	5	1.3
29	4	1.0
31	5	1.3
32	7	1.8
33	4	1.0
34	6	1.5
35	5	1.3
36	4	1.0
37	13	3.3
38	1	.3
39	5	1.3
40	6	1.5
41	17	4.3
42	11	2.8
43	10	2.5
44	14	3.5
45	13	3.3
46	13	3.3
47	14	3.5
48	4	1.0
49	21	5.3
50	19	4.8
51	12	3.0
52	14	3.5
53	16	4.1
54	17	4.3
55	7	1.8

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 12 (ต่อ)

คะแนน	จำนวน (n=395)	ร้อยละ (100.00)
56	17	4.3
57	10	2.5
58	8	2.0
59	10	2.5
60	15	3.8
61	10	2.5
62	16	4.1
63	6	1.5
64	1	.3
65	2	.5
66	5	1.3
67	3	.8
68	6	1.5
70	3	.8
72	1	.3
73	3	.8
76	1	.3
80	2	.5

$\bar{x}$ = 49.35 S.D. = 10.77

คะแนน 20 - 50 มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชุบรี จำนวน 210 คน

คะแนน 51 - 80 มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชุบรี จำนวน 196 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 13 จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชุบรี ด้านการเลือกตั้ง

คะแนน	จำนวน (n=395)	ร้อยละ (100.00)
10	3	.8
12	2	.5
14	8	2.0
15	1	.3
16	8	2.0
17	11	2.8
18	4	1.0
19	10	2.5
20	15	3.8
21	5	1.3
22	12	3.0
23	10	2.5
24	26	6.6
25	19	4.8
26	27	6.8
27	20	5.1
28	18	4.6
29	23	5.8
30	55	13.9
31	17	4.3
32	26	6.6
33	11	2.8
34	22	5.6
35	9	2.3
36	11	2.8
37	7	1.8
38	2	.5
39	1	.3
40	10	2.5
42	2	.5

$\bar{x}$ = 27.49 S.D. = 6.20

คะแนน 10- 28 มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชุบรี ด้านการเลือกตั้งน้อย จำนวน 199 คน

คะแนน 29- 42 มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชุบรี ด้านการเลือกตั้งมาก จำนวน 196 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 14 จำนวน และร้อยละของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชุบรี ด้านกิจกรรมทางการเมือง

คะแนน	จำนวน (n=395)	ร้อยละ (100.00)
10	6	1.5
11	6	1.5
12	6	1.5
13	7	1.8
14	3	.8
15	12	3.0
16	15	3.8
17	53	13.4
18	27	6.8
19	22	5.6
20	32	8.1
21	22	5.6
22	26	6.6
23	15	3.8
24	15	3.8
25	16	4.1
26	16	4.1
27	20	5.1
28	12	3.0
29	12	3.0
30	26	6.6
31	3	.8
32	8	2.0
33	6	1.5
36	5	1.3
37	2	.5
40	2	.5

$\bar{x}$ = 21.86 S.D. = 5.89

คะแนน 10- 22 มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชุบรี ด้านกิจกรรมทางการเมืองน้อย จำนวน 237 คน

คะแนน 23- 40 มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดราชุบรี ด้านกิจกรรมทางการเมืองมาก จำนวน 158 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ- นามสกุล	นางสาวอารีวรรณ พลจันทร์
วัน เดือน ปี ที่เกิด	14 ธันวาคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาญี่ปุ่น) มหาวิทยาศรีนครินทรโรฒ
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักจัดการงานทั่วไป
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์